

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

Official Report

PART II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

PAGES

Calling attention to matters of urgent & vital importance re: Boat accident in Krishna River at Mattapalli	267-274
Business of the House	274-275
Papers laid on the Table of House	275-276
Notifications under Section II (1) of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931.	
Notifications under Section 11 (1) and 19 (1) of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931 and the Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Act, 1952.	
Motion for the Extension of time for the presentation of the Report of the Select Committee on the Cows and She-buffaloes Slaughter Prohibition Bill, 1956.	
Adopted	276-277
Motion on Address by the Governor	277-338

Note:—*at the commencement of the speech debates confirmation not received
in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

[Part II - Proceedings other than Questions and Answers ;

OFFICIAL REPORT

Fifth day of the Tenth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 28th June, 1960.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair).

[Questions and Answers.]

(See Part I.)

CALLING ATTENTION TO MATTERS
OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Boat accident in Krishna River at Mattapalli

మిస్టర్ స్పీకర్ : శ్రీ చొడ్డా నరసయ్య గారు 'Boat tragedy in the Krishna River at Mattapalli' గురించి resolution యిచ్చారు దానిని Rule 74 క్రింద పెట్టాము. 12 May, 1960. గురువారం 8½ గంటలకు బోటులో ప్రయాణించేస్తున్న వాళ్ళు మరణించారు. దానిని గురించి చొడ్డా నరసయ్య గారు చెప్పారు.

*శ్రీ డి. నరసయ్య (హుజూర్ నగర్) : ఆధ్యక్ష. గుంటూరు, వల్లగొండ జిల్లాల border మీద మట్టపల్లి నరసింహస్వామిజాతర ప్రతివందత్వరము జరుగుతుంది. ఆ జాతర వందర్శంలో గడిచిన మే 12 వ తారీఖున ఉదయం 8½ గంటలకు చాలా బాధాకరమైన ప్రమాదం జరిగింది. ఆ ప్రమాదం వందర్శంలో యిప్పటికీ మనకు తెలిసిన అంచనా ప్రకారం 87 మంది బోటుమీదికి ప్రమాదానికి గురి అయ్యారు. 112 మంది 111 మంది బోటులో ఎక్కారు అని. దానివల్ల బోటు ప్రమాదం జరిగిందని తెలిసినది. ఈ ప్రమాదం వందర్శంలోనే ఈ resolution వంటివి

నందించినది. వ్యక్తి సంవత్సరము ఆక్టోబర్ కి కొన్ని దేంమంది వ్యక్తులు యాక్సి
కులుగా ఉన్నారు. ఈయాక్సిల సంవత్సరంలో ఆయిక్సి కు తగిన రేపుబిగ్గరి. గెడ్
మంబుల బోర్డు auction పెట్టడం, రేపుకు ఇవరిల నెలగొలక బిల్లు ఉదాహర
దాం ద్వారా గవర్నమెంటు రేపు వాటపెట్టడం సులభమైంది. వ్యక్తి సంవత్సరం
యిలా రేపు వాటపెట్టడం ఉన్నాయి. ఏదో ఒకటి contract బిల్లు ఉన్నాయి.
కానీ ఆ రేపులో ఉంటే ఉంటే వాగ్గర్తలను గురించి గవర్నమెంటు ఏమి ఆర్డర్
ఉంటుంటుంది. ఇదిపరిచి 1958 సంవత్సరంలో ఉద్యోగలలో యిలాంటిది.
దీని ఉండే పెట్టి వ్యవహారం మేన సంఘం అరిగింది. ఆ సంవత్సరంలో
Assembly లో బిల్లు మేన వర్షం అరిగింది. గవర్నమెంటు దృష్టికి ఆనేక
విషయాలు ఉంటుంటాయి. దానిమీద Enquiry Committee పెయడం అరి
గింది. Enquiry Committee వివరాలను కొన్ని వివరాలు కూడా యిచ్చింది.
ఇచ్చిన ఉదాహరణకు మళ్ళీ యాక్సి సందర్భంలో కృష్ణానదిమీద యింత పెద్ద
సంఘటన జరిగడం చాలా ఉదాహరణ. దీని విషయంలో గవర్నమెంటు వారి
జాగ్రత్త, అజాగ్రత్త తేలి ఉంటుంది. ఉద్యోగలలో జరిగిన సంఘటనకు దీనికి
తేడా ఉన్నది. అక్కడి ప్రవాహం ఉన్నది, కానీ కృష్ణానదిలో జరిగిన సంఘటన
అలాంటిది కాదు. కృష్ణానదిలో ప్రవాహం ఉంటుంది. మట్టల్ని రేపులో దేవాలయం
దగ్గర మూర్తిని కాలి నశించి అవిదేశాలకు గాని సాధారణంగా కృష్ణానదిరేపులో
May నెలలో కాలివడిన బిల్లు యాం చేపే పరిస్థితి ఉన్నది. ఈ సంఘటన జరి
గిన బోర్డు మూర్తిని కాలి లోతు ఉంటుంది. నేళ్ళు స్థిరంగా నిలబడి ఉంటాయి. అటు
వంటి ప్రదేశంలో ఈ సంఘటన జరిగింది. ఈ సంఘటన జరిగిన 4 రోజులకు ఒక
శవం మూర్తిని దొరికింది. ఆ రోజు మంత్రి రామచంద్రారెడ్డిగారు కూడా వచ్చారు.
మిగిలిన కబాల్ని పారించిపెట్టేట్లుగా గుంటలో ఉండిపోయినాయి. ఇదీ సంఘటన
జరిగిన ప్రదేశం యొక్క వరప్రతి. ఆక్టోబర్ రాకపోకల సౌకర్యాలు అంతగాలేవు.
అక్కడి రోజులు వరుసగా పెద్ద జాతిర జరుగుతుంది. వ్యక్తి సంవత్సరం వాకు
తెలిపినంతవరకు... నేను కండ్లరా చూస్తున్నాను. మా తాలూకాలో ఉన్నది 10, 15
వేల యాక్సికులు రావడం, పోవడం అనేది ఒక సాంప్రదాయంగా ఉన్నది. ఈ
సంవత్సరం అంతకంటే ఎక్కువే వచ్చారని తెలుస్తున్నది. రాకపోకల సౌకర్యాలు
అంతగా లేక పోవడంవల్ల వెంటనే జరిగిన సౌకర్యాలు చేయడానికి సాధ్యంకాలేదు.
ఇంత తిరుణాలు జరుగుతూ, యాక్సికులు కృష్ణానది మీద అవకల నుంచి యివతలకు.
యివతల నుంచి అవతలకు పోవడం ఉన్న పరిస్థితులలో పోలీసు ఏర్పాట్లు చూచి
నట్లుంటే head constable కాక ముగ్గురో నలుగురో పోలీసులున్నారు.
వారి ఏర్పాట్లు జాగ్రత్తలు ఎట్లా ఉన్నాయో ఈ సంఘటననుబట్టి అర్థం అవుతుంది.
గుంటూరు జిల్లా సరిహద్దులో ఉండే రేపులో తగిన పంచాయితీబోర్డు వ్యక్తి వంశ

అనుపాద పెట్టబడి. Contract ను ముద్దించి, కాని అ పట్టించిన ఏ కరమైన arrangements లేవు. నవీకరణ పోర్టు నిర్వహణకు ముందుకు వచ్చాల్సి ఉంది. Government తరపునుండి లేవు. ఏ వాయిదా వోల్తు లేదు. అది అతని చేతుల్లో ఉన్నదని పక్కాగా తెలుసుకుంటున్నాము. దురదృష్టవశాత్తూ డిప్యూటీ సర్జన్ జనరల్ కు ఉన్నామని అతని చేతుల్లో ఉన్నామని తెలుసుకున్నాము. అది అతని చేతుల్లో ఉన్నది. దీని విషయంలో ఒక విచారణ కమిటీని గవర్నమెంటు వారు చేశారు. ఆ విచారణ కమిటీ తన రిపోర్టును ఏదో report ముద్దించి తెలుసున్నది. ఆ రిపోర్టును ఆ డిప్యూటీ సర్జన్ మాకు అయినే. చూపించేడు. పోలియస్ కేసుగా ఉన్నాయి. దీనిని అయినే. ముద్దించి డిప్యూటీ సర్జన్ కు అందాడే రుండాలు ఉన్నాయి. అయిన ఆ డిప్యూటీ సర్జన్ కు వత్తూ ఉన్నాయి. అయినే రి. రి. గవర్నమెంటు నుంచి బోటు contractor గా ఉంటున్నాడు. ఆ contractor నుంచి గవర్నమెంటుకు ఏ రకమైన ప్రతిబంధాలు, agreements ఉన్నాయో నాకు తెలియదు కాని ప్రతి గవర్నమెంటు పాద పెట్టి అతని దగ్గర నుంచి రమ్మ తీసుకోవడం మాత్రం జరుగుతుంది. అతనికి boat licence ఉన్నదా లేదా, ఎన్ని బోటులు పెట్టారో, ఏమి ఏర్పాట్లు చేయారో, అతని బాధ్యతలు ఏమిటో వివరించినట్లుగాని తీసుకోవలసిన దాగొత్తలను గురించి ఆలోచించినట్లుగాని తెలియదు. దీనిలో ఒక క్లౌజ్ boat కూడ ఉన్నదని నాకు తెలిసిన information. Private contractor నడవలసిన బోట్ల కేసులా వేరే స్వంత బోటు పెట్టకొని వారి ద్వారా కూడ రమ్మ సంపాదించుకున్నాడని, ఈ రకమైన reports అనేకం ఉన్నాయి. వాటన్నటిని కచ్చితంగా పరిశీలన చేయాలి. గవర్నమెంటు ప్రతి సంవత్సరం రేపుపాద తీసుకోవడం-కోపాటు పడవలకు వ సంబంధించిన Navigation Rules apply చేయకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? కలాంటివి మళ్ళా దగ్గర నుంచి వాడవల్సివరకు ఉన్న రేపులన్నింటిలో యిదే పరిస్థితి ఉన్నది. కావలసినంత ఆదాయం గవర్నమెంటు ఈ రేపుల మీద సంపాదించుకోవడంకు యివ్వడంకు ప్రయత్నం చేసే ప్రయత్నం విరలమవుతున్నది. భద్రాచలం వంటి పంపులు జరిగిన తరువాత ఏ రకమైన ప్రయత్నంలేని కృష్ణానదిలో అకస్మాత్తుగా 87 మంది ప్రాణాలు కోల్పోవలసిన పరిస్థితికి ఎందుకు దారితీసిందో ఆ విషయాన్ని కచ్చితంగా ఆలోచించాలి. ఈ విధంగా ప్రాణాలు కోల్పోయిన 87 మందిలో 77 మంది సుత్కాలం పాడు అనే ఒకే గొంతు ముగిసే సంబంధించినవారు. ఈ వధి ద్వారా వారి కుటుంబాలు మరల వా సానుభూతిని తెలియజేస్తున్నాను. మంత్రి రామచంద్రారెడ్డిగారికి నా కంటే ఎక్కువ వివరాలు తెలుసు. వారివద్ద విచారణ ఉన్నది. వారు కూడా దీనికి సంబంధించి విచారణ చేశారు. కనుక వారి అభిప్రాయము కూడ తెలియజేయవలసిందిగా నేను వారిని కోరుతున్నాను.

*వ్యవసాయకార్మికశాఖల మంత్రి (శ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి) :

మిస్టర్ స్పీకర్, సర్, యిదివాకు సంబంధించిన విషయం కొకపోయినప్పటికీ, ముఖ్యమంత్రిగారి ఆదేశానుసారం యీ సంబంధం జరిగిన తరువాత, నేను ఆ ప్రాంతము నకు వెళ్ళడం జరిగింది నావేట మిక్కిలి. శాసన సభ్యులు మంతన వెంకటరాజు గారు, పెర్సన్ డిప్రెజెంటేటివ్ సేవారంగాలు వచ్చారు. ఆ ప్రాంతమునకు వెళ్లి అక్కడి పరిస్థితులు తెలుసుకొనడం జరిగింది. అక్కడ నావెంట నల్లగొండ యన్ లాబ్జి కలెక్టరుగారు వున్నారు. మరియు, అక్కడి శాసనసభ్యులు దొడ్డా నర నయ్యగారు, జిల్లా పరిషత్తు అధ్యక్షులు జి. యస్. రెడ్డిగారు వున్నారు. గ్రామస్థులను కొంతమందిని పిలిచి మేము కొన్ని విషయాలు తెలుసుకొనడం జరిగింది.

శ్రీ లక్ష్మీనరసింహస్వామి ఉత్సవం వ్రతం సంవత్సరం మొట్టవల్లి అనే గ్రామంలో 5 రోజులపాటు జరుగుతూ ఉంటుంది. చుట్టుపక్కల గ్రామముల నుండి గుంటూరు జిల్లా వాస్తవ్యులకూడ కృష్ణానదికి వాటి యీ ఉత్సవమునకువచ్చి లక్ష్మీనరసింహస్వామి దేవాలయములో పూజా పునస్కారములు జరిపి వెళ్ళడం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఆ విధముగానే పదవ తేదీన యీ ఉత్సవము ప్రారంభమైనది, వది, పదకొండవ తేదీలో యాత్రీకులు యీ విధముగా వచ్చినారు, వెళ్లినారు. 12 వ తేదీన యాదాదాకరసైన్ విహారకరసైన్ సంఘటన జరిగినది 87 మంది యీవంతులవలన తమ ఆసువులను కోల్పోయినారు. అక్కడతెలిసిన విషయాలకొన్నిమనవి జేస్తాను. ఒక పోలీస్ వన్ యనబ్బెక్కడు, ఒక హెల్ కానిస్టేబుల్, ముగ్గురు కానిస్టేబుల్స్ను అక్కడ ఏర్పాటుచేశారు. అయితే, ఆ రోజు ఉదయం ఒక అత్త హత్య జేసుకు వారు హాజరుకొనడం జరిగింది. ఉత్సవస్థలమునుండి దేవాలయమునకు రెండు మూడు ఫర్లంగులు వుంటుంది. వ్రత సంవత్సరం యీ జాతరకు పోలీసు బందోబస్తు వుంటుంది. ఈసారి ఉత్సవమునకు చుట్టుపక్కల గ్రామాలనుండి గుంటూరు జిల్లానుండి అయిదారు వేల జనాభావచ్చినది. వారిని దాటించడానికి అక్కడ ఒక కంట్రీబోట్ వుంది. దానిపై సామాన్యంగా 40 మంది కంటే ఎక్కువ కూర్చోనడానికి వీలులేదు 12 వ తేదీన అయిదు ట్రోప్పంవరకు బాగుగానే ఉన్నది. అదన ట్రోప్పంలో 111 మంది కూర్చోని అవరి ఒడ్డుకు పోవడానికి వ్రాయత్నించారు. బోట్ మన్ పడ్డు అని వారించుకున్నప్పటికీ, కొందరగా యిళ్లకు చేరాలని యింత మంది ఎక్కారు. అయితే బోటును వదిలేవారు తక్కువ ట్రోప్పంతో ఎక్కువ మంది వ్రాయాణీకులను జేరవేయవలయుననీ, ట్రోప్పంలను తగ్గించుకొనవలయుననీ యీ విధముగా ఎక్కువ మందిని ఎక్కించుకుని పడవ వదిలినారనికూడా అక్కడ తెచ్చడం జరిగినది యీ విధమైన రెండు, మిగిల్చి అధిష్టాయులు వున్నవి. అక్కడ కంట్రీబోట్ల వలన అనేదివయింకూడ విధారించడం జరిగింది. నల్లగొండ జిల్లా

ప్రాంతముపై ఆ రేవును మెట్టపల్లి పోలీస్ పేజిల్ కోటయ్యగారే ఆయన కంట్రాక్టుకు తీసుకున్నారు.

ఆక్షన్ లో 180 రూపాయలకు ఆయన తహసీల్ నుండి అవిరంగా తీసుకున్నారు. అయితే అక్కడ ఆయన దమ్ము అర్జీలు ఉలేదని, అతని నుండి అక్కడ డోర్ మన్ గా పుండున్న తుమ్మల మల్లయ్య అనునతడు యీ విధముగా దమ్ము అర్జీలు తున్నారని తెలిసినది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నల్లెనపల్లి) : ఆన్ ఎ పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్. సర్, ఆ విషయాన్ని యిప్పుడు కమిటీ ఎంక్వయరీ చేస్తున్నది. అటు వంటి నమయములో పలానావారు నేరము చేసారనిగాని, చేయలేదనిగాని, యిక్కడ చెబితే ఆ కమిటీ యొక్క విధులకు భంగము కలుగ జేసింది అవుతుంది. హక్కులకు భంగము కలుగుతుంది. తనుక ఆ విషయము తమ దృష్టికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : నేను అక్కడకు వెళ్లినప్పుడు తెలిసిన విషయాలను చూశామే యిక్కడ మనవి జేస్తున్నాను. కమిటీ ఎంక్వయరీ చేస్తున్నది ఆ విషయాలలోకి నేను పోవడం లేదు. ఏ ఒకరో నేరస్థులని నేను చెప్పకం లేదు. దిన్న అభిప్రాయాలు వున్నవని ముందుగానే మనవి జేశాను. తనుక, కమిటీ యొక్క హక్కులకు భంగకరముగా నేనేమీ చెప్పడంలేదని, మిక్కిలి మిస్ అండర్ స్టాండ్ చేసుకొన వద్దని చెబుతున్నాను. నేను వెళ్లి అక్కడి పరిస్థితులు తెలుసుకొన్నాను. తడువాత, ఒక కమిటీ ఏర్పాటయింది. వారు అన్ని విషయాలను ఎంక్వయరీ చేస్తారు. శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు కూడా అందులో వచ్చారు. దానికి చైర్మన్ గా గుంటూరు జిల్లా సరిషత్ అద్యక్షులు, శాసనసభ్యులు ఆయన శ్రీ మేడూరి నాగేశ్వర రావుగారు, నూనంటింకెట్ బ్ యంజనీర్ మిస్టర్ చంద్రారావుగారు కూడా అందులో సభ్యులుగా వున్నారు. ఆ ప్రాంతమునకు వెళ్లినప్పుడు ఆ కమిటీ మొన్న ఒకసారి సమావేశమైనది. శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు కూడా వెళ్లినవారు. వారు అన్ని విషయాలను పరిశీలిస్తన్నారు. నేను చెప్పిన విషయముగానే వారు కూడా చెప్పవలయునని కాని నేను రిపోర్టు ఇచ్చిన విధంగానే ఆ కమిటీ కూడ రిపోర్టు యివ్వవలయునని గాని నేను చెప్పడంలేదు వారికి ఆధికారముంది. అన్ని విషయాలను పరిశీలింది. పరిశుక్తమునకు రిపోర్టు యిస్తారు. నేను అక్కడకు వెళ్లినప్పుడు తెలిసిన కొన్ని ప్రాప్త్య చూశాము సభముందు యిప్పుడు పెడుతున్నాను

గుంటూరు ప్రాంతముపై పుకు సంబంధించి తుమ్మల కోటయ్య ఆను కంట్రాక్టుకు పంచాయతీ బోర్డునుండి ఆ రేవును ఆక్షన్ లో తీసుకున్నారు. రోజు రూ. ౧౦౦ అంతా విధముగా తీసుకున్నట్లుగా తెలిసింది. అంతే అదైపు. యీ వైపు యీ రెండు రేవులకు కూడ అతనే కంట్రాక్టుకు తీసుకున్నాడన్నమాట, ఆ విధముగా, అదో ఇత

బోట్ లో ఎక్కిన 111 మందిలో ముగ్గురు బోట్ మన్ హత వున్నారు. 40 మందిని మాత్రమే ఆ బోట్ చేరుకోవడం గానీ, 111 మందిని అది తరించలేదు. అందు వలన మునిగిపోవడం జరిగింది. ప్రమాదమును చూచి కొంతమంది దూకినారు. కొంతమంది మునిగిపోయినారు కొంతమంది - బోట్ మన్ - వేరే ఒక చిన్న వడవలో కొంత దూరములో చేపలు పట్టుకుంటున్నారు. వెంటనే వారు ఆ బోట్ ను ప్రమాదము జరిగిన స్థలమునకు తీసుక రావడం జరిగింది. ఆ విధంగా వారు కొంత మందిని రక్షించారు. ఇక్కడ ముఖ్యముగా చెప్పవలసిన విషయము ఒకటి వున్నది. గొట్టుమక్కల పట్టణము అనేయవశి ప్రమాదము జరుగగనే ఎంతో వైద్యముతో అక్కడపనిచేసి, తన పాఠశాలను రక్షించుకొనుటయేగాక, యింతోక ముగ్గురు పిల్లలనుకూడ ఆమె రక్షించినది. ఆమెను తప్పక డెచ్చుకొనవలయును అంతేగాక ఆమెకు ఏదైనా రివార్డుకూడ యివ్వవలయునని నా రిపోర్టులో మనవిజేశాను. గుంటూరు జిల్లా వాస్తవ్యులకూడ కొంతమంది చనిపోవడం జరిగింది గనుక తంగేడు అనే గ్రామమునకు వెళ్లి పరిస్థితులు తెలుసుకొనడం జరిగింది. తరువాత, ముఖ్యంపాడు గ్రామమునకు వెళ్లడం జరిగింది. చనిపోయిన వారి సంఖ్యలో భారతీయమేమీ లేదు. 87 మంది చనిపోయినారు. ఆ సంఖ్య నిర్ధారణ జరిగినది చనిపోయినవారి ఆస్థులకు వంటించింది ఎటువంటి కంప్లెయింట్ రాలేదు.

మిస్టరు స్పీకరు : బావయ్యగారు యిచ్చిన తీర్మానం యిదీ ఒకటేననుకుంటాను. అది అవతలి ఒడ్డు, యిది యవతం ఒడ్డు అంతేనా:

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి : అవును. 87 లో 77 మంది ముఖ్యంపాడు గ్రామమునకు వంటించినవారు. ఆ గ్రామము పరిస్థితి చాలాదుర్భరముగా వున్నది కొంత మంది పిల్లలు పోయినవారు. కొంత మంది అడవాళ్లు పోయినవారు, కొంతమంది మొగవాళ్లు పోయినవారు. ఆ కుటుంబముల పరిస్థితి చాలా దాతాకరముగా వున్నది. గ్రామస్థులను కొందరిని సమావేశపరచి పరిస్థితులను తెలుసుకొని వారిని చక్కచిరుటకు, కావలసిన సౌకర్యములు చేయుటకుగాను, జాయింట్ కలెక్టరుకు వ్రాశాము. ఆ సమయములో గుంటూరు జిల్లా జాయింట్ కలెక్టరు లక్ష్మారెడ్డిగారు జూబిలీ వందర్పంగా మావల్ల గ్రామములో వున్నారు. వార్త తెలియగనే ఆయన అక్కడకు వచ్చివారు. వందాయతీ సమితి పెర్సనలెంలు అంజనేయం రెడ్డి, తంగేడు గ్రామ వందాయతీ అధ్యక్షులు రెడ్డిగారు అవరేషన్సుకు ప్రయత్నం జేశారు. వారి వారి బంధువులు వచ్చిన తరువాత, శవాంకు దహన సంస్కారాలకు కావలసిన సౌకర్యాలు చేయడం జరిగింది. తరువాత, వారి యిమిడియేట్ లివింగ్ కుటుంబంయనవి నేను పూయంగా 200 రూ.లు ముఖ్యంపాడు గ్రామము

అంబు యిచ్చాను. గవర్నరుగారు రెండు వేల రూపాయలు పంపించారు. రెండు అగ్ని దీప్తిక ప్రకారం 800 రూ.లు యిచ్చారు. ఏటవ్వింటిది బాటుబో కలెక్టరు ఎవరెవరికి వాటిని అందిస్తేయవలయునో వారికి అందించారు.

జాయంటు కలెక్టరు అక్కడకు వెళ్ళి పంపిణీ చేయడం జరిగింది వారు గిరిజి మెంటుకు కొన్ని రిజిమెంటేషనులు కూడ చేసినారు. ఈ ప్రమాదానికి గురియైనవారి కుటుంబాలను ఏ విధంగా రిహాబిలిటేట్ చేయాలో సూచించడం జరిగింది. 12 కుటుంబములకు 10 వేల రూపాయలను ఎక్స్‌గ్రేషియా గ్రాంటుగా ఇవ్వడం జరిగింది. వారి పిల్లలకు చదువును గురించి, ఇంకా వారికి పబ్లికేషన్లుగా కాపిలిన సాకర్యముల గురించి నేను నా రిపోర్టులో ఇచ్చాను. దానిని బ్రెజిలత్వం ఆలోచిస్తున్నది. బోటునడుపువారి నిర్లక్ష్యం వల్లనే యీ ప్రమాదం జరిగిందని పెక్కుమంది అంటున్నారు. వారిపైన తీసుకునే చర్యలు పెక్కుడం జరిగింది. పోలీసు ఎస్.ఇన్‌స్పెక్టరు హెడ్ కాన్‌స్టేబుల్ వగైరాలు తగిన శిక్ష తీసుకోలేదనే విషయం కూడ ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉన్నది. ఐ. జి. పి. కి ఇన్‌స్పెక్టర్స్ ఇవ్వబడినాయి. దీనికి ఎదురు బాదులు, ఎవరు తగు శిక్ష తీసుకోలేదు అనే విషయాలపై ఆలోచిస్తున్నాను. నేనుచెప్పినట్లు సరిలేరించినట్లు తరువాత కొన్ని రిజిమెంటేషనులు ఇచ్చినాను. ఆయా కుటుంబాల రిహాబిలిటేషనుకు సంబంధించి, ఫెర్రీస్ యొక్క కంట్రోలు గురించి, కాంగ్రిగేషను ఏర్పడే బోర్డులో బ్రాచికుల రెగ్యులేట్ చేయడం గురించి కూడ ఆలోచనలో ఉన్నది. కాంగ్రిగేషను ఏర్పడే సమయాల్లో ప్రతి బోర్డు స్టేషను వద్ద కూడ ఆ బోర్డు అంతా వుండాలి. వారు ప్రత్యేక శిక్ష తీసుకోవాలి. లై సెన్సు రివ్యూడంలో కూడ అనువరమైతే మార్పులు కూడ చేస్తే బాగుంటుందని నేను నా రిపోర్టులో వివరంగా ఇచ్చాను. అనువరమైతే, బిల్లా సరిపట్టు అధ్యక్షులగు శ్రీ మేడూరి నాగేశ్వర రావుగారిని, నైజామల్లి శాసన సభ్యులు శ్రీ వావిలూరి గోపాలకృష్ణయ్యగారిని, సూపరిండెంట్‌గ్ ఇంజనీరును కూడ కలిపి ఒక కమిటీ వేస్తే బాగుంటుందని నా రిపోర్టులో సూచించాను. దానికి అనుగుణంగా ఆ కమిటీ ఏర్పడింది. ఆ కమిటీ వారు వారి రిపోర్టు సమర్పించిన తరువాత ప్రభుత్వం ఆలోచించి తీసుకోవలసిన చర్యలు తీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. శ్రీమతి చట్టపట్ల అనుఅమెకు ప్రభుత్వం 300 రూపాయల క్యాష్ అవార్డు ఇచ్చింది. ఆమె దైర్యపాటపాట చూపించి తన ప్రాణాలను రక్షించుకోవడం కాకుండా, ముగ్గురు పిల్లలను కూడ రక్షించింది. ఒక మెడల్ కూడ ఇస్తే బాగుంటుందని కలెక్టరు తన రిపోర్టులో పేర్కొన్నాడు.

ఈ సంఘటన జరగడం వారి విచారకరం. ఇకముందు జరగకుండా ప్రభుత్వం తవ్వకుండా తగు చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఈ ప్రమాదమును అరికట్టటంలో అక్రమ చూసినవారిపైన తగు చర్యలు కూడ తీసుకుంటుంది. ఇప్పుడు యీ విషయం కమిటీ

ముందున్నది కనుక, రిపోర్టు దాగానే తగు చర్యలు గైకొంటామని మనవి చేస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

మిస్టర్ స్పీకర్ : దివిసెన్ ఆవ్వయిజరి కమిటీలో యీ కింగ్డి తీర్మానం చేశాము 20 వ జూన్ వారా గవర్నరుగారి అధిగమన చర్య అనుకున్నాము. దాని లోన్న శ్రీ సుబ్బారెడ్డిగారి సైటుమెంటు శ్రీ రాజగోపాల చారిగారి మీద సిద్ధిచేతి మోపను— రాజకం వలన చాచాపు రెండు గంటలకాలం పోయింది. అందువలన రేపు సాయంకాలం సమావేశమై దీనిని పూర్తి చేసుకుందాము. రేపు ఉదయం సమావేశంలో ఒకటిన్నర గంటలలోపున అందరు చర్చలు పూర్తి చేస్తే, మధ్యాహ్నం ఆకలి అపోజిషన్ మెంబరు మాట్లాడడం, దానిమీద మంత్రిగారి సమాధానం— యీ రెండు మధ్యాహ్నం వెట్టుకుంటాము. ఈ విధంగా చేస్తే డ్రైము కలిసివస్తుంది. రేపు కొన్నింటి రేడు రిమర 4 గంటలకు మనం సమావేశమవుదాము.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) : 4 గంటలకు అయితే వసపోతుందా? మంత్రిగారు జవాబుకు 3 గంటల కాలం తీసుకొంటారనుకుంటాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మూడున్నర గంటలకు సమావేశమవుదాము. ఎంతరేపు అయితే అంతరేపు కూర్చుందాము.

సీరింగు బిల్లుకు 30 వ తేదీన ప్రారంభించి 8 రోజులలో పూర్తి చేస్తాము. 6 రోజులు జనరల్ చర్చ, మిగతా మూడు రోజులు క్లాజువారి క్లాజ్ లై క్లాజ్ తీసుకుందాము. రెండవ రీడింగు పాస్ అయిన తరువాత క్లాజువారి చర్చ ఆక్కర లేదు. 6 జులై వరకు జనరల్ చర్చ ఉంటుంది. 7, 8, 9 తేదీలలో క్లాజువారి వస్తుంది. 10 జులై ఆదివారం. 11వ తేదీ నుంచి కొన్నియవారు ప్రారంభించి దీనిని పూర్తి చేస్తారు. యీ వెషనులోనే తప్పకుండా యీ బిల్లు పూర్తి అయిపోతుంది.

మనం జులై 15వ తేదీవరకు సమావేశమలో ఉంటాము. 11 వ తేదీ నుంచి ఆరు రోజులలోను రెండు అసెంబ్లీ దినములు, మిగతా 4 రోజులలో గవర్నరు మెంబరు చిల్లర బిల్లులు వస్తాయి. అవి పూర్తి చేస్తాము. అసెంబ్లీ దినములలోని బిజినెస్ అంత ఇంటరెస్టింగ్ గా లేక పోతే కొంత కట్ అన్ చేసి మామూలు బిజినెస్ చేసుకోవచ్చును. 16 వ తేదీతో సమావేశము ముగుస్తుంది. జులై 15 వ తేదీన రాష్ట్రపతిగారు వస్తున్నారు.....

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (నిల్లెందు—జనరల్) : అధ్యక్ష, పట్టిమెం అరి దీనుంట్లు ఇచ్చారు కదా...

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది 11 వ తేదీన వస్తుందనుకుంటాను.

శ్రీ బసవ మానయ్య : నేను కూడా 7½ కిలోల ఒకటి పంపించాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది కూడా వస్తుంది.

శ్రీ పి. నందరాయయ్య : సినిమాలు కార్మికులపై...

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది రేపు వస్తుంది.

శ్రీ కె. శ్రీనివాసరావు (రావేపల్లి నారాచెరు-విజయవాడ) : వ్యవస్థాపక మండలి రాత్రిగా వచ్చిన కార్యక్రమాలను ఎంతో వ్యయంతో కట్టించారు. అందులో అందున్న చిన్న ఇంజనీరును గురించి గత బిల్లుకు మీటింగులో చెప్పాము. ముఖ్యంగా ముందు flat గా లేదా పోషకం వల్ల అంతా చాళ్లు పప్పులుగా ఉండి త్వరగా చేయిస్తారా?

మిస్టర్ స్పీకర్ : హావుస్ కమిటీవారు చూస్తారు. నేను కూడా చూస్తాను. మీటింగులు వారికి సంబంధం లేకుండా చూడబోవారు. మొన్ననే పి. శర్మ, పి. మంత్రాగారిని కలిసాము. దానివల్లనే చేయిస్తారు.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : తమరు ఒకసారి విడిచిచేస్తే దాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : తప్పకుండా వస్తాను.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

Notifications under Section II (1) of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931.

*The Minister for Education and Transport (Sri S B Pattabhi Rama Rao) : Sir, I beg to lay on the Table of the sub-section (2) of section 11 of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Madras Act III of 1931) a copy each of the eight notifications issued under Section 11 (1) of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931 published at pages 945, 928, 1515, 632 and 1070 in Part I of the Andhra Pradesh Gazette dated 30-5-1957, 24-10-1957, 26-12-1957, 13-3-1958 and 1-5-1958.

Sir, I beg to lay on the table under sub-section (2) of Section 11 of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Madras Act III of 1931) a copy of the notification issued under section 11 (1) of the said Act published at page 2228 of Part I of the Andhra Pradesh Gazette dated 4th September 1958.

Notifications under Section 11 (1) and 19 (1) of the Madras Motor Vehicles Taxation Act 1931 and the Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Act, 1952 respectively.

Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao : Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (2) of Section 11 and 19 of the Madras Motor Vehicles Taxation Act, 1931 (Madras Act III of 1931) and the Madras Motor Vehicles (Taxation of Passengers and Goods) Act, 1952 (Madras Act XVI of 1952) respectively copies of the notifications issued under section 11 (1) and 19 (1) of the aforesaid Acts published as notification No. 963 at page 3325 of Part I of the Andhra Pradesh Gazette dated the 31st December, 1959.

Mr. Speaker : Papers laid on the Table.

Motion for the Extension of Time for the presentation of the Report of the Select Committee on the Cows and She-buffaloes Slaughter Prohibition Bill, 1956.

***Minister for Agriculture (Sri N. Ramchandra Reddy) :**
I beg to move:

“That the time for the presentation of the Report of Select Committee on the Cows and She-buffaloes slaughter Prohibition Bill, 1956 be further extended upto 30th November, 1960”

Mr. Speaker : Motion moved.

(Pause)

Mr. Speaker : The question is :

“That the time for the presentation of the Report of the Select Committee on the Cows and she-buffaloes Slaughter

Prohibition Bill, 1956 be further extended upto 30th November, 1960." *The motion was adopted*

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

*శ్రీ ఆర్. లక్ష్మీనరసింహారావు (హైదరాబాద్): అవ్వడా, ప్రభుత్వం అన్ని రంగాలలోను అభివృద్ధిని విజయంపరుస్తుంది అని భావిస్తూ గుర్తుపెట్టడానికి ఉపన్యాసం చేసేటప్పుడు అభివృద్ధిస్తున్నాను. ఇటీవల, ఎ. చక్రావర్తి, ప్రజాస్వామికంలో పెద్దవాడు, ప.స్కారం కావచ్చున్నది. మన ప్రభుత్వం ఇంకా మిగతా ప్రభుత్వాలకంటే ముందగానే తీసుకువచ్చింది. అదే విశేషం. ఈ విశేషం ప్రభుత్వస్థాయిలోనే కాకుండా ప్రజాసంస్థల వరంగాను ప్రభుత్వం నడిపించే వ్యతిరేకం వచ్చింది కనుక అది గొప్పమార్పుకు దారితీస్తుందని. ప్రజాస్వామికం మనదేశంలో స్ఫూర్తిగా వెలకొనడానికి గొప్పసాధి కాగలదని భావిస్తున్నాను. అయితే ఇది ప్రోత్సహి కనుక ఇ దులోని లోపాలను ప్రభుత్వం గమనిస్తూ, follow అవ్వడా నడిపిస్తుందని భావిస్తున్నాను. ప్రభుత్వభావనలో విశేషం కరణ అని అన్నా, కొన్ని ప్లాన్లలో విశేషం కరణకు ఒప్పుకోవట్లు కనిపిస్తోంది. విశేషం కరణ అని చట్టంలోను, మూలంలోను, ఉపన్యాసంలోను చెప్పడమే జరుగుతోంది కాని అనుభవంలోను ప్లాన్లలోను పూర్తిగా జరుగలేదని చెప్పడానికి నిరసనగా నాకు తెలిసినది, మా జిల్లాకు వంతుందినది ఒకటి, రెండు నిషయాలు చెబుతాను జిల్లాలో రోడ్ల విషయం ఉంది. మొదటి స్థాయిలో మట్టి రోడ్లకాని కంకర రోడ్లు ఏ పేయడం, రెండవ స్థాయిలో మెటలు పేయడం జరుగుతూ ఉంది మట్టిస్థాయిలో ఒక రోడ్డును ప్రభుత్వం కాంక్షనో చేసింది. విశేషం కరణ వ్యతిరేకం దానిని జిల్లా పరిషత్తుకు వదలిపెట్టడం ద్వారా అట్టిపెట్టుకున్నాడు. తరువాత, కలెక్టరు దానిని నడిపిస్తుంటే మధ్యకాలంలో దానిని అవుచేసామని ఇక్కడ పెట్టబోతుంటే ఆర్డర్లు వస్తున్నాయి. ఇది ప్రభుత్వం తమ చేతుల్లోను పెట్టాలి అని అంటుంటే అదికారం ఉంటుందని నడిపిస్తామేకాని విశేషం కరణ కాదని తమ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఒక పరిమితిలో వ్యవహారం చేసుకోదానికి జిల్లాలో ప్రజాస్వామిక వ్యతిరేకం ఏర్పరచిన ఒక సంఘానికి ఒక పని ఏర్పడింది దాని కార్యక దానికి అప్పగించినపుడు ఆ పరిమితులలో అది పని చేసుకోవడానికి సౌకర్యాలు ఏర్పరచలేకాని ప్రాధరాకాదు పెట్టబోతుంటుంటే గడియ గడియకు, అడుగు అడుగుకు ఆర్డర్లు వచ్చునట్లు. పని నడవకుండా ఉండునట్లు చేయడం మంచిదికాదని ప్రభుత్వం దృష్టికి తెస్తున్నాను. జిల్లా పరిషత్తు వ్యవహారాలను భావించాను విస్తరింపుచేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకున్న విషయం. అందరికీ తెలిసినదే, ఇటీవల వింటున్నాం, చిన్న విధిపనలను మైనర్ ఇంజనీరును కూడా అప్పు

గింది జారీచేసే సమీక్షించాలని ప్రతిపత్తి అలోచిస్తున్నది. అది మంచిదే. తప్పు
కుండా చేయవలసిందిగా చేతులుకా దొడుచాను. ఇంకా క్లింబ్ స్టాంపులో. అంత
మంచాదుతీ సమీక్షలవ్వాలాదు. ఇంకా అవసరమైతే గ్రామ సంఘాలవలెవ్వాలాదు
కూడా. ఈ స్పెషలికాన్ని సమీక్షిస్తే ప్రజాస్వామిక పద్ధతిని, democratic way
of life, democratic way of doing things, democratic way
of administration సరిజాబ తెలియబడి అందులో ఏర్పాటులో ఇచ్చిన
వాటిను అనుతము. ఇందులో ఒక ఇచ్చింది ఉంది. జిల్లా పరిషత్తు లోనంతాను
మంచాయతీల అవసరాలను ఉంటున్న ఇంజనీరింగ్ సిబ్బంది ఈ స్పెషలికం నడి
పించడానికి తగిన సమర్థత కలిగి ఉంటుందా, లేదా అనేది ప్రశ్న అలోచించాలి.
ఆ సిబ్బందిని పెంపొందించడానికి తగిన ఆవిగాళాలను కల్పించాలని మనవి చేస్తు
న్నాను ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ఎంతో ఉనికి ఒక లోపు మేరలోవాన్నా పెద్ద కార్య
క్రమమే. చిన్న కార్యక్రమంకాదు, ఈ పెద్ద కార్యక్రమం నిర్వహించడానికి
అప్పుడ ఉన్న ఇంజనీరింగ్ సిబ్బంది వారు. దానిని అధివృద్ధిచేసి reconstitute
చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మైసర్ ఇరిగేషన్ అనేది ప్రతిపత్తిచుట్టిన అంతగా
అభివృద్ధి కనబడదు. పెద్ద ప్రాజెక్టులయితేనే ప్రభుత్వం హర్షించేటట్లు కనబడు
తోంది. చిన్న చెరువులను మరమ్మని చేయడం కాని ఒక ప్రదేశంలో ఒక
వర్షపునీటిని optimum use చేసి ఏర్పాట్లు కాచించడంకాని కనబడటంలేదు.
ఏ రెండవేడు రూపాయిలో సాయకు కాన్సెప్ట్ చేయడం అసామ్యాలను విదోవిధంగా
అర్జునేస్తే దానిని తప్పివడడం ఆరుగుతోంది. అది వర్తతికాదు. పెద్ద ప్రాజెక్టు
లను గురించి అలోచిస్తున్నట్లుగానే ఇన్వెస్టిగేషన్ చేస్తున్నట్లుగానే మైసర్ ఇరిగేషన్
గురించి అలోచించి ఇన్వెస్టిగేషన్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో
కొన్ని జిల్లాలో చక్కటి వర్షాలున్నాయి. గ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలో
సాయకు 41 అంగుళాలు వర్షం వరుతుంది. దానిని ఉపయోగించు కంటున్నామా?
ఆ ప్రదేశంలో ఒకే వర్షపు నీటినుంచి optimum use, maximum use
పొందగలుగుతున్నామా అని అలోచన చేసినవారు లేరు. అది ఇంజనీరింగ్ కాఖ
ర్యస్థితో లేదు. అది వారిని కాదనుకుంటాను : బొత్తిగా మైనరు ఇరిగేషన్తో
పండించడం ఉన్నవారికి యీ దృష్టే ఉండదు. వారు మూడరు, నెట్టాగయితే వాగా
నసాగా మీద పోరంపాడు మీద. మరొక వది మీద ఇరిగేషను స్క్రీమ్ము అలో
చిస్తున్నాలో. అదే విధముగా ఎక్కువ మనకు వర్షాలం నాడుగు నెలలలో యిస్తున్న
నీటిని దుర్వినియోగం చేయకుండా అది మా క్లెనీటితో కలిసి సముద్రంలోకి
పోకుండా ఏ ప్యాంకంలోనడ వర్షాన్ని ఆ ప్యాంకంలో వినియోగం చేయడానికి
ఏమి అలోచన చేశాము? ఏమిచేయలేదు. ఆ దృష్టేలేదు. ఆ అలోచనలేదు. ఆ
స్క్రీమేలేదు. అది investigationగా పెట్టమంటా. జిల్లా పరిషత్తులకు ఈ వర్ష

అలాంటి అప్పు చెల్లు సామర్థ్యం ఉండే 100 లక్షల అడుగుదూరం వరకు వెళ్ళవలసి ఉన్నప్పుడు చేయవలసిన అవసరములు చేయగలిగేలాగా ఉండాలి. సామర్థ్యం పెంచు అంతిమావసరం. ఇది అప్పు అలాంటిది. వారికి ఉన్న ఉపబంధంలో కూడా ఉంది. కనుకనే వేరంటు. అందువల్ల ఏ సాంకేతికతైనా ద్వారా చురుగ్గా ఉన్నప్పుడు వెళ్ళడానికి సామర్థ్యం పెంచే ముందు అంగీకరించే అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు సామర్థ్యం పెంచుటలో ఆ ప్రాంతంలో ఉన్న డివిజన్లు ఉత్పాదకముగా ఉన్నప్పుడే తీసుకుని ఉన్నట్టిది maximum use చేయవలసి ఉంది. మూడవ స్తూలి : వారు తోచిన మాటలను చెప్పాలి. పూర్వం వారు మాట్లాడుతుంటే చంపిపోతే ఇప్పుడు లేకుండా ఉంటే అలాంటి మాట్లాడుట నీకు conserve అని కోవడానికి కనీసమైన common sense లోనే చాల చెడుపుడు నిర్వహించుచున్నాడు. తాది ఆ చెడుపుడు అలాగే అవసరాల ద్వారా నిర్వహించారు. ఒక చెడుపుడు 100 ఎకరాలకుంటే 200 ఎకరాలవరకు అయితే దుర్బలమవుతుంది. అలాంటి నిర్వహించుచున్నారు. వ్యవసాయం extend అవుతున్నది మనకు చెబుతున్నది. వ్యవసాయం వ్యవసాయం extend అవుతున్నది. ఒక తడితో బోయే వ్యవసాయం 1, 2, 3, 4 తడులు కానీలే వస్తున్నది. ఒక పంట కాకుండా చెంది పంటలు పండించే ఆదేశాలు మారన వ్యవసాయం వ్యవసాయంలో ఉన్నాయి అవసరముగా వ్యవసాయము చేయగలిగిస్తున్నాము చెబుతుంటే నీటి ఒక గంటలో నీటి మిగతాది surplusగా పోతున్నది. అది కంటా నీటి conserve చేయడానికి ఎందుకు వ్యయిస్తున్నావని : Investigation Scheme పెట్టి రాష్ట్రాన్ని ఇప్పుడంతా ఆలోచన చేయాలనిపిస్తుంది. ఎందుకంటే నాగార్జునసాగర్ కు 120 కోట్లు అప్పు పెడుతున్నాము. అది నిర్జనము. 200 కోట్లతో బ్రహ్మాండమైన అనకట్ట గోదావరి నదికి ఉట్టాచి విడుదలవుతుంది. కాని అన్ని ప్రాంతాలకు దాని ద్వారా నీరు అందజేయలేము. అన్ని ప్రాంతాలకు వరమేర్పరుచు ఉండజేస్తున్నాడు. మరేవేర్పరుచు అందజేస్తున్న నీటిని మంజూరు, ఇంజనీర్లు - అందజేస్తున్న వ్యయంకంటే మిగతమైన మార్గం ద్వారా ఉపయోగించడానికి వ్యయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మా జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో అవకాశం ఉంది. అయితే సాధారణంగా priority లో చాల వెనక్కి ఉన్నాం కనుక వెనుకబడి ఉన్నాయి. మైనరు ఇరిగేషను అభివృద్ధి చేయడానికి సాధనాలు అవకాశం ఉంది. ఏమీ లేదంటే : Full level ను కాస్త ఎత్తు. చెరువు లేక మూడడుగులు ఎత్తుచేసి fore-shore లో ఉన్న ఎక్కువ land ను acquire చేస్తే విస్తృతం అవుతుంది. Twice, thrice, four times its capacity will be augmented and it will contain more water. ఆ విధముగా విజయనగర చేరుగుతున్నాము : మాకు అక్కడ రక్షితగా ఉన్నవాడు ఓవర్ సీరో, మార్వర్ వైజిరో ఉంటాడు. అక్కడ వాటి బుట్టికి తోస్తుంటా : తోచినా గ్రాంటు వస్తుంటా : వాటికి

యోగించుకోవాలి. స్కూల్స్ చాలా పెంచుకున్నాం. అందుకు విద్యార్థుల మూర్తి గారిని మరొకసారి అభినందిస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో రెండుటి ఎక్స్ కేషన్ పెడతామన్నాడు. అది చాలా అవసరం. పెట్టవలసిందే. ఒకప్పుడు బ్రెయిన్ ట్రైనింగ్ చేశాం. మదరాసు రాష్ట్రములో కొన్ని జిల్లాల్లో ప్రోమోషన్ పెట్టారు. ఏమీ ఫలితంలేదు. దానికి నిర్బంధం, తల్లిదండ్రులకు జరిమానా యొక్కరైన వ్యక్తులలో చేసినా అది సాగలేదు. ఈనాడు నిర్బంధం అంత అవసరం లేదు. తల్లిదండ్రులకు జరిమానా జరుగుదు లేకుండా ఉన్న సౌకర్యములు కాక మరొకొన్ని సౌకర్యములు అనగా మరికొన్ని స్కూళ్ళలో డోజనంపెట్టి, మంచి పాఠివ్వడం, ఆకర్షణీయముగా స్కూల్స్ కట్టడం చేస్తే తల్లిదండ్రులు విద్వలను స్కూలుకి పంపించడానికి ఎట్టి ఆశ్చర్యంలేదు చెప్పరు. పెద్ద పనుల్లో ఏమీ లేదు. మాస్టరు అంటే స్కూలు అనేదిగా భావిస్తున్నది ప్రభుత్వము ఒక ఏరియాలో స్కూలు కాంప్లెక్స్ చేశారు. ఏమీ కాంప్లెక్స్ చేశారు; ఒక ఉపాధ్యాయుని స్కూలుకి పంపిస్తున్నారు. రూపి ఆక్కడ స్కూలుకు తగిన వసతి ఏర్పరచామా; స్కూలు అంటే మాస్టరే కాదు. స్కూలు అంటే ఆర్డరు మాత్రమే కాదు. డిప్యూటీ ఇన్ స్పెక్టరు ఒకసారి ఇన్ స్పెక్టరు చేయడం మాత్రమే కాదు. స్కూలు అంటే ఆకర్షణీయమైన building ఉండాలి, విల్లవాళ్ళను ఆకర్షించేది ప్రదేశం ఆ వయస్సులో. ఈనాడు ప్రయోజనం కనుక్కుంటే హిందీ నేర్చుకుంటాం, వైస్సు నేర్చుకుంటాం, మరొకటి నేర్చుకుంటాం, మనకు ప్రయోజనం తెలుసు కనుక, విల్లవానికి ప్రయోజనం ఏమీ తెలుస్తుంది. దానిని ఆకర్షిస్తే తప్ప వాడు చదువు నేర్చుకోడు. బాల్యమున విద్యకు ఏకైక సాధనం వాడిని ఆకర్షించడం. Child psychology అర్థం చేసుకోవాలి. జిల్లాకు నిర్బంధ వద్దతిలో రెండు వేల స్కూల్స్ పెట్టవచ్చు. మంత్రిగారి liberality ని జిల్లా మూడు వేల స్కూల్స్ వరకు పెట్టవచ్చు. కాని స్కూల్స్ buildings ఎన్నిచోట్లా ఉన్నాయి? అవి ఎన్నిచోట్లా ఆకర్షణీయంగా ఉన్నాయి? ఎన్ని స్కూల్స్ ఆట స్థలాలున్నాయి? బొమ్మలున్నాయి? పరికరాలున్నాయి? ఏమీ లేవు. ఏనాడో మేము ఎలిమెంటరీ విద్య కమిటీలో మేము సిఫార్సులు పంపించాము, “ఇది చేయండి” అది మా జిల్లాలో 2 వేల గ్రామాలున్నాయి. వదేళ్ళలో అన్ని గ్రామాలలో స్కూల్స్ ఏర్పరుస్తాము. జిల్లా పరిషత్తులను కోరండి, మన ఇంజనీర్లు కుళాగ్రబుద్ధులు. Cheap models design చేయించండి. ఇప్పటివరకు ఉన్నవి 1½ ఆడుగుల పెద్దవి గోడంతో ఏనాటిదో పాత వద్దతిన కడుకున్నాడు. నేను జిల్లా పరిషత్తు ఇంజనీరును తరచు అడిగేది. “Model school ను design చేయవయ్యా” అది. ఇప్పుడు pre-fabrication ఉంది. Asbestos రేకులు ఉన్నాయి. స్కూలుకి ఏమి కావాలి? చక్కటి floor కావాలి. రమణీయమైన తోట కావాలి.

ఇక single teachers అని కొందరి village level workers అని కొందరి గ్రామాలకు పంపిస్తున్నారు. They are not creating anything for us. అందుచేత ఈ విధానాన్ని కొంటేము సమన్వయం చేయండి. Let them be converted into some professional schools, avocational schools. మన విద్యా విధానమును మార్చుకుందాం.

శ్రీ ఆర్. లక్ష్మీనరసింహు దొర : మంచిదే. కాని మనం చూస్తున్నాము కదా. ఆ basic system third class లోనే ఫుండేషోయింది. Basic schools are only a big fraud. I have seen a number of schools where the equipment given to the teacher was locked up. I asked the Inspector. He put on a very small face before me.

The basic equipment has been kept under lock and key for 1½ years. ఈ basic system అక్కడికి ఎదిరిపోయింది. It must be pushed up. School Final కాక తినుకొనిపోయింది. Multi purpose Schools పెట్టమని కోరుతున్నాము. ఎక్కడ పెట్టారు : ఒక చూడు

విశ్వ శాస్త్రము పెట్టండి. ఈ Secondary education వ్యాప్తిని తగ్గించండి. Basic system లో విద్యార్థులను తయారు చేయండి. అది రాజకీయ ప్రాంతంలోనే అలోచన జరుగుతోంది. ఎలా చేస్తారో ఎవరికి రోచనం లేదు. ఎందుకంటే తిరిగింత అనుబంధం. ఎప్పుడు మనలో శక్తి ఉన్నా కాదులు అది బలోపేతం చేశామన్నట్లు మనము ఏని అడిగినా మన శాఖలను అమలుకున్నాము. మార్పుకు వారు అప్పుడేదు. They are always conservative. మనము వారివల్ల change ని సంపాదించలేము. బట్టిమలబలమైన సంఘాలలో నలహా చేయాలి. ఆ మార్గాన పోవాలి. దేశంలో irrigation works ని పెద్ద ఎత్తున పెంచు తున్నాము. వారి సంకల్పము ఏ దాస్యములో పెంచడాని అంగేషన్ ప్రధానక అను చేసుకొన్నాము. అందు చెప్తున్నాం. మా జిల్లాకు సంబంధించినంత వరకు కొన్ని విషయాలు చెప్తాము. మా వివిధాల ఇంకా అలోచనా రోములోనేవుంది. గవర్నరుగారు వారి ప్రసంగములో చెప్తారు. ప్రభుత్వం commit అవుతుంది. ప్రార్థించిస్తారు అని అనుకొన్నాము. కాని ఏమీ ప్రార్థించడం రోచనం. వారి అసంతృప్తిని తరిగిస్తున్నది 10, 12 కోట్ల రూపాయలతో ఎవరూ 1, 2 సంవత్సరాల్లో ప్రయోజనం పొందిన అనిన వరకు. 25 ఏళ్ళనాడో, 25 ఏళ్ళనాడో ప్రయోజనం పొందితే వరకంటే ప్రభుత్వం తీసుకొంటున్నది. సవ్యం ఫలితంగా ఇచ్చి వరకంటే తీసుకొనడం లేదు. మా ప్రార్థించడం చెరుకుబడిన వందేము. దానిని అధిష్టించే మార్గాల నివేదికలం లేదు. నేను కానన సవకు ఎన్నికలు పెట్టి ని సంవత్సరాల అవుతోంది. ఇంకా 10, 15 సంవత్సరాల్లో 10 సంవత్సరాల దూర్తి అవుతుంది. మా జిల్లాకు ఈ 10 సంవత్సరాల్లో ఏమి సాధించాము అంటే ఏమీలేదు. వచ్చే ఎన్నికలలో అన్నింటి ప్రజలకు ఏమి చెప్తాము. Industrial estate రెవ్యూమా అంటే లేదు. Professional educational institutions కు రెవ్యూమా అంటే లేదు. రోడ్లకు ఏదైనా improve చేశారా. లేదు ఒక రోడ్లము అంటే తక్కువ కాండు రోడ్! ఒక జిల్లాకు అధిష్టించి చేయడానికి దృష్టి వుంటే దాని అంతకు అదే ఉన్నుంది. మేము ప్రభుత్వ దృష్టిని ఆకర్షించలేక పోయామేమోనని నా అనుమానం. ఒరిస్సా మంత్రిగారు, మన మంత్రిగారు ఒక నిర్ణయానికి వచ్చానని, నేడో, రేపో ఒక డ్విట్ మోటు చేస్తారని విన్నామే. స్వల్పాన్ని చేతి కందిస్తున్నట్లు మంత్రులు మేము ఉపన్యాసాలు చేస్తూ వుంటాము. అందులోకి పెచ్చేలవ్వటికి ఒరిస్సా ప్రభుత్వమువారు అడ్డుతగులు తున్నారు. నేను constitution దాశామ. ఏదైనా river valleys లో తగదాలు వచ్చినప్పుడు there is a procedure for mitigating మనకు ఆ వద్దకులు అవసరం లేదు. ఇప్పుడయినా వారు గొట్టనవ్వ నిర్మించడానికి ఒప్పుకొన్నారు. గొట్ట సమదర్శి మునికు 140 అడుగుల ఎత్తులో వుంది. ఇంకా మీదికిపోతే 200, 300, 400 అడు

నీరు ఎక్కువో పుండునో, నీరు ఎక్కువోను అలా మిక్కిలిపోయి స్క్రీము చేసిన చాలా వ్యక్తులమైన బర్మింగ్‌హామను సూపర్‌మార్కెట్‌లో పుండును ఇవ్వవలెనని ఎక్కువో అక్కడకి ఒక ప్రార్థించి వచ్చి రోజుతున్నాం. 10 మంది ప్రయోజనము కలిగేవారు అక్కడకు వెళ్ళాము కొంచెం చిట్టచుట్టలోని పుండుని We can minimise the trouble of these people who have to make sacrifices for us. వారికి అక్కడకు వెళ్ళవలసి వుంటుంది ఇతర ప్రార్థనలు వార్షికంగా ప్రార్థనావారు సరిగా జరిగితేనే మా ప్రార్థనలు ప్రజలకు కలిగిస్తాయి. గట్టు అంకా మార్కెట్ అందుకు ఉపయోగపడుతున్నట్లైతేనే సోపాంకి అంటే ఏమీ చేయాలి ఏమీ చేయవచ్చు అక్కడకి ప్రజలు, ఆ వ్యక్తికి వెళ్ళవచ్చు. మేము 4, 5 సంవత్సరాల క్రిందకు వెళ్ళాము గవర్నరుగారు పున్న గిరిగాడు అనాడు M. P. గారు పున్న రోజుల్లో మేము ఒక రోజు లెక్క జరిపాము. గొట్టలు ఒక మైలు దూరంలో ఆ కాన్ఫరెన్సు జరిగినా అప్పటికేనే ఒక రిజల్యూషన్ పాస్ చేశాము ఎక్కడ కావాలి అంటే అక్కడకి వెళ్ళవచ్చునని ప్రజలకు వారు, సాంకేతిక విద్యలు అప్పుకొన్నాడు ప్రజలకు సూచించాడు, ఇటీవల సూచించాడు, జిల్లాలోని నాయకులు అందరూ కూడా అప్పుకొన్నారు. ఎక్కడ వడితే అక్కడ కట్టుకొనవచ్చును కాని విద్వంసం చేసే అతిరాలం సాంకేతిక విద్యలు అనే అన్నారు. ఇప్పుడు ఒకరినొకరి కన్నం, మన ప్రజలకు రూపొందిన విద్య గొట్టలు విద్వంసం చేశారు. ఇక ఏనాడు ప్రాజెక్టు వని ప్రార్థించిస్తారో అలాగే పునరావాస పథకం తయారు చేయాలని కోరాము ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పల్ల వాదాపు లోక ఎకరాల భూమి పోతుంది. ఏ ప్రదేశం అనుకూలంగా వుంటుందో అక్కడ వారికి పునరావాస పాతకం కలిగించాలి ఈ రెండు పనులను వైపురేఖయడంగా నడిపిస్తే ఎవరికీ ఎట్టి అనుమానము వుండదు. 3, 4 సంవత్సరముల పిదప అందరూ కులాసాగా వుంటారు.

ఇక, 1, 2 వధకాలు, 50 లక్షల ఐదులతో అయ్యే పథకాలు ప్రార్థించినారు అక్కడ పని ఎంత వర్కగా జరుగుతున్నదో మనవి చేస్తాను. అవి 5, 6 సంవత్సరాల క్రితం ప్రార్థించిన దిడినవి. విశాఖ పట్టణంలో పథకం జరిగిన రోజుల్లో ఫూరికో మంత్రి వెళ్ళి స్థలం చేశారు. ఒక్కొక్క పథకానికి 40 లక్షలు, 50 లక్షల రూపాయల కంటే ఎక్కువ కాదు. అంటే నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఒక్క వారం రోజులు ఐదులపెట్టివంత కూడ రాదు. కాని ఇంతవరకు ఏ పని జరగలేదు. ఇటువంటి విన్న పనులలో కూడా ఎందుకు జాప్యం అవుతున్నదో తెలియదు. ప్రజలకు చాలా అసంతృప్తి కలుగుతోంది. ఆంధ్రానికి కారకులైన ఆర్యోగులపై క్రింద శిక్షణ చర్య తీసికొంటే పనులు త్వరగా అవుతాయేమో. వీటిపల్ల మొరక ప్రార్థించాము కూడ నీడు పారటానికి వీలువుంది. వీటిని ఎందుకు విద్వంసం

చేయరావలసి వేడు రిట్ ఇంజనీర్‌గాక్కి చట్ట కౌగిలాలు వాంఛాను. చూడటా వచ్చిన చుట్టూ చుండుకొలు రూదా వాంఛాను. దాని ఏమి రిజర్వ్ లేదు. వాటిని అంక్ష్యం చేయటం వల్ల వ్యయం ఎంతో అనవసరమై వడుతున్నాడు.

If they are confined only to that land which was previously irrigated, why waste public funds?

ఇప్పుడు రెజర్వేషన్ లైట్ చేశారు. పూర్వం రూపాయి కిస్తు కడుతుంటే ఇప్పుడు 5 రూ.లు, 10 రూ.లు కట్టకలసి వస్తున్నది.

We will be augmenting the revenues of the State. We will be realising what we spent thereon.

కల్లె వలన గురించి నిన్ను చెప్పాను. అది అప్పుడే వి రి గి పో యిం ది. సిమెంట్ పాటు చేయటంలో సోపం జరిగింది. దానికి సంబంధించి మంత్రిగారికి కొన్ని దాగితాలు ఇవ్వాలి అనుకుంటున్నాను. పట్టర్స్ లేవని నవతరం కిందట చెప్పాము. మా ప్రాంతంలో డ్రైనర్ ఇన్‌జనీషన్లు త్వరగా విస్తరింప చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మన ప్రభుత్వం ఎగ్రికల్చరల్ డ్రైన వ్యస్టి కేంద్రీకరిస్తున్నది.

Agriculture is the main stay of our economy both for our people as well as for the State.

అదగ్గా అదగ్గా మా ప్రాంతంలో ఒక ఎగ్రికల్చరల్ ఫారమ్-రిసెర్విఫారమ్ పెట్టారు. అప్పుడు "రిసెర్వి" అనే అనుకొన్నాము. కాని దానిని డిమాన్ ష్ట్రేషన్ ఫారమ్‌గా కన్వర్ట్ చేశారు. ఇద్దరు అసిస్టెంట్స్-*neither fish nor flesh* లాంటి వారిని అక్కడ వేశారు. దానిని ఒక జిల్లా ఎగ్రికల్చరల్ ఆఫీసరు - who is interested only in administration - అధికారం క్రింద పెట్టారు. మా జిల్లాకు మరో ఏదానికి చెబుతు ప్లాక్టరీ రావాలి. ఆ చెబుతు రిసెర్వి మా జిల్లాలో ఏర్పాటు చేసిన అరిసెర్వి ఫారమ్‌లో ఎందుకు చేయరాదు? వేంకొండ ఎకరాలలో వేరువెనగ వేస్తున్నాము. రాగి, బోళ్ళు వండిస్తున్నాము. అక్కడ వందే రాగి మెరక ప్రాంతమైన హైదరాబాద్‌లో కూడా వండదు. రకరకాలుగా సేద్యం చేయించడం మానజలసివలెను. 3, 4 సార్లు 3, 4 రకాలుగా వండిస్తారు. ఆ వంకలను పురుగులు వచ్చి తినేస్తున్నాయి. దాని గురించి ఎందుకు రిసెర్వి చేయకూడదు? ఆ ఫారమ్‌లో వీటన్నింటి గురించి రిసెర్వి చేయించి ఆ కేటాగిన్స్ విస్తరింప చేయించి యింకో చూపించెందెంట్‌ను దానికి ప్రత్యేక అధికారిగా వేసి, అతని క్రింద 3, 5 గురు అసిస్టెంట్స్ వేసి దానిని బాగా పనిచేయించాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. అది వందనమూలు అర్బిస్తూ ముగిస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అవసరం చెబుతాను. గవర్నరుగారి ఎక్స్ప్రెస్ మాట్లాడుతూ ఇనల్ ఎక్స్ప్రెస్షన్ మీద మాట్లాడుతున్నాడు. వారి ఉద్దేశానికి thanks ఇవ్వు. వ్యతిరేకంగా వచ్చిన amendments నేను చూచి ఉన్నాను. ఏదో కొన్ని select చేసి చెప్పగలగి కొంటాను.

ఇక సీరింగ్ దిద్దుపై జరిగే చర్చలో ఇప్పుడు మాట్లాడిన వారికి ఎక్కువ అవకాశం ఇవ్వను. ఈ ఉద్దేశంతో మాట్లాడని వారికి అవకాశం ఇస్తాను. ముఖ్యులు దీనిలోనూ, దానిలోనూ కూడ మాట్లాడవచ్చు. ముఖ్యంగా స్వతంత్ర పార్టీవారు, వారు సీరింగుకు వ్యతిరేకంగా బాగా మాట్లాడితాడు. Opposition వారు, తక్కిన వారు co-operative farmingవంటి విషయాలపై విస్తృతంగా చెప్పగలగవచ్చు. అందుకల్లా ఈ రోజు ఎక్కువ విషయాల మాట్లాడినా మాట్లాడక పోయినా అంత ముఖ్యం కాదు. స్వతంత్ర పార్టీవారు 18 మంది యొక్క యుద్ధం దాని మీదే. శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు. శ్రీ బంగారాడు వారంతా వ్యతిరేకంగా ఉన్నారు. కనుక మీరు special గా వాటిపై ఎక్కువగా మాట్లాడి argue చేయటానికి తయారు కంటే.

ఇప్పుడు శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మాట్లాడుతారు. గోపాల కృష్ణయ్యగారు : మీరు ఇవాళ ఎక్కువగా మాట్లాడితే దానిలో ఎక్కువ అవకాశం ఇస్తానో లేదో.

శ్రీ వావిలాల గోపాల కృష్ణయ్య : ఇస్తారనే విశ్వాసం నాకుంది. ఇవాళ just touch చేసి దానిలో వివరాలు మాట్లాడుతాను. అదృశ్య...

శ్రీ ఎల్. లక్ష్మణదాస్ (పాఠశట్నం - ఇనరల్) : అదృశ్య. Point of information. రేపు సీరింగు విద్దులపై పెరిక్యు కమిటీలో వున్న మెంబర్స్ను మాట్లాడకుండా వుంచితే తక్కిన వారికి chance వస్తుంది. కనుక వారికి అవకాశం ఇవ్వకుండా వుంటారా ?

మిస్టరు స్పీకరు : అ question లేదు. వారే మాట్లాడాలి. దానితో వారికి ఎక్కువ సంబంధం వుంది కనుక వారు అదగవలసినవి చాలా వుంటాయి. వారికి వ్యతిరేకం సమాధానం ఇవ్వాలి. Important people రెండింటిలోనూ మాట్లాడాలి. తప్పదు. వీరై నంత ఎక్కువ మందికి chance ఇవ్వాలి. రెండూ చూసుకోవాలి. పెరిక్యు కమిటీలో వున్న వారే తప్పక మాట్లాడాలేమో.

రైల్వేలో పరివేశ పెట్టామని, కర్మమేల చిల్లా ప్రాంతాల్లోని రైల్వేలని అన్నాడు అందుకు వారిది, ప్రభుత్వాన్ని ఆదినందిస్తున్నాను—ఇంత వరకు జరిగింది చూస్తే, మాటల దూకుడులోనే ఉన్నది. రాని అనుబంధాల్లో చూస్తూ ఉన్నారాల్లోనికి రాలేదు. బొంబాయి రాష్ట్రములో దారి భాషను అన్ని చిల్లాలోనూ పరిమోపెట్టావి. అట్లాగే మన రాష్ట్రములో కూడ రాష్ట్ర అధికార బాధగా తెలుగు దాని తర్వాత వ్యాపించగలదని ఆశిస్తున్నాను.

మన రాష్ట్రములో ఈ విషయమును గురించి Special Officer ను పోమని అన్నాడు. వారు ఎంత వరకు progress చేశారో తెలియదు. ఓకే అర్జీలు టికెట్ ఒక కేలకిం ఉన్నది. అది మరచిపోతే ప్రభుత్వం, మనము కూడ బొంబాయి జమీనామని అనుకుంటున్నాను. మనకు తెలుగు ప్రైవరైజర్లు లేవ పోయిందను దీనిని అందరికీ ఎప్పుడోంది. ప్రభుత్వము final గా key board decide చేయించి వరకు ప్రస్తుతము ఉపయోగించటానికి రెండు మాసాలు నెంబర్లో ఒక కీబోర్డును settle చేసి, ప్రస్తుతము రేలీ ప్రైవరైజర్లు అయినా తెప్పించి ప్రభుత్వ కార్యాలయ నష్టముచేస్తే కొంతవరకు పరిహారము ఉంటుంది. కర్మమేలా ప్రైవరైజర్లను improve చేసుకోవచ్చు ప్రైవరైజర్లు లేవనే సాకుతోటి రెండు వాడును పరిహారంలో అటులు జరగకుండా కార్యాచరణ జరగటానికి ప్రార్థనలను పోరని నా అది ప్రార్థనము. అట్లా కాకుండా తెలుగు ప్రైవరైజర్లు విజయమునకు ద్వారాలో రెప్పించి అనుబంధ నష్టము చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత ఇక్కడ ఎన్నె ట్లి సమావేశములకు రావటానికి తిరిగి ఎవరి ఇళ్ళకు వారు పోవటానికి బస్సులు ఎక్కాలి. లేకపోతే రైల్వే ఎక్కెలా వారి. పోవాలి. రైల్వే రాకపోకలు చూస్తే ఈనాడు అవి ఎప్పుడు వస్తాయో, ఎప్పుడు పోతాయో తెలియదు. ఇలా అలస్యముగ వస్తున్నది. తీరావస్తే, జనవర్షార్థం జాప్తిగా ఉండటము వల్ల టిక్కెటు దొరుకుతుందో లేదో తెలియదు. రైల్వే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వారి ఎక్కెడి, డబ్బుకట్టేది రాష్ట్ర జనాభా, ఇక్కడి రాష్ట్రములో ఏ రైలు ఎప్పుడు ఆవ సరమో అక్కడ కేంద్రములో ఉన్న వారికి సరిగా తెలియదు. కేంద్రము వారికి తెలిసినవి అట్లా పెద్ద పెద్ద వట్టణములు, మద్రాసు, హైదరాబాదు, ఢిల్లీ, మైసూరు, బొంబాయి. రైల్వేలో ఉండే ఇబ్బందులు చూస్తే, కేంద్ర ప్రభుత్వము వారికి ఇక్కడ ఎంత మంది ఎక్కుతున్నారో తెలియదు ప్రయాణము చేసేటప్పుడు వదే కష్టము చూస్తే, ఒక్కొక్కప్పుడు రైలు కింద వరుదామా అనిపిస్తుంది. ఇలాంటి విషయ ప్రతి ప్రయాణికుడికి ఉంటున్నది. ఒక్కొక్కప్పుడు passengers ఎక్కువ అయినప్పుడు అడవారు మిగిలిపోతే, అప్పుడు ఒక పెట్టె భారీ చేయించి, ఈ పెట్టె అరబానికి అది ఒక బోర్డు తగిలిస్తారు. తరువాత అందరు దిగిపోతే ఆ పెట్టె

నాగా పోట్లాడుంటుంది. రాబట్టి రైళ్ళ పరిస్థితి ఈ విధముగ ఉన్నది. ఈ విషయంపై అంబేద్కర్ ప్రభుత్వం పరిష్కారం అంటూ వారి పత్రికలో వేస్తూ ఉన్నారు. రైళ్ళ ఎంతెంత అలభ్యముగ ఉన్నాయో, పోయింది కూడ వ్యాస్తూ ఉంటారు. రాబట్టి ప్రభుత్వం ఇప్పుడేదైనా నిర్ణయించి మన రాష్ట్ర సర్వీసులకు యొక్క యాజమాన్యము నాగటానికి మనకు ప్రత్యేకంగా రైల్వే బోర్డును ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరము ఉన్నది గనుక సర్వీసులకు కృష్ణ చేయాలని అంటున్నాను.

శ్రీమతి సి. అమ్మన్న రాజా (అర్ధి) : ఆవుకె. అడవారిని గురించి గోపాల కృష్ణయ్యగారు చెబుతున్నారు. ఏ విషయాన్ని గురించి :

శ్రీ చావీలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అమ్మన్న రాజాగారు అంత sensitive గా అడగనక్కర్లే లేదు. విషయవాద స్థానములో హైదరాబాదుకువచ్చే రైళ్ళలో అడవారి కోసము అవి అఖరు విమిషములలో ఒక చెక్క తగిలించి, తీరాబంది బయలుదేరి వేళ్ళ సమయములో దారించుకొని వేరే బండిలోనికి పొమ్మని, చిట్టి చివరకు ఆ compartment వాటిగా పోవీస్తూ ఉంటారని అంటున్నాను. దానిపై రైలు దారికి అడవాళ్ళ ఎంత ఇబ్బంది పడుతారో తెలియదు. (Interruption).

మిస్టరు స్పీకరు : అంతే ఆ చెక్క ఆ పెట్టెకు మొదట్లోనే తగిలించాలని అంటారు. అసలు పెట్టె అని అనరు. అంతేనా :

శ్రీ చావీలాల గోపాల కృష్ణయ్య : వద్దని ఎందుకు అంటానంటి. కాబట్టి అనేది, అడవారికి ప్రత్యేక compartment లేకపోతే పోట్లాడుకోటానికి ఏదండదు

శ్రీమతి సి. అమ్మన్న రాజా : అయితే అడవారు ప్రయాణము చేసేది పోట్లాడుటానికా? (వప్పు).

మిస్టరు స్పీకరు : మగవారు నువ్వులు చేస్తారు. దిగ్గరగా పోట్లాడరు. అడవారు innocent గా ఉంటారు గనుక, పెద్దగా పోట్లాడుతారు. రైళ్ళలో అయితే కొద్దిసేపే పోట్లాడుకుంటారు.

శ్రీ చావీలాల గోపాల కృష్ణయ్య : ఇక బస్సుల వ్యవహారము కూడా కొన్ని private బస్సులు కొన్ని Government State Transport Buses, అవి రెండు రకాలగు ఉన్నవి. State Transport Bus బయలు దేరక ముందు కనబడదు. బయలుదేరే సమయానికి వస్తుంది. అందరినీ ఎక్కామంటారు. ఎంత

మన పక్కనందిందిన్నీ తెలియదా? నుంట్లాడు. బమ్మలలో పర్యాటకులను
చెప్పండి దానినా చూడండి అంటున్నాను. ఒకటి మాటగా, మన ఆంధ్రప్రదేశ్
మునుపటి పరిశ్రేణంగా ఒక Railway Board ఏర్పాటు చేయడానికి పర్యవేక్షించి
వలసిందిగా కోరుతున్నాను. లేదాపోతే, రైల్వే కేంద్ర పరిశ్రమను వారి చేతిలో
ఉన్నంత కాలము రాష్ట్రములోని ప్రజాసేవకు ఇలాంటి ఇబ్బందిలు వచ్చిపోనే
ఉంటుందని నమ్ముండి.

కృతీయ పంచవర్ణ ప్రణాళిని గురించి గవర్నరుగారు చాలా చెప్పారు.
దాని చెప్పింది చూస్తే నాకు ఒక పాతది, నవ్వును క్షామము వస్తున్నది.

“ఏనాటి ఆగ్రహార - మౌనాటి ఐంద్రగ

మా పని తీరన్, నానాటికి మార్పు మార్పును

నానాటికి తీసికట్టు నాగంబాట్లు”

అనే పద్యములో గవర్నరుగారు చెప్పారు. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు కృతీయ
ప్రణాళిక కింద ఆరు పందల కోట్లతో మొట్టమొదట ప్రారంభము అయినదని,
తరువాత ఆర్థిక మంత్రిగారి పద్యకు పచ్చేటప్పటికి 400 కోట్లకు దిగిందని, అది ఇంకా
క్రొందికి పచ్చేటప్పటికల్లా 500 కోట్లకు తగ్గింది, అది పడిపోయి వచ్చింది.
Spillover లో ఉన్నది చాలావు 120 కోట్ల పై చిల్లర ఉన్నదని చెబుతున్నాము.
ఇంకా count కానుకుంటుంది ఉన్నది. ఉదాహరణకు శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగర్,
పోరంపాడు ప్రాజెక్టులు ఉన్నవి. వీటికి రావలసినటుంటి డబ్బు spillover
amounts నుంచి తరిగితే సరిపోయేటట్లు ఉన్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వము వదిలేం
కోట్లతో ప్రారంభిస్తున్నామని చెప్పినప్పటికినీ final stage కు పచ్చేటప్పటికి
8,500 కోట్లు పెట్టుతున్నామని అన్నారు. మొన్న మొరార్జీ దేశాయిగారు 12,500 కోట్ల
రూపాయలకు All-India Plan ను మేము వేయబోతున్నామని అన్నారు. కాని
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు సంబంధించిన ప్లానును మేము వేయబోతున్నామని చెప్పారు. కాని
వీటికి 350 కోట్ల కంటే ఎక్కువకు ఒప్పుకోము అని అన్నారు. మనము తగ్గించి
కోవడములో వచ్చే నష్టము ఏమిటంటే వారు తగ్గించుకుని, తగ్గించుకుని ఎందుకు
కొరగానటువంటి స్థితిలో మనం తగ్గించుకుంటే మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పరిష్కార
ఎంతలో ఉంటుందో అలోచించాల్సి ఉన్నది. ఇండాకా ప్లానింగు మంత్రి రంగారెడ్డి
గారు కూడ చెప్పారు. ఇదివరకు ఇప్పుడేసిన దానిలో 95% వరకు ఇప్పుడేకామని
అన్నారు. అందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందించవలసి ఉంటుందని అన్నారు. అయితే
ఆ అభినందించుకునే imagination ప్రభుత్వములోనే ఉంటుందని అంటు
న్నాను. మనకు ఎంత డబ్బు ఉంటే అంతవరకు ఇప్పుడేయగల విశ్వాసము నాకు

ఉన్నది. ఆ విశ్వాసముతోనే త్వరిత వచనార్థ ప్రకటనను ఆమెను పరచవలసిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అందువల్ల 600 కోట్లకు తగ్గించడానికి పీఠ లేదు. ఇందు పీఠా ఉంటే ఎక్కువ కారకు ప్రయత్నించాలని నా అభిప్రాయము. కాని మనం 600 కోట్లకు మాత్రము లగ్నకూడదు అని చెబుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వము అడ్డుకొన్నే, అప్పుడు చూద్దాము. అయితే ఈ సందర్భములో ఒక్క విషయము తెలుసుకోవలసి ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వముల వద్ద నుంచి మాకు డబ్బు సరిగా రావడము లేదు అని Reserve Bank వారు ఆ స్పెషల్ Eastern Economist Bulletin వారు ప్రకాశించారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు చెప్పిన మొత్తముల కంటే ఎక్కువగానే వసూలు చేశారు అని చెప్పారు. అందువల్ల authoritative గా ఉన్న చానిబిల్టీ నేను చెబుతున్నాను. రాలేదని మనము అనుకుంటే ఎట్లా? అయితే ఎందువల్ల రావడములేదని ప్రధానంగా అలోచిస్తే, దానికి ముఖ్య కారణము ఒక్క అంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము కాదు. అంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ప్రజలు కూడ కాదు. ప్రధాన కారణము ఎవరంటే కేంద్ర ప్రభుత్వము అధికారమునంతయు తమ చేతిలో పెట్టుకుని మారు కావలసిన డబ్బు మేము తీసుకుని, మిగిలినదే మీకు ఇస్తాము అని అంటున్నారు. ఇది ఎట్లా ఉన్నదంటే ఎడమ చేతిలోకి తీసుకుని కుడి చేతిలో ఇచ్చే వ్యవధిగా ఉన్నది కేంద్ర ప్రభుత్వము అవలంబిస్తున్నది. ఇలాంటి వ్యవధిని మనము నష్టపడుతున్నాము. అందువల్ల నేను Decentralization of Central finances కోసము అభిప్రాయమును తెలుపుతున్నాను. అది కేంద్రీకరణే మనకు వచ్చే లబ్ధి అయి తగ్గిపోతుంది. Plan కు పరివర్తన డబ్బు కోసము మనము పోట్లాడవలసి వస్తున్నది. కాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల నుంచి వసూలు చేసిన డబ్బు తిరిగి రాష్ట్రములో ఉర్బురేయటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వము తిరిగి ఇవ్వడములో తగ్గించడము వ్యాయము కాదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

తరువాత పరిశ్రమల విషయము, మనకు పరిశ్రమలు ఎక్కువగా లేవు. ఉన్న వాటిని అయినా అభివృద్ధికి తేజాలని ప్రభుత్వము ప్రయత్నిస్తున్నది. అందులో లేద రావడము లేదు. పరిశ్రమల కాంక్ష చూస్తున్న శ్రీ రంగాయ్యగారు దానికి ఒక కారణము చెప్పారు. మనకు foreign exchange లేక పోవడమువల్ల మనకు తగినంత ఇనుము రాకపోవడమే ప్రధాన కారణమని అన్నారు. ఆ సంగతి నాకు కూడ తెలుసు. కేంద్ర ప్రభుత్వము నుంచి మనకు ఇనుము రాకపోతే, మర్యాసు వారికి ఎట్లా వస్తున్నది? మర్యాసు వారికి అలాంటి ఇబ్బంది ఏమీ రాలేదే? బొంబాయి వారికి రాలేదే. పంజాబు వారికి రాలేదే? ఇందులో ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారు కూడ ఇనుము కోసము ఇబ్బందిగా ఉన్నదని చెప్పడము లేదు. దీనిని తీర్చుకోటానికి చిత్తూరు మన రాష్ట్రము నుంచి ఒక Officer ను పంపించి, అక్కడ స్థానిక

మార్క్సిజంలో మనకు కావలసిన వస్తువులు మనము కొనుక్కోవలసిన వస్తువులను మన ప్రభుత్వానికి వట్టింపని అనుకోవాలి. ఆ విషయం గుర్తే రప్ప నునకు గత్యం లేదు. వినిపించడు. ఈ విషయం చేయడం నాయకుల అని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని దిగ్గరించి అడగడం అనవలసిన మనవి చేస్తున్నాను.

కనుక ఇది న్యాయమో, అన్యాయమో అనేది కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని మనం విగ్గరిస్తే అడగడం అని అనుకున్నది. అవిధంగా లేయిపోలేదు. తంతుం మనం ముందు వ్యవహారం చేసుకోలేమని మనవి చేస్తున్నాను. కనీసం ఈ విషయం ప్రాధికారి మన రాష్ట్రములో పెట్టించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వంతో కాయగూరలా ప్రయత్నించండి. House ను confidence లోకి తీసుకోండి. ప్రభుత్వము తీసుకొన్నది, తీర్మానం చేసింది, అందుకు అధిపతిస్తున్నాను. ఆ తీర్మానాన్ని అమలుపరచేందుకు పూచిక వహించవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక పరిపాలనా విధానం చూస్తే, ఏవిధంగా జరుగుతున్నదో ఎవరికీ అర్థం కావడంలేదు. ఎవరిని ఏ point అడిగినా, అది నాది కాదంటారు. దేవుడు దొర కడంలేడుగాని, విజంగా దేవుణ్ణి పిలిచి అడిగితే, ఆయనకూడా నాకు జవాబుపాలిలేదు అంటాడేమో తెలియదు. కాని ఆయన మనముందు లేడు. గనుక అన్ని దావ్యతలు ఆయన నేతిమీద వేయడానికి అవకాశం ఉన్నది. చాలా మందివాడు దేవుడు అదే వ్యక్తిలో ఈవే వివిధ departments లో co-ordination లేదు. Planning లో co-ordination లేదు. Red-tapism పూర్తిగా ఉన్నది. దీనికోసం ఒక కమిటీని వేస్తామని చెప్పారు, వేరారు. వేసినందుకు వంతోడం. కాని ఆ కమిటీ యొక్క personnel చూచినట్లైతే, దాంట్లో అందరినీ Officials నే వేరారు. అధ్యక్ష, Basic Education గురించి అలోచించినప్పుడు, అట్లాగే ఇంకొక కమిటీ కూడా ఉన్నది. Multi-purpose High Schools గురించి కూడా ఒక కమిటీ వేస్తామని అన్నారు. Basic Education కు కమిటీ వేరారు. Multi-purpose Education కు మాకర్కం వేయలేదు. అట్లాగే administration re-organization కు కూడా ఒక కమిటీ వేరారు. ఒక దాంట్లో ఏమో అంతా Officials, ఇంకొక దాంట్లో అంతా legislators, ఈవిధంగా, అంతా non-officials వేసినా, లేక అంతా officials వేసినా, దాంట్లో ఈ ఇద్దరిమంది పరస్పరంగా రావలసిన సహకారం రాదు. అందువల్ల technical గా తీర్చిదిద్ద పొందిన officials ఉండాలి, mass approach, ఉన్నటువంటి వాడు కూడా ఉండాలి. ఈ రెండిటిని combine చేస్తే ఆ సహకారం వస్తుందని చెప్పుకున్నాను. Basic Education Committee లో అందరినీ M.L.As

ను చేశారు. చాలా సంకీర్ణము. దానికోసాలు educational experts ను department లో ఉన్నట్లుంటే దానిని కూడా అందులో చే and లేకపోతే లోనూ ఉన్నట్లుంటే difficulties ఎదుర్కోవానికి కొవలసిన సహాయ, people నుంచి రాదేమిటా బోధాయి. అదే విధంగా bureaucracy లో లోపాలు ఉన్నాయి. ఆ లోపాలు అంతం అవాలి. Administrative re-organisation కొరకు bureaucratic గా ఉన్నట్లుంటే ఒక అరుగుడు Officers ను చేశారు. వానినుంచి మరింత bureaucracy ని తయారు చేసేటటు వంటి రిపోర్ట్ వస్తుందిగాని. mass approach తో, చూడగ్గిం రాదు. లేకపోతే వాకు ఒకటి చెప్పువచ్చు. ఈ approach వల్ల, ఈ democratic set up వల్ల administration అంతా పాతైపోయింది, bureaucratic administra- tion అయితే బాగుంచేది అని వ్రాయబోతారని నేను చునని చేస్తున్నాను. కనుక ఇప్పుడైనా ముఖ్యమంత్రిగారు, అధిక మంత్రీగారు దీనిని తీవ్రంగా ఆలోచించి పునఃపరిశీలన చేయవలెనని చెప్పుతున్నాను. తరువాత, ఇప్పుడు వచ్చినట్లుంటే నూతన మంత్రీవర్గము చాలా advanced views లోటి ఉన్నారు అని అనుకొంటున్నాము. కనుక ఇది ఆమలు జరుపుతారనే ఆశకూడా ఉన్నది. కాని land reforms దగ్గరకు వచ్చేటప్పటికల్లా planning అడ్డం వచ్చింది. సీలింగు 3500/- లకు ఒప్పుకొన్నామని అన్నాడు. వరే మా point of view ను ఒప్పుకొన్నారేమోనని మేము సంకీర్ణపడ్డాము. కాని ఆమలులోకి వచ్చేటప్పటికల్లా కే. వి. రంగారెడ్డి గారిదే ప్రైవేటు; అయింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ : అది రేపు ఎటూ discussion కు వస్తుంది కదా.

శ్రీ నావిలాల్ గోపాలకృష్ణయ్య : అది ఊరికే touch చేస్తున్నాను. అది పోనివ్వండి. ఇంకొక విషయం చునని చేస్తాను. ఈవేళ మద్రాసు గవర్నరు మెంటు యూనివర్సిటీ స్టాయిలో కూడా అరవణాషలోనే బోధనావ్యర్థి అవలెందని వని ఒక statement ఇచ్చారు. అవిధంగా చునం కూడా చేయవలెనని, చేస్తారని అనిపిస్తున్నాను. అవిషయంలో ఈ వ్యతిరేకత కూడా పూర్తివ్యయత్నం చేయవలెనని కోరుకు విరమిస్తున్నాను.

* శ్రీ వి. రామారెడ్డి (మైదుకూరు) : అర్యశి, గవర్నరుగారు ఇచ్చినట్లు వంటి పంజాబ్ని అభివృద్ధిస్తూ, ఈ సందర్భంలో కొన్ని విషయాలు మీదటా చునని చేయదలచుకొన్నాను. వారి పంజాబ్ లో, మత ఆంధ్రపర్యదే చాలా అభివృద్ధి కరమైన పంజాబ్ లో పోతున్నదని, అందరు సంకీర్ణంగా ఉన్నారని చెప్పినారు. కొన్ని

కొన్ని విషయాలలో కొని ఉండి యిది పట్టాదు చేస్తున్నాము. కొన్ని లోపాలను నేను
విచారించి చూచా వాని వంటివిలో ఉపహరించారు. అందుచేతను గురించి నా
విషయం నేను పట్టాదు చేయాలనుకొన్నాను. ఏదైనా ఒక విషయాన్ని
నిషేధించి. దానికి కొన్ని సూచనలు అతడు చేసినట్లుంటే ఆ సూచనలను ప్రతి
స్పంది అనుకుని పెట్టే వ్యూహంలో తమిళం చేసినట్లుంటే, దానిని చేసినందుకు పరి
తము ఉంటుంది. అందుకు ప్రతిపత్తము ఉన్నట్లున్నట్లు చట్టబద్ధంగా నష్టంయోగము
తుంది. కాని తమిళం ఏదో చాట్టాచిరంగా నాను సూక్ష్మంగా వేరే వారి సూచనలు
అనుకుంటే పెట్టకుండా పోయినట్లుంటే, అది నిష్పలమైన కమిటీలుగానే వానించుకొని
యంటుంది. దానికి ఉపాహరితంగా, Prohibition రీసుకొందాము. అది ఫలితము
కాలేదు. ఎందుకనగా : దాని విషయంలో రామమూర్తి కమిటీ చేసినాడు. వారు
ఏదో కొన్ని సూచనలు ఇచ్చినారు. కాని, అటువంటి పెట్టవ్యక్తి ఇచ్చిన సూచనలు
ప్రతిపత్తము ఏదైనా అమలు పెట్టించా అంటే లేదు. ఈనాడు చుట్టూపాన విషయం
మరిచినది అంటుంది అంగీకరిస్తారు. కాని కొన్నికొద్ది వస్తుంతో పెట్టవంటి ఈ
విషయపాన నిషేధము అమలులో ఎంతవరకు నడపమైందని అలోచిస్తే,
వచ్చే సర్వత్రా నిష్కర్మయోజన మైందని అందరు ఒక్కరొక తప్పకుండా
అటువంటి విషయంలో వారు కొన్ని సూచనలుచేస్తే, వాటిని బట్టడాకలా
చేసినారు. తమకు దానివలన ఫలితం ఏమిలేకుండా పోయింది. కొంత అవినీతి నిర్మూ
లన మున్నగు వాటిని కూడా ఏమోచేయాలని అన్నారు. అవినీతి అనేది అధికారుల
లోనా, అనధికారులలోనా ఉండేది అని చూచినప్పుడు ఇది అధికారులలోను
అనధికారులలోను ఇద్దరియందును ఇది భగవంతుని లాగా వ్యాపించిందని చెప్పడానికి
సందేహంలేదు. అటువంటిప్పుడు అధికారులు, అనధికారులు, ఇద్దరు సమష్ట
యంగా అలోచించు కొని దానిని రూపుమాపుటకు ప్రయత్నం చేయడం మంచిదని
వారికి నేను మనవి చేసుకొంటున్నాను. తరువాత అభివృద్ధి రరమైన సంతాలో
మనము పంచాయితీలు ఏర్పాటు చేశాము. అందులో అంధ్ర ప్రదేశ్ దాదాపు
ప్రతిమ స్రావాన్ని ఆక్రమించిందని ఇది గర్వకారణమని వారు చెప్పారు. కాని ఈ
సందర్భంలో ఒక చిన్న విషయం మాత్రం మీదవారా మనవి చేయదలచుకొన్నాను.
అంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ప్రతి దాండ్లోను అగ్రిగములై అభివృద్ధికరమైన సంతాలో
ఉంటాము అనేటటువంటి అపేక్ష, అక్రమికంఠాతి ఉన్నంత మాత్రానే ప్రయోజనం
లేదు. ఏదైనా ఒక కార్యం చేసేటప్పుడు, అది కొంత సాధనంగా అలోచించు
కొని అది అచరణలో సాధ్యమైనా కాదాఅని అలోచన చేసినట్లుంటే బాగుంటుందిగాని
అన్నిటిలో మనం ముందంజ వేయాలని చేయడం, అది సఫలంకాకపోతే నిదానంగా
అలోచించడం ఈవిధంగానమలు చేయడంఅంతమందిన కాదేమోననినేనుసంహృష్య
న్నాను. ఇంకొక విషయంకూడ అందులోచెప్పారు. మర్కవిషేకాన్ని పోలీసువారిమంది

విదేశీ విద్యార్థుల ప్రశ్నలకు కాకుండా విద్యార్థులను ఉన్నది. అది ఇది వరకే ఉద్ధరణ మొంది. ఇప్పుడు మళ్ళీ మూడవదానికి మారుస్తూ నుండున్నాడు. ఏదీని పిల్ల పిల్లల వాటినిగా మార్చే ఏమి ప్రయోజనం? పంచాయతీ సమితులకు మారుస్తారని ఉన్నాను. పంచాయతీ సమితి, ఎన్నికలమీద ఏర్పడే సంస్థ. ముఖ్యంగా కూడగొని, ముఖ్యతనం కరుదురట్టిన వారుంటారు. ఆ అధ్యక్షులకు, ఈ మధ్య ఏదేద వట్టాన్ని అమలు పరచుటకు వచ్చుకొన్నా సక్రమంగా నడుస్తుందా? ఇటువంటిది వారిచేతుల్లోకి పోతే, మా రాయలసీమలో కూసేంకు అక్షరణ ఉండదు. పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షులు, ఈదట్టము అమలుచేసే అధికారులు సక్రమంగా నిర్వహించడం కష్టం, కాబట్టియం మూడిరి తలుచు పోతాయనేది నిజమైన విషయం.

నిరుద్యోగ నివారణ గురించి చెప్పారు. ఇది మనిషికి సాధ్యమైన విషయమా అనిపిస్తోంది. హైస్కూల్స్ లో కాలేజీలలో యంత్రములకి మూడిరి ప్రతిపంచత్వరం వేలకు చేరు తయారవుతున్నాడు. ప్రతివాడు ఉద్యోగం రావాలంటే ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది? అందువల్ల పాఠశాలలలో 1st standard నుంచి విద్యార్థులకు వృత్తులమీద ఆపేక్ష కలిగేటట్లుచేస్తే ఒక విధంగా ఈ నిరుద్యోగ నివారణకుపని వుంటుంది. కుటీర పరిశ్రమలు, లఘుపరిశ్రమలు. వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధికర మార్గాలు ఏర్పాటుచేస్తే అందరికీ ఉపయోగంగా ఉంటుంది. విద్యార్థికి దేనిలో అభిరుచి ఉంటే దానిలో శిక్షణ పొందవచ్చును. అవిధంగా విద్యావిధానంలో చూర్చులు తీసుకురావాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధి సాధిస్తేనేగాని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మొత్తమీద అభివృద్ధి పరిగా ఉండదు. పెద్ద పెద్ద ప్యాజెక్టు కట్టుకొనడమే కాదు. మనకు వ్యవసాయ పరిశాలలచే ప్రైవేట్ ఇరిగేషన్ ప్యాజెక్టులు కూడ చాల అవసరం. కాని వీటియందు నిరాదరణ చూపుతున్నారు. పూర్తిగా నిరాదరణ చూపుతున్నారని చెప్పుటలేదు గాని ఇంతవరకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న క్రద్దను అభినందిస్తూ మాజిల్లాలో కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తాను. కడప జిల్లాలో బద్వేల్, సిద్ధవట్లం తాలూకాలకు సంబంధించిన నీటిపారుదల పోకర్కాలు లేవు. కేవలం ప్రైవేట్ ఇరిగేషన్ ప్యాజెక్టుపైన ఆధారపడి ఉన్నాము. మాతాతాలలో దాదాపు 1 లక్ష 20 వేల జనాభా ఉంది. వర్షలేటికి వర్షపాతమున ఉన్న ప్రదేశంలో 70 వేలకుపైగా ఉన్నారు. వారు ప్రతి సంవత్సరం జలంతో బాధపడుతున్నారు. జల వివారణకు ఆ తాలూకాకు ప్రతి సంవత్సరం గ్రాంట్లు యిస్తున్న విషయం వ్రాసుకొనికీ తెలుసు.

(Sri P. Narsinga Rao in the Chair)

అటువంటి సందర్భంలో వర్షము దిగగా ఉన్న గ్రామాలుకు నీటిపారుదల వతకంవేసి సాధ్యమైనంత తర్రలో విద్యాశానికి ప్రయత్నం చేయాలని

రొదటన్నాడు. మదేడు ప్రాజెక్టు తడుకు వాగు ప్రాజెక్టు, లోతువాగు ప్రాజెక్టు పున్నవి. సగిరేటి పశ్చిమ భాగములో ఒకకాల్యురియ్యి మదేడు ప్రాజెక్టును కలిపితే పశ్చిమదిశగా వున్న రామాపురం మొదలు నందిపల్లి వరకు 60 గ్రామాలు, దాదాపు రేపేం ఎకరావరకు నీరు పారే గౌరవం కలుగుతుంది కాబట్టి దాని విషయం సత్వరం చర్చ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

పల్లెటూరి పల్లె మా తాలూకాలో కనపు ఎర్వుడే ఉన్నది పుచ్చుకుతున్నాయి. కరువుకు కేటాయించిన భూమి సత్వరమే మా తాలూకాకు కూడ యిప్పించవలెనని కోరుతున్నాను—అక్కడ యిదివరకే సువ్యసిద్ధమైన, ప్రశంసాపాతమైన బ్రిక్కుల గారి మతము వున్నది. దానికి రోడ్డు చేశాము. ఆ పల్లెలవారికి హైరోడ్డుకు రావాలంటే ఒక రంకలో నుంచి బయటకు వచ్చినట్లు ఉన్నది. ఈరోడ్డు ఏర్పాదము కొంతవరకు పూర్తి అయినది. ఆ పల్లెలవారికి సౌకర్యం కలిగించాలని బెన్రులో ఏర్పాటు చేయాలని ప్రయత్నించాము—ఎండాకాలంలో అది జరిగింది. పల్లెకాలములో అరోడ్డు మీద బస్ పోయే వీలుండదు. తక్షణమే ఆ పున్న రోడ్డును పూర్తి చేయించాలని మనవి చేస్తున్నాను. 1960-61 లో ప్రభుత్వం కేటాయించిన పెరిషల్ గ్రాంట్ తక్షణమే ఉల్లాసరిపర్తు స్వాధీనంలో పెట్టి వానాకాలం వచ్చేలోపల ఆ రోడ్డు పని పూర్తి చేస్తే అక్కడ బస్సు రవాణా నిలిచిపోతుండ ఉంటుంది. 2 లక్షల రీలీ చేలో ఎంతో ఉల్లాసరిపర్తుకు యివ్వాలని ఉన్నది. నేను ప్లానింగ్ మంత్రిగారికి విన్నవిస్తున్నాను. దానికి నేను ఒక మొదరాంధం యిచ్చాను. ఒకమాసంలోపల ఆ రోడ్డును పూర్తిగా రిపేర్ చేయకపోతే, మాకు ప్రభుత్వానికి రీలీ చేల జనాభానుంచి మాషలు వస్తాయి రాబట్టి ఆ విషయంలో ప్రభుత్వం తక్షణమే శ్రీక్ష తీసుకోవాలని మనవి చేస్తూ, నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు భవ్యవాదములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ యన్. శ్రీనివాసరావు (కాడేపల్లిగూడెం-రిజర్వుడు): అధ్యక్ష గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి ప్రవేశ పెట్టిన అవినందన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు తమవ్వారా మనవిచేస్తున్నాను.

ముఖ్యంగా మన ఆంధ్రప్రదేశ్ యితర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూసినప్పుడు పరిశోధన ఇతర విషయాలలో పోటీ చేయలేకపోయినా, అధికారోత్పత్తి చేయుటకు అవకాశములున్నవి. శిశుులూపాయలు నీటిపారుదల, వరద నివారణకోసం కావాలని ఆంధ్రప్రభుత్వం కోరితే 1 కోటి చిల్లర మాత్రమే కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిందని చెబుతున్నాడు. అనేకపార్లు అనేకమంది పోతర కానవ పట్టులు, నేను కూడ ఈ కానవ పట్లలో మొర పెట్టుకొన్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏదేలాంటిది అవకార తావాల తప్పిస్తున్నది. మాకు వరద నివారణ పథకాలకు భవముఇస్తే మేము

కష్టమంత చాన్సు హావంలో ఇప్పుడుంటామని చెప్పడమే కాదు. ఇంతకు పూర్వం దురింగిగా పెన్ను తిమ్మారెడ్డిగారు దీని విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని రోండ్డు గనన సహితం పర్చించారు. అసాధారణమైన విషయాలు, స్వర్గాస్తుంచి ఏదో తీసుకు వచ్చి ఇప్పుడుని చెప్పడం వమంజనం కాదు గాని కేంద్ర ప్రభుత్వం కొన్ని పెంకం గోడ్లు చూపాయని విదేశీ ఋణాలతో పరిపాలన చేస్తున్నప్పుడు అధికారోత్పత్తి చేసి దోచనం వమస్యను పరిష్కారం చేస్తామని చెబుతున్నప్పుడు సున పతనాలకు పెంటనే కట్టు చుంటారుచేయడం వమంజనం “భోజనమే జగతికెల్ల దొంతలమొల్ల” అని స్మీకరుగారు మొదలుకొని ప్రతివారికి భోజనం కావాలివా? చూడు నీటి వనరులు యిస్తే అలాంటి భోజన సమస్య పరిష్కారానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. తక్కువ ధరకు చాన్సు ఇస్తామని చెబుతుంటే, చాన్సు తగలదుంటే పరిష్కారాలు వెళ్లిచెబుతుంటే కేంద్రం విషడం లేదంటే ఎట్లా ఇది పరిష్కారం అవుతుంది. కొన్ని రాష్ట్రాల్లో కష్టు ఇచ్చినా గండటానికి పీడలేని saline lands ఉన్నవి. కాని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మహానదులు ఉన్నవి. ఈ విషయాలన్నీ ఎన్నోసార్లు చెప్పాము: “అయిదు సూరు ఇత్తుకములు, అందు గరించు నగము నిచ్చిచ్చే.” అన్నట్లు మా అయిదు అయిపోతోంది. ఇంకా ఒకటి ఒకటిన్నర సంవత్సరాలలో వెళ్ళిపోవాలి. మేము చెప్పిపోయిన తటవాత పరిశీలించుకుంటే మేము కానవసరలో చాలాసార్లు మాట్లాడాము అనేది కనపడుతుందికప్ప, మేము constructive గా చేసిన సూచనలకు ప్రభుత్వం కిమి చేసింది అని చూస్తే ఏమీ కనపడక పోవచ్చు. ఏదో మనం అసెంబ్లీకి రావడం, చూర్చడం, మళ్ళీ వెళ్ళిపోవడం తప్పితే మనం చేసిన విద్యాతాత్మకమైన సూచనల విషయంలో ప్రభుత్వం ఎందుకు కృషి చేయలేక పోతుందో, ఏమి అసాధారణ వస్తున్నాయో గోచరం కావడం లేదు. ఈ విధంగా వ్యవహారం నడిస్తే, ఏదో యివిక కష్టం చెప్పినట్లు మా రాష్ట్రాన్ని మేము ఉంచుకోవాలనే పరిస్థితికి దారి తీస్తుందేమోననే భయాంవిరోధన నాకు కలుగుతోందని తమద్వారా మనవి చెస్తున్నాను.

మహాత్మాగాంధీగారు భారతదేశానికి స్వరాజ్యం తెచ్చేటప్పుడు విత్యక్తత్వంగా పెట్టుకొన్న ప్రధానసూత్రం—హరిజన సమస్య. దేశక మద్రాసు ప్రభుత్వంలో కూర్చున్నారూ దురింగి ఉన్నప్పుడు ప్రత్యేకంగా హరిజన పోర్ట్ ఫోలియో ఏర్పాటుచేశాడు. అది కమ్యూలు వచ్చేటప్పటికి మారిపోయింది. హైదరాబాదు వచ్చే టప్పటికి ఆ కాస్తకూడ పోయింది. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో హరిజనం గురించి గాని, పెట్టూర్ కాట్టే గురించిగాని (పెట్టూర్ తేగలుఅన్నారు) చేస్తున్న కార్యక్రమం గురించి ఏమీలేదు. ఇది విజంగా గాంధీగారికి తెలిస్తే ఆయన ఎంత దుఃఖించి ఉంటాడు; ఆయన కంటినుండివచ్చే ప్రతి బొట్టుకూ గాంధేయంమైన మనం చెప్పుకొనే సమాధానం ఏమిటో అయితే ఒక విషయం అనవచ్చును. “మరంతా కోట్లాతోడుక్కొని నియంబరేరారుగదా, యిది అనివృద్ధికదా, అది అనవచ్చు.”

నేను రాజనను, రామానుజాచార్యుని శాలంకంటే, క్రీస్తురాలె, మారున్నరాలె, మహా దేవావులకంటె గాంధేయులు, హరిజనోద్ధరణకు కృషిచేసినవారి వాస్తవమే. అందుకు కృతజ్ఞుడను నేనేనాడు, చింతపారంబర్య కృతజ్ఞుడనా ఉండవలసివచ్చే. అయితే అనాటికి మన అన్యోన్యస్నేహనలో ఏమీ జరిగిందోనెందుకంటే-మన తాలూకా ఆఫీసులో డర హరిజన ఉద్యోగస్తుడు ఉంటే తూటారోని మునిసిపాలిటీ కార్గిల వాని పీయలేని పరిస్థితులలో ఉద్యోగస్తులు పెట్టపెట్టారన్న విషయం. Caste హింసలతో సహారం చదు. హరిజనులను పెట్టుకుంటే ఉప్పుగోడ, మురియ్యో మొన్న మొన్ననే బరిచోట పివాడూం జరిగివెళ్ళాంటే చెప్పాలి. మొట్టమొదట అరిగినట్లు విన్నాయి. ఆ కార్గిసులలో అనేక 'ists' ఉండవచ్చును. ఉద్యోగిస్తే, పోషరిస్తే, రాంగెగిసువారు ఉండవచ్చును. ఎంతట "ists" ఉన్నా మూడుకవి స్తమో. మా పాటిష్టితనమో ఏమిటో తెలియదు—

“నడువచగినట్టి పీఠుల నడుచు వెన

తాను నడుచుచున్నప్పుడు, నేను మూల.

నేను మూల, అది ఆరచుచు చనగవలయు,

హిరకే చనగరాదు—”

ఆరే దుస్థితిలో ఉంటే మన రామరాజ్యం స్వరూపం, ఎట్లా ఉంటుందో దీహించుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. చిన్నతరిహా వరి శ్రమల గురించి ఒక గ్రంథం వరిచారు. ఆ గ్రంథాన్ని మాకు అందించారు. “జుట్టులు తయారుచేసుకోండి; తట్టులు తయారుచేసుకోండి; తోళ్ళ సంఘంబారు తండి; నూలు సంఘంబారు తండి; కృత హారం చేసుకోండి;” అని చెబుతున్నాడు. కాని వారు ప్రభుత్వానికి సంఘకొన్న తాగితాడు డిపార్ట్మెంట్స్లో మిస్ అవుతున్నాయి. నేను ముఖ్యమంత్రికి ఇచ్చిన తాగితాడు కూడ మిస్ అయిచు పుటవలుకున్నవి. స.జీ.రెడ్డిగారు రేపు వెళ్ళుతున్నారనగా, ఒక తాగితం వారికికచ్చాను. నేను స్వయంగా వారిచేత ఆ తాగితంపైప వ్రాయించాను. కాని, ఆ తాగితం యీ రోజున కనబడటంలేదు. ఈ సంఘటన మాకు చాలా బాధను కలిగిస్తున్నది. లక్షలాది చోటర్స్ తరపున వచ్చిన శాసనసభ్యులు పెట్టుకొన్న తాగితాంటే అతీగతీ పట్టని పరిస్థితి వచ్చినపుడు, ముమ్మాట ప్రజలు సంఘకొనే తాగితాడు ఎవరుచూస్తారు? ఇటువంటి విషయాలు చూస్తున్నప్పుడు కొంచెం బాధాకరంగా ఉంటున్నది. ప్రభుత్వంవారు భర్తకారికుల విషయం పరిశీలించుటకు ఒక కమిటీ చేశారు. చాలా సంకోషము. ప్రభుత్వానికి శా అభివంధనలు. హరిజనులలో నూలు వారు, తోలువారు అవి రెండురకాలు ఉన్నాయి. నూలువారు అనేవారు కర్నూలు. శ్రీరాజం జిల్లాలో ఉన్నారు. మంచినూలు ఉద్దరుకూడ. వేసేవారు ఉన్నారు. నేను నెన్నెస్ రెడ్లువేసి చూశాము. 70 వేలమంది హరిజనులు మూళ్ళలో

ఉన్నారని ఉన్నాడు. దేశవారికి, వారికాతగారినుండి వారిసత్వంగా చెప్పున్నహక్కులు, మా హరిజనులకు ఏమిట? అది చాలా దేశవారికి తెలియదు. అందుకు విచారిస్తున్నాము. అందుండి పుత్రులు కుమారులని పో-అంబేద్కర్ పోర్టాలోకి తీసుకువస్తామని, కొన్ని యింట్లో కూడా అలా చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. "హరిజనులలో యీ నూతన పుత్తెలున్నాయి. లేదా ఈనూతన పుత్తెలు కనిపించింది. వారికి గృహ ఉన్నవి, ఎప్పుడు మగ్గాలు ఇంట్లోకి వచ్చేయటానికి అవకాశం ఉన్నది" - ఈ విషయాలన్నీ పరిశీలింపబడుతున్నాయి. ఒక రిపోర్టును ఉద్ధృతం చేయించటం స్వయం; ధర్మము. కాతలి కాతలనుండి అనుభవంగా భూమిని కలిగి ఉన్నవారిని యాచులనుండి తొలగించి భూమిలేవారికి ఆ భూమి వలనకు చేస్తామని మనం చెబుతున్నాము. భూమి పేదలకు, భూమిలేవారికి పంచాలని కమ్యూనిస్టులు, సోషలిస్టులు ఉపాఖ్యానాలు - అందరూ కూడా చెబుతున్నారు. ఎంతమామె ఎంతటానికి దుగులుతుందో తెలియదు. భూమిలన్నీ నుండి చేసుకోవటం జరిగిపోయింది ఉన్నభూమిలో కొంత పేదవిడిచిన తోడి కోడలు రాజమండ్రిగాలికి పోయింది. ఆస్తానానికింద కొంత పోయింది. మగ్గర్ ప్యాక్ష రీలకు కొంత పోయింది. చివరకు - నానాటికి తీసికట్టు నాగంబొట్లు - అన్నట్లు అయినది. కొన్ని యింట్లో ఎకరాల బంజరుభూమి ఉన్నట్లు ప్రకటనలవారు లెట్టలు చెబుతున్నారు. ఆ బంజరులో వంటలై సులభంగా నుండి పుస్తే పూస అమ్ముకొని పేదలకు చేస్తున్నట్లు వంటపాటు ఉన్నాడు అక్కడి కరణంగారికి దయకప్పిపోయినందు వల్ల, ఒక మువ్వ వంటకరణంలో అతనికింద ఆ భూమి స్వాధీనంలో లేదనే కారణంచేత, ఎన్ని సులభంగా నుండియో ఆ భూమి సాగుచేసుకొంటున్న వారిని తొలగించి, కొత్తవారికి ఆ భూమి ఇచ్చే ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. రాజకీయపాఠశాలకు భూమి ఇచ్చే సమస్య ఇంకా పూర్తిగా పరిష్కారము కాలేదు. గుంటూరు జిల్లాలో 11 వేల ఎకరాల భూమి ఇచ్చినట్లయితే రాజకీయపాఠశాల సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది. అంతకుమించి రాజకీయ పాఠశాల అక్కడలేదు. 60 ఎకరాలకు మించినభూమి కలిగిన భూస్వాముల చేతిలో 22 వేల ఎకరాలభూమి గుంటూరు జిల్లాలో ఉన్నది అని నేను మూడు కాసినా వలనుండి చెబుతున్నాను. దాని విషయంలో ప్రకటనలవారు ఏమి చేశారు? కేవలం వాళ్ళను తొలగించి పేదలకు రాజకీయపాఠశాలకు ఆ భూమి ఇవ్వలేని ప్రకటనల మొత్త మిగిలిఉన్న భూమిని హరిజనులకు పేదలకు ఏవిధంగా ఇవ్వగలుగుతుందో నాకు అర్థంకాదు. హరిజనులు, భూమి లేనట్లువంటపాటు ఎంత కాలం పీవకట్టి ఉంటారు? ఎంతకాలం ఆద్రులు చావ్తుఉంటారో అని ప్రశ్నిస్తున్నాను. కొద్దేమి ప్రాంతంలో 40 వేల ఎకరాల భూమి ఉన్నది ఆ భూమిని ఇమ్మనమని పురిసీ ఆదగనక్కరలేదు. ఆ భూమినుండి ఎవరిని తొలగించనక్కరలేదు, వీటి వనరులు ఉన్నవి. రెండు వనరులు వండుతుంది. రైతులు ఎంతోదబ్బు అర్జీ పెట్టి తెలియజేయటానికి తిరిగిలేగాని అరర్, రావణవంటి దుపితిలో నడుతు

ప్రజలకు ఆ ప్రాజెక్టుయొక్క రెండవ దశ ఎప్పుడు ప్రారంభించబడుతుందో గవర్నరుగారు తెలియజేయాలని ప్రభుత్వానికి ఇంతవరకు దానికి సంబంధించిన ప్రణాళికతో రాలేదు. తమకు ఎనిమిదేళ్లున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టుయొక్క రెండవ దశలో మా ప్రభుత్వము బాధ్యతకలిగి ఆవిరక ఉన్నది తె దప్పడేజ్ అచ్చితంగా వివరించబడుతుంది అని కేంద్ర ప్రభుత్వంగాని, యీ ప్రభుత్వంగాని తేటగాలి తరగా ఇంతవరకు స్పష్టమైందే ఇచ్చిఉండలేదు. "ఇంతదబ్బు అర్జునేనవతర్వాత ఆ పూర్తి చేయటం వోరానూ?" అని సందేహాత్మకమైన స్టేట్ మెంట్స్ చేస్తున్నామని, అచ్చితంగా అ స్టేట్ మాడ నిర్దేశించబడుతుంది అని విశ్వరూప స్థిరమైందే చేపించలేదు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు 120 కోట్లు అప్పు అవుతుందని మొదట అంచనాపెట్టారు. దాని ఇప్పుడు నిమిషో భర మెరిగినందువల్ల యింకా 20.40 కోట్లు పెరుగుతుందని అంటున్నారు. 100 కోట్ల వరకు అప్పు అవుతుందని అంటున్నారు. సరిసంవత్సరం వదికోట్లు దాన్నిన అప్పుపెడితే, ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మించటానికి 16 సంవత్సరాలు పడుతుంది. 16 సంవత్సరాలకుగాని ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తికాదు. మన ప్రభుత్వం ఎక్కువ దబ్బు అప్పుపెట్టి త్వరగా దీనిని పూర్తిచేయటానికి చర్యలు తీసుకోవటంలేదు.

ఈ దబ్బు మనం భరించుకో లేనప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్వారా సంపాదించడమో లేక విదేశాల నుంచి సహాయం పొంది, దాని ద్వారా పూర్తిచేసుకోవడమో తేమూరి గాని కేవలం మండకాకిగా చిక్కి సంవత్సరం 10 కోట్ల రూపాయలతో పూర్తికీస్తామని చెప్పడం వల్ల నేను యిదివరకు మనవిచేసినట్లుగా 16, 17 సంవత్సరాలకు గాని పూర్తికాదు. రాదావు 20 సంవత్సరములు పడుతుంది. అంతవరకు మనం చిక్కితి ఉంటామో లేదో ఆనేది మన సందేహంగానే ఉంటుంది. రెండవ దశ విషయంలో యంతవరకు ఒక అచ్చితమైన, నిష్కర్షమైన categorical statement ఒకటి కేంద్రప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి గాని, రాష్ట్రప్రభుత్వం దగ్గరనుంచిగాని రాలేదు. "మా ప్రభుత్వం యిందుకు కట్టుబడివున్నది కేంద్ర ప్రభుత్వం దబ్బుయిచ్చినా యివ్వకపోయినా మేము పూర్తిచేస్తాము" అనేటటు వంటి statement యంతవరకు రాలేదు. ఏ statement ఎచ్చినా ambiguous గా evasive గా వస్తున్నది తప్ప categorical గా రాలేదు. గవర్నరుగారి వ్యసంగంలో కూడ దీని విషయం వ్యస్తావించబడలేదు. అందుచేత గవర్నరుగారి వ్యసంగాన్ని అనివందించ లేకుండా ఉన్నాను. రెండవ దశలో వెల్లూరు జిల్లాలో రాదావు 14 లక్షల ఎకరాలు సాగుబడికి వస్తుందని అంచనాపెడి ఉన్నాను. దాని ఇది వస్తుందా లేదా అనే మీమాంసలో ఉన్నది. కాబట్టి కనీసపు రెండుగది, సోమలం ప్రాజెక్టుగాని అడిగివచ్చుదు నాగార్జున సాగర్

పట్టుకుని వెళ్ళడం చివరకు నాగార్జున సాగర్ లాకపోషణతో ప్రారంభం. నాటి నీటి
తాగునీటి సరఫరా ఈ లక్ష్యంతో ప్రయత్నించడం నాగార్జున సాగర్ యిచ్చడం అని
statement అయినా యిచ్చాడని నేనా సోషలిస్ట్ పార్టీవారు, కానీ సమర్థుల
కాలేదు. ఎన్నో అయినా చేయాలి ఈ లక్ష్యం statement లాక పోషణం
నీటిని వెళ్ళడం వల్లా ప్రజలు ముఖ్యంగా పెట్టకపోతూ వర్షం వస్తే వచ్చేగాని
రకబా అది వచ్చేదిగా ఉన్నాయి. నాగార్జున బాకు నీటి వేరులేదు. భూమి అంతా అంతా
లో గాని అర్ధం ముగ్గురులో గాని, సా ధీక ముగ్గురులో గాని అంతా అంతా
నాగార్జున దాని నీటితాగునీటి వేరుగా ఉన్నది. ఇప్పుడైతేనే ప్రభుత్వం నాడు ఓ.పీ.కె.
యిచ్చడం statement యిస్తారని అని న్నాడు. నాగార్జున సాగర్ యిచ్చా
రాలేదు. చివరం చివ్వున్నట్టి అయినా పెట్టకపోతూ నాగార్జున యిచ్చే డిక్టేట్
పట్టుకు 100 చాపాయుడు పెట్టి కొని కరం లోడుననే కానీ అయినా తప్పిపోతుం
డనుకుంటే ఎంతో సేపు ఆ చివ్వున్నట్టి తీరవాలంటే చివ్వుగానీ నడుతోందిగాని
పెట్టకపోతూ. నీటి వనరులు లేని పొలాలకు వనయోగ వనకం లేదు అని
మేము ఎందుకు అని కానీ నీటిలో చివ్వులించు చివ్వులించి నీటికి తగిన వనకం
లేక పోషణం చానీదనియంగా ఉన్నది. ఎవరైతే నోరుగుండానో, ఎంతో
అయితే ప్రభుత్వంలో పడుకుంటే ఉన్నదో వారి గ్రామాలకు చివ్వున్నట్టి వనకం
చేయబడుతున్నది గాని న్నాయంగా ఎంతో అర్ధం పరిస్థితులు అభివృద్ధి పరచడం
అయినా మో ఎక్కడ మో ఎక్కడపోయిం కొవకు చావులించుని నీళ్ళు తోడుపోయిం
వస్తుంటే అర్ధం చావులించు చివ్వున్నట్టి వనకం చేయబడడం లేదు. నెల్లూరు
జిల్లాలో ఎక్కడ వేషన్ ఉన్నప్పటికీ ఈ లోకా వరకు ఉపయోగి, కందుకూరు,
కనిగిరి, రావూరు, వెంకటగిరి మొదలైన పెట్టకపోతూ వనకం చేయబడ
కుండా, వ్యవసాయానికి ఉపయోగ పరకుండా గృహసౌకర్యాల కొరకు ఉపయోగ
పరకుంటే దెల్లా కాబూరాలు, కొవ్వూరు, నెల్లూరు కాబూరాలకే ఎక్కువగా చివ్వు
న్నట్టి వనకం చేయబడుతున్నది. ఈ పరిస్థితిని మేము ఎన్ని పార్టీలు కానీ వరలో
చెప్పినప్పటికీ వినిపించా slip-shod గా మొత్తం 200 గ్రామాలు యిచ్చామని
300 గ్రామాలకు యిచ్చామని చెబుతున్నారు. ఇది న్నాయంకాదు. ఎవరికి వర్షాధ
మంగా చివ్వున్నట్టి supply చేయలేనో ఒక సిస్టంకం పెట్టకొని, ఆ సిస్టంకం
ప్రాతిపదికమీద ఏమి గ్రామాలకు యిచ్చలేనో ఆ గ్రామాలకు యిచ్చే న్నాయంగా
ఉంటుందిగాని పరిస్థితులలో వరుకుంటే కనిగి న్నాయత్వం మీద ఒత్తిడి తీగరిగిన
వారికి వనకం చేస్తూ లెక్కలలో వర్షం సంవత్సరం 400 గ్రామాలకు యిచ్చాము.
300 గ్రామాలకు యిచ్చాము అంటే న్నాయంకాదని మనవి చేస్తున్నాము. పరిస్థితులు
యిచ్చలేన వేరుకొని వ్యవసాయానికి వర్షం చేయలేనది, అది కాబూరొక్కొక్క చేయ
లేనది. రైతుల అర్ధం పరిస్థితిని చాగువరచవలెననే అభిప్రాయం వివరంగా ఉంటే-

మెట్రోపాలిటన్ పబ్లిక్ వర్క్స్ కు కదం తోడకొని వారణాశివరేకుండా ఉన్నాడు. ఆర్డర్స్ పక్కన priority యిచ్చి ముందు వాళ్ళకు మువనా చేసి తదివార గృహ విభాగం కాపరిన ప్రదేశాలకు supply చేస్తారని అన్నాడు.

పోలీసులకు సెలవు తొలి ఒక చిన్న విషయం చెప్పి విరమిస్తాను. ఇదివరకు ప్రోటెక్టర్స్ యొక్క పనితీరుకు police recruitment విషయంలో చాలా సమస్యలు ఉన్నాయి. Sportsmen కు ఎక్కువ అవకాశం యిస్తూ ఉన్నారు. Sub Inspector ను select చేసి ఉన్నాడుగాని Deputy Superintendent ను select చేసి ఉన్నాడుగాని అతనికి Constables ను select చేసినా Grig sports లో Grig medals యితర విద్యమైన medals పొంది చాలా ప్రోత్సాహం పొందిన అధికారులకు ఎక్కువ preference యిచ్చి రీమ్యూనరేషన్ చాలా ఎక్కువ అలాగే telegraphs లో railways లో జరుగుతున్నాయి. ఆ రోజులలో అటులలో ప్రోత్సాహం పొందిన కట్టవాళ్ళకు ఎక్కువ అవకాశాలు ఉన్నాయి ప్రోత్సాహం కరంగా ఉన్నది. ఆ రోజులలో డ్యూటీ వందల గైదాం వంటి వారిని హాక్, ఫుట్ బాల్ లో మంచి విద్యలును మన దేశం ఉత్పత్తి చేయడానికి అవకాశం కలిగింది. Police లో Special armed police గాని, armed constable గాని sports లో ప్రోత్సాహం ఉన్నవాడు అయితే ఉత్సాహంగా ఉంటాడు, హాషాదుగా ఉంటాడు, వానిని ఎక్కువ ఉపయోగం పెట్టుకోడానికి అవకాశం ఉంటుంది అని అటువంటి వారిని select చేసేవారు. ఇప్పుడు అలాంటి సమస్యలు లేక ప్రోత్సాహం వలన Sports కు విలువలేకుండా పోతున్నది. అందుకే నిష్పక్షపాత అధికారులు, మనదేశానికి వ్యాధి తెచ్చే అధికారులు ఉత్పత్తి చేయలేకుండా పోతున్నాము. అందుకే ప్రోత్సాహం విషయంలో యిదివరకు చూడిన, యితర qualifications సమాచారం ఉన్నప్పుడు Sports men కు ఎక్కువ preference యిచ్చి Sports activities ను అభివృద్ధి చేయాలి అని కోరుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

*శ్రీ వి. కోదండరామయ్య (ప్రోత్సాహం): అయ్యో, గవర్నరుగారి ప్రసంగం ప్రేమవల్లన అధికారం తీర్చుకొని బంపకుండా కొన్ని విషయాలు మనవి చేస్తున్నాను. గవర్నరుగారు తెలుగులో మాట్లాడినందుకు వారికి ప్రత్యేక భవ్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. రాష్ట్రంలో రాష్ట్రం కోసం నేను కూడ చాలావరకు మనదేశాను కాపాడుతున్నాను. పెట్టకలంపేసి దేశానికి చాలా ప్రమాదం కలుగజేసింది. వచ్చినదని విన్నాను. దక్షిణ దేశంలో కొంత భాగం ఉన్నది. దానికి తిప్పివేయండి. ఆ భాగం కూడ ప్రత్యేక రాష్ట్రం కావాలని కోరుతూ ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. వంటిది, విధర

యజ్ఞానికిని ఉన్నాడు. ఇది చాల ప్రమాదకరంగా ఉన్నది. ఇది అలాంటిది
కొలదిని విషయం అని మనం చెప్పాము. దీనిలో పన్నులోమార్పున అది పన్ను
ఉడుగుతోంది. మన రాష్ట్రంలో యిటువంటి జరిగింది మూడు పాత ఉడుగు
తుంది అని చాల ఉపన్యాసంలో చెప్పాడు. నాకు సమాచారమును వదులుగా
విమోచక కర్ణ లో ఏ ఏదయిన అదన్నది జరిగలేదని చెప్పడానికి చాలా ఉన్న
న్నాను. కొంచెయ్యి వాటిని చెప్పినట్లు ఎంతైనా వెలసి ఎక్కికాంత
electricity, దీనిపాటుల ఉడుగులున్నాయి గానీ పెట్టు వున్నాయి ఏమీ
పోకర్కం ఉండడం లేదు. ఇప్పుడు గోదావరి జిల్లాలో పోలవరం రాజక agency
కాదు. అది మూడువంతుల భాగం గింజనలు విజయవల్లభం ఉపన్యా
గోమాడులు కూడ agency గోమాలే ఈ గోమాడులు నేను అయిదు
సంవత్సరాల నుంచి మే ఇదిగా ఉన్నాను. అక్కడ ఒక్క చూపాయివరి అయినా
జరిగింది అని చెప్పడానికి నాకు సాహసం లేదు. ఏమీ జరిగలేదని చెప్పడానికి నేను
చాల విచారస్తున్నాను. అందులో ముఖ్యంగా, మా పోలవరం గోమాడును ప్రతి
సంవత్సరం గోదావరి ముంపు వస్తున్నది. అక్షయ ఉప్పుపెట్టి అంతర్వేల మంతు
తెడల్పాటి గట్టుకేస్తున్నాడు గానీ, మా పోలవరమునకు ఒక రింగ్ లండ్ వేయమని
కోరినాము. ఇంకవరకు నుండిగావున్న శ్రీ వరసింగరావుగారు ఉన్న మూడు.
అనంతం గోదావరి కాల్యవిచ్ఛి ముందుతుంది, యివంత గోదావరి వచ్చి ముందుతుంది
వరకు విచారణ వనిలక్రింద యీ విషయం అక్కడ రింగ్ లండ్ వేయించవలసిం
దిగా మూడు నాలుగు సంవత్సరముల నుండి కోరుతున్నాము. ఇప్పుడా అవకా
శులుగుతుందని ఆశిస్తున్నాను. అలాగే పుర్యాది కాల్యపల్లి 10 గోమాడు ముడిగి
పోతున్నవి. 10 గోమాడులు ఎండి పోతున్నవి. అందుకే ముంపు విచారణ
వత్సరముల క్రింద వచ్చివు. గోదావరి జిల్లాలోని. ఇప్పుడు వద్దవాడ ఒక రిజర్వాయరు
కట్టించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇంతవరకు విద్యుచ్ఛక్తి సాఫ్ట్ వేర్లలో ఒక చూపుతూ ఉండేది. నా
యీ అయిదు సంవత్సరాల వత్సక్త కాలములో యంతవరకు ఆ పని జరుగలేదు.
అందుకేక, వెంటనే మెక్రతాబాబాలో, గిరిజనులు వుండే స్థానములో ఏర్పాటు
చేయించుకు పుయల్లింద ఎంపిండిగా కోరుతున్నాను.

తరువాతి, ముఖ్యమైన విషయం మొదటి వున్నది. ఇప్పుడు స్థానికమునకు
సంబంధించిన రైతులు వచ్చి తమ విషయము చెప్పవలసిందిగా వచ్చి కోరారు.
నాకు యిప్పుడు వైస్ గ్యూంటో కూర్చున్నాడు. నాకు మున్నగా వున్నది. కాని
వారికోరకు యిప్పుడు మాట్లాడవలసి వస్తున్నది. ఇప్పుడు రేమోతరే రేమోతగా
ఉంది. అది పెట్టడాని వలసివేసి మూడు. చాలా తక్కువ వలన వస్తుతుంది.

కమోడర్ రేకామచంద్రి, ధీమవరం, తయకు. కర్నాటకం గాంధీముఖతో సమానముగా నన్ను కీర్తించుచున్నాడు. నన్ను దీనివలననే నేను కోరడం లేదు. కాని, ఆ డామియోక్రమీగతులు మాన ఆలోచించాలి. అక్కడ చాలా తప్పులు జరిగిపోయి ఉన్నాయి. ఇవివరకు వున్న సూక్ష్మ విశ్లేషణ వెల్లడి ప్రాంతములో జరుగుతుంది. వీరిని వాగ్వివాదములోని వున్నామే. కనుక, ఆ వ్యత్యాసాలు చూసి యీ పన్నును విధి. చరిత్రనుండిగా వారు కోరుతున్నారు. కాని, వారికోరికను నిరాకరించి వారిమీద అన్ని ప్రాంతాలకు వరనే పన్ను విధి.చారు. కాని వారు యిప్పుడే వీరి స్థితిలో వుండడం వలన ఇప్పుడు మార ఆయే పన్ను విధి ఏర్పడింది కనుక వెంటనే స్టే ఆర్డరు యిప్పించాలనిందిగా కోరడం కొరకు యిక్కడికి వచ్చారు. ఏమిటనో చాచి గురించి వెంటనే ఆలోచించి, అవివముగా స్టే ఆర్డరు యిప్పించునుందిగా నేను కోరుతున్నాను.

గిరిజనులకు సందించిన సంక్షేమమునకు కృషిచరుగుతున్నవని చెబుతున్నారు. నేనుకూడ కొన్ని కమిటీలలో నడుగుతున్నాను. అయితే, నేను ఏ ప్రభుత్వముననుకూలం జరిగివున్నానో, ఆ ప్రభుత్వములో ఏమీ జరిగడం లేదని చెప్పటానికి చాలా విచారిస్తున్నాను. తమిళ లేటాయెంట్లకు కనబడుతుందిగాని, వారికోరికకు వరులేమీ జరగడంలేదు. అందువలన యీ ప్రభుత్వమున్నీ దృష్టిలోనికి తీసుకుని, గిరిజనుల సంక్షేమమునకు తప్పక శ్రద్ధ తీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను. ఈ అవకాశ మొసగిన తరుకు దశ్యవారములెన్నో యింకావీరో జరిగివున్నాను.

*శ్రీ ఎస్.పి. చంగ్రాగ్రాయ నాయుడు (వేపంకెరె) : అక్కడ, గవర్నరు గారు యిచ్చిన సందేశమును అభినందిస్తూ, ప్రభుత్వమునకు కొన్ని సూచనలు చేయవలసివున్నాను చిత్తూరు జిల్లాలో ముఖ్యంగా రాయలసీమ యొక్క వాసుకరిస్థితుల వివరణ కొరకు విలువంటి పనులు ప్రభుత్వం చేయవలయు సనుకుంటున్నది గవర్నరుగారు తమ ఉపన్యాసములో ప్రస్తావించి వుంటే సంతోషించేవారము. అయినను, ప్రభుత్వమువారు తన శ్రద్ధ తీసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలోని కను పరిస్థితులకు సంబంధించి రెండు లక్షల రూపాయలు ఖాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. అవిరహదార్దకొనుకు, మంచినీటి కావుం శ్రవ్యకాలకు వినియోగించుకారు. అయినా, అక్కడి పరిస్థితులు చాలా విచారముగా వున్నవి. మూడు సంవత్సరాలుగా చిత్తూరు జిల్లాలో కరువు వుంది. కొన్ని ప్రాంతాల్లో, యీ మూడు సంవత్సరాలలో, ప్రభుత్వంవారు శ్రమపడిచేసినారు కొన్నిచోట్లజరుగు శ్రమలనాయుధాదవేకారు. ఈసంవత్సరమునకు సంబంధించి కూడ అటువంటి ప్రయత్నం జరుగును. కొన్నిచోట్లశ్రమలు మాపిచేకారు కొన్నిచోట్లవాయుధాదవేకారు. అయినప్పటికీ, చిత్తూరు జిల్లాలో శ్రాగేందుకు వీరు, వ్యవసాయము చేసుకొనేవారికి వరులలేకుండా

మొత్తముననే చేయవలయు అనుకోలేదు. మన ప్లాన్ గా మంత్రిగారు చాల ఉత్సాహపడితారు. వారి ఉత్సాహంతో వని చేస్తూన్నారు. అన్ని అధికారాలు కల్లా పరిషత్తులకు ఇవ్వాలి. కొన్ని అధికారాలు పంచాయితీ సమితిలకేవలం మంత్రిగారు ఉత్సాహంతో చెబుతున్నారు. పీఠ ఉత్సాహంతో లగింగులు ప్లానింగు కమిషనులు, మిగతా ఉద్యోగస్తులు వారి కష్టనేగాని మన ఆదగడు మంత్రిగారి అభిప్రాయాలకు ప్రతిరేకంగా ఉత్సాహపడుతున్నారు. కాదు ఎల్లాంటిది పరిచాలన చాల అస్వాయంగా ఉన్నది. కల్లా పరిషత్తు అప్పటిని క్రింది వని చేసే సెక్షన్ లలో అప్పటిని మాకు వివరంగా పరిచివ్వాలి. ఉత్తర పరిషత్తు గారు అనుచూపుంటే వారిని పరిచివ్వాలి. పరిషత్తు లోని ప్లానింగు కమిషను గారు పరిచివ్వాలి. ఈ విషయాన్ని ప్లానింగు మంత్రిగారు వివరంగా గమనించాలి. మనకున్న అధికారాలు చాలాగావు. లేకుండా చేయవచ్చు. ఈ కారణం మనలోను అనేక G. O. లు ఉన్నవన సంగతి మనందరికీ తెలుసు. మన అనుభవాన్ని బట్టి జరుగుతున్నది మరొకటి. పరిషత్తు G. O. పరకారం కూడా అధికారాలు సగ్గిపోతూన్నాయి కాని, కల్లా పరిషత్తు అధికారాలు, పంచాయితీ సమితి అధికారాలు అధికారాలు ఎక్కువ కావడంలేదు. చాలా అధికారంగా ఉన్నది చాలా పూర్వజాతిని అందువల్ల ఒక కమిటీనిచే ప్లానింగు కమిషను చేసే అవకాశంకలను, ఇతర ఉద్యోగస్తులు చేసే అవకాశంకలను పరిశీలించి, అట్టి ఏమిట చేయవలెనని చూపుతున్నారు. క్రింది లెవెల్ లో ఉండే ఉద్యోగస్తులు కల్లా పరిషత్తు కిందనేవుంటే, పరిషత్తు-గా వని చేసేటట్లు చూడవలసిన చాట్లక పరిచివ్వాలి. ప్లానింగు మంత్రిగారివైన ఉన్నది. మంత్రిగారు కల్లా తీసుకొని అట్లా చేస్తారు అట్లా. మనం మంచిపనులు చేయాలనుకొన్నప్పుడు, వాటిని ఉద్యోగస్తులు తక్కినంగా నెరవేర్చుకోలే వారిని దండించి, వారివైన పర్యవేక్షణలో ఉంచిన చాట్లక మంత్రిగారివైన ఉన్నది. లేకపోతే పరిషత్తులు తీసుకుంటాయి. కలెక్షనరులతో కలెక్షరు చేసిన ఉత్తరువుకు ప్రతిరేకంగా Head clerk పనిచేస్తుంటే ఇంకా ఆ కలెక్షనరు గౌరవం ఉంటుందా? అట్లానే మంత్రిగారు చేసిన ఉత్తరువులకు, ప్రతిరేకంగా పరిషత్తు చేసిన పరిషత్తు గౌరవం ఉంటుందా? అట్లాగే, కల్లా పరిషత్తు లో పరిషత్తుకు ప్రతిరేకంగా కార్యకర్తలు పనిచేస్తుంటే ఇంకా వారిని తీసుకోవాలి, ఉద్యోగలో ప్లానింగు మంత్రిగారే అలోపించాలి.

ఈ కను జిల్లాలో అధికారమును జరుగుతున్నాయి కొన్ని పనులు అధికారం జరుగుతున్న పనులు జూరవుతున్నాయి ఈ సందర్భంలో మా జిల్లాలో మార్కెటింగ్ సొసైటీలు, ఉన్నత సొసైటీలు కూడా ఏర్పాటుచేశారు. ఏర్పాటుమంత్రిగారు పట్టుదలతో జరుగుతున్న పనులు చేస్తున్నారు. ఇదివరకు కొత్తగా సొసైటీలను ప్లానింగు కమిషనులో ఉన్నవాళ్ళుగా ఉండేది. ఇప్పుడు మరలకు సొసైటీలను ప్లానింగు

ہیں باقی رقم غائب کر لی ہے۔ اس سلسلہ میں کلکٹر صاحب کے پاس میمورنڈم اور شکایتیں بیضی کی گئیں لیکن کوئی ایکشن نہیں لیا گیا۔ جب ان تحصیلدار صاحب کا تبادلہ ہوا جبکہ ام ڈپٹی کمشنر نے ان کے آنے سے پہلے اس ایریا کے لینڈس لوگوں کو زمین تقسیم کرنے کے لئے تصفیہ ہوا کہ جی۔ او کے تحت لینڈس لوگوں کو زمین تقسیم کرنا چاہئے۔ اس نقطہ نظر سے آرڈر کو ڈھیان میں رکھتے ہوئے زمین تقسیم کرنا چاہئے تھا لیکن آرڈر کا غلط انٹورپیشن کر کے ان لوگوں کو زمین دی گئی ہے جو ہریجن نہیں ہیں۔ جو ہریجن نہیں ہیں ان سے سو دوسو روپیہ لیکر زمین آئہ بدرہ دن میں باٹ دی گئی ہے۔ اس سلسلہ میں انوسٹی گیشن (Investigation) کرنا چاہئے۔ اسکے ساتھ ہی ساتھ یہ کمونیکا کہ تحصیلدار نے فیامن کے تعاقب سے جو قحوی تقسیم کیلئے منظور ہوئی تھی اسکو بشلی شواری اور گرواور اور تحصیلدار یونائیٹڈلی (Unitedly) سو روپیہ منظور ہوئے ہیں تو (۱۰) روپیہ دیگر باقی دس روپیہ پرسٹیج وصول کئے ہیں۔ گاؤں والوں نے کافی میمورنڈم پیش کئے ہیں اور آرکائیویشن کی طرف سے بھی کلکٹر صاحب کو میمورنڈم دئے گئے ہیں لیکن ایک ان کے خلاف کوئی ایکشن نہیں لیا گیا ہے۔ دو تین سال پہلے عادل آباد میں کردی غائب ہو گئی ہے۔ ہم نے برابر ہر میٹنگ میں کوشش کیا اسکے باوجود انوسٹی گیشن نہیں کیا گیا ہے۔ میں امید کرتا ہوں کہ اسکا جواب دیا جائیگا۔ ساتھ ساتھ انڈرس میں یہ بھی بتایا گیا ہے کہ

"The progress of development in Telungana has improved considerably and it is now on a level with that of Andhra region."

آندھرا اور تلنگانے کو کیور کرتے ہوئے بتایا گیا ہے کہ ہم اس حد تک آتے ہیں۔ عادل آباد ضلع کو آپ سامنے رکھئے۔ وہاں اوٹنور مٹی پر پراجکٹ بتایا گیا ہے۔ یہ لاکھ روپیہ منظور ہوئے ہیں۔ چھ سات لاکھ روپیہ مائیز اور یکشن کے لئے منظور ہوئے ہیں۔

(The bell was rung)

مسٹر چو من - ایک منٹ میں ختم کیجئے۔

شری رنگنا تپہ راؤ - سورن پراجکٹ اور پداوا کو پراجکٹ
 اٹک ایمپلائمنٹیشن میں نہیں آتے ہیں۔ یہ میڈیم پراجکٹس ہیں مائینر
 پراجکٹ کے سلسلہ میں اس ٹسٹرکٹ کو نظر انداز کیا گیا ہے۔

ایجوکیشن کے سلسلہ میں وہاں مرہٹی اردو ایریا رہنسے سے لگے سکس میٹریٹی کے لئے ایجوکیشن کو بڑھانا چاہئے۔ عادل آباد پر اپر گرلس ہائی اسکول ہے۔ اردو مرہٹی سکشن ہے وہاں کراچیویٹ ٹیچر نہیں ہے۔ بلکہ میٹر کیویٹ ٹیچر بھی نہیں ہے۔

(The bell was rung)

శ్రీ ఆర్. ఆచ్యుతరామయ్య (మచిలీపట్నం) :- ఆ ర్య. వె.

గవర్నరు గారి ప్రసంగంపై తెచ్చిన అభిప్రాయ తీర్మానాన్ని వేరు లంబరుద్దేశ్యాదు.
 వారి ప్రసంగంలో తెలుగులో చూట్టగదాచి వ్యతిరేకం చేయడం, తెలుగు

కావలసివచ్చినందువల్లనే అవసరమగు వాటిని సక్రమంగా అందించగలిగే
కాబట్టి, కాని వాటిని అందించలేని వాటిని లేత దాగా వంటి వంటి వాటిని
అవసరం ఉన్నవన, వ్యవసాయకాశము మా సమస్యలలో అన్నికడలాగే ఉన్నట్లు
చూపించింది. ఇది చుట్టూర్పు, నాడుని దీపాల్పమొకటిగా ఉంది దాగా వంటి వంటి
వాటిని ఏ కాపురి ఆ కాపురి ఒక కమిటీలోనే పంపించడానికి ఆ గూర్తును పట్టించు
గమనించినది అవసరమని నామనది. స్వల్పమే నీటి దాగా ఉంటుంది. కాని లేదో
మాత్రం ఉన్నది ఉన్నదని సమాచారం నాడునీటివల్లము ఆ నాడు తిరుగులేదో వాటి
గరిగినప్పుడు అప్పుడే ఆ వంటి దాగా వంటి వాటికి తీసుకోవలసి ఉన్న ఉన్నది
ఏమిటో చోడదంలో వాం పొంపాడు చేస్తున్నది అనిపిస్తున్నది. ఇది peaceful
war, యుద్ధం ఉన్ననప్పుడు ఉండే అంశములు, coordination
అహారం పండించటంలోనూ వుంటుంది. అప్పుడే తత్వము ఉన్నదాని
పంపి దాగా యిక్కడ ప్రకృతిని ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. ఎదుర్కొనే
సందర్భంలో తగిన ఎదుర్కొన్న పనులు ఏమి చేయాలి? వానిగురించి ఆలోచన జిల్లా
రెవెన్యూలో జరగదు లేదని నామనది. అలా జరిగిననాడు సరిగ్గా ఉన్నదాని
తగిన ఏర్పాట్లు చేసుకోవడానికి వీలుంటుంది. వాగ్యం దాగా పండించడానికి వీలు
ంటుంది. వాగ్యం వరకు వివరముగా పెరుగుతూ ఉండడంతో ఉన్నదాని చేయవలసిన
దాని వీలం చాడాలేదు. జీతం పెరుగుదలలోనూ వీలు పెరుగుదలకు సులభముగా
జీతము సాగక యదాదర్శించి ఉన్నది వస్తున్నాయి. ఉన్నదాని చేస్తున్నదాని
ఉన్నది ఇలా ఉండగా వరుసకుని ఉన్నదానిలేని వారి పరిస్థితి చూచి అభ్యాసముగా
ఉంది. ఉన్నదాని జీతాల పెంచడంవల్ల ఆహార సదుద్ధాం భరణ పెరిగి నిమిషా
గుంటు ఆహారం దొరకడం మరీ కష్టంగా ఉంది. ఉన్నదాని ఉన్నప్పుడు వరం పెరుగు
వలను సహించవచ్చు. ఇలాంటిది జరిగినప్పుడు మన దృష్టి వాం హృన్ముగా
ఉండనీ, రీతిమంగా లేదనీ మనవిచేయవలసి వస్తుంది. ఈ సందర్భంలో గవర్న
మెంట్ కానియంది. ప్రైవేటు సంస్థలే కానియంది ఉన్నదానికు essential
commodities ను సరఫరాచేస్తే జీతాల ఎక్కువ లేదే అనేది ఉండవలసి మర్యా
దనుచిచ్చున్నాను. రైళ్ళ రాకపోకల విషయం వారి అన్యాయముగా ఉంది. దీనిని
గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కేంద్ర ప్రభుత్వముతో చెప్పాలి. మనకు ప్రత్యేక జోను
లేదు. ఇక్కడనుంచి ఇంకొకటికీ ప్రయాణం చేయాలంటే రెండు మూడు రైమ్
చేసి దొర్లు కొంటేగాని ఇక్కడనుంచి ఎక్కడికి ఎప్పుడూ వెళ్లేదీ తెలియదు. రైళ్ళ విష
యంలో శ్రద్ధ తీసుకుని ప్రయాణ సౌకర్యములను అభివృద్ధి చేయడము అత్యవస
రమై ఉన్నది. దీని విషయంలో శ్రద్ధ చేయవలసివదిగా మనవిచేస్తున్నాను. ఇందరు
నుంచి ఒక broad gauge మేపుచున్నాను. Mixed gauge గా ఉండడం వాం
నుంది. తరువాత ఇందరునుంచి అవనిగడ్డ మీదుగా గుంటూరును కలిపితే వాం

వాగుంటుంది. రెండు టిల్లాలుకు తోస్తూలో వ్యాపారానికి అనుకూలంగా ఉంటుందని మనవి తెల్పాము. మనకు ప్రకాశం నుంచి నెల్లూరువరకు తోస్తూ లైను ఉంది. అప్పటి పేద ప్రజలు పెరవలపై దావముతున్నారు. ఎంతో ప్రధానమైన వస్తువులు ఖాదిమీదనుంచి సముద్ర గర్భంలోకి తొక్కివేసిపోతాయి. ఆ దాగాన్ని అంతా తిరిగి సంకరించుకోవాలి. అందువలన deep - sea fishing, inland fishing, shallow water fishing ఏర్పాటుచేయడం, idle weeds పెరిగే ప్రదేశాలను గమనించి వాటిని దాగుచేయడం, అక్కడ ఉండే ప్రజలకు గాలివాన సమయంలో తలదాచుకొనుటకు గట్టిభవనం నిర్మించడం, ఇవన్నీ చేయవలసినదిగా మనవిచేస్తున్నాను. అటు పోటుపడుములో అనేక రకాల చేపలు బయటకువస్తూంటాయి. వాటిని ఆహారపదార్థాలుగా పండించడానికి storage సౌకర్యములు కల్పించడమే కాకుండా కొంత manure purposes కు కూడా పనికి వచ్చేవి ఉంటాయి. వాటిలో ఫాస్ఫరస్, నైట్రోజను వాగాఉంటాయి. కాబట్టి మంచివిరువుగా ఉండడానికి ఎరువుల ప్యాక్షన్ సిద్ధించాలి. Ebb లో తగినటువంటి అడ్డ కట్టలు నిర్మించి నదిగా వినియోగించినాడు దేశ సౌభాగానికి తోడ్పడడమే కాక అక్కడ ఉండే అతి దీదవానికి పని కల్పించడానికి అన్నివిధాల లోబర్చుతుందని మనవిచేస్తూ యీ అవకాశము నాకు ఇప్పించుటకు ధన్యవాదాలు తెల్పుతున్నాను.

* శ్రీ జి. రామలింగం (జనగాం-రిజర్వుకు) : అధ్యక్ష, గవర్నరు గారి ప్రసంగమునకు ధన్యవాదాలు చెప్పే తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మీద్యాదా చర్చించుకొంటే తెలియ పడుతున్నాను. దేశంలో రెండు తెగలుగా మనుష్యులున్నారు. ఉన్నవాలు, లేనివాడు. లేనివారికి వసతి కల్పించాలి. వారికి తిండికి గుడ్డకు లోటు లేకుండా చేయాలని మనయొక్క ప్రభుత్వం ప్రజాశక్తులు వేస్తూ ఎంతో ధబ్బుతీసుకొని వచ్చి దేశాన్ని సమృద్ధిగాచేయాలని ఆర్థికవ్యవస్థాపాలను విద్యాలనం చేయాలని ఎన్నో పథకాలు వేసుకుంటున్నాము. అయితే ఎట్లాచేస్తాము, ఎట్లా ముందుకు పోతాము అనే సమస్య మన ముందు ఉన్నది. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి వాఁకాలం పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇట్లాచేస్తే ఎన్ని సంవత్సరాలలో కూరిజనోద్ధరణ చేసి backward classes అనే classes లేకుండా చేయడానికి వీలువుతుందని నాకు విరాళంగా ఉంది. మన దేశంలో ఎట్లాఉన్నాం? ఇతర దేశంలో వారు atomic energy తో చంద్రుని దగ్గరకు పోవడానికి వెనుదీయడంలేదు. అటువంటి స్థితిలో ఖరీదైన పరిశ్రమలని చెబుతూ మనవారిని పూర్తిగా హీనపరచలో ఎంతవరకు ఉంచుతాము. రివికివిమార్గాలు అన్వేషించి ముందుకు తీసుకు వస్తామని వివేచనలే వచ్చాయి. మంత్రులై తేవేం తక్కిన మంత్రులయితేనేం విద్వంసులయిన ఒకసంరాను అవలంబిస్తేనే దేశం ముందుకు వస్తుంది. లేకపోతే రాజీనామాతో ఉంది.

హాజరును వుండడానికి ఇష్టలేదు. నా అవ్వ ఒకరినన్నాడు. అంకి నన్ను నామినా వుండడానికి ఇష్టపాటి వుండాలి. పోతే మరలావచ్చి వుంటా. ఎక్కడన్నాడు. ఇంక ఒకరినన్నాడు. బెంటునుతో ఒక బాబుకి నామినా చేసి ఒక నియంత్రాను. రోజున ఒక ఉద్యోగుని కొండా వుండిన గాంధీగారి అంకున్నాడు. అంకి చొర ఇంట్లో ప్రలాలు నమిష్టను రిచ్చుటకు నామినా వుండిన నటించితే నామినాను, ఇంట్లో వుండినాడ ఏన్నరచిన నామినాను.

ఒక హరిజన వర్కెట్టు విషయము. ఒకరినను ఎంకినుండి అంకితో ఒక వర్కెట్టులో వుంటున్నారో అంత వుండిన వర్కెట్టులో ఒకరినను, అంకి తన ఎంకిను చేయించడని కొన్ని circulars పంపించారు. హాజరును ఉన్నరస్తా మని మనము ఒక ఏర్పాటు అంకున్నాము. కాబట్టి ఈ విషయములో తగ్గరస్తా పహించాలని రోపితున్నాను. ఇక electricity పునరాకము. ఈ electricity తెలంగాణలోని 500 గ్రామాలకై నా రాలేదు. ఒక గ్రామానికి electricity వాచా లన్నట్లుయితే గ్రామములు 2, 4 నాలు మైలీదేస్తేకప్పు రాదు. Survey చేయించే వరకట్లా 5, 6 ఎంపిల చూపాయలు ఉన్న అవుతుంది. రీనా అంతరించుకరతే వస్తందో రారో అని అనుమానమే. అటువంటి పునరాకం చేయించా నిర్వహిస్తా పరకముపేసి తెలంగాణలోని అన్ని గ్రామాలకు ఈ electricity ని supply చేయాలని కోరుతున్నాను. దీనికిగాను దోయిననంపత్తురం చేటాయించారు. ఆ చేటాయంపును ఈ సంవత్సరం కొంత తక్కువ చేసారు. 100 గ్రామాలకు ఇచ్చిన 50 గ్రామాలకు ఇస్తారో, లేక ఇంకా ఎన్ని గ్రామాలకు ఇస్తారో తెలియడంలేదు.

పోలీసువారు ఎన్ని అవకాశకలు చేయారో అన్ని అవకాశకలు చేస్తున్నారు. ఒక హరిజనుడిని ఒక అతను కొట్టారు. చెబ్బులు కొట్టినవాడిని విడిదిపెట్టి, నెట్టులు తిన్నవాడిని 2 రోజులు lock-up లో వుంచారు. ఏమి, ఇలాచేశారంటే వన్ను interfere కావడని అంటున్నారు. చేరియాలలోవుండే Sub-Inspector ఇటు వంటిది ఎన్నో చేశాడు. మేము transfer చేయించమని అంటే ఇక్కడకు ఎచ్చి ఆ transfer ను రద్దుచేయించుకొని అక్కడనే వుంటున్నాడు. ఈమధ్యనే వాంఛారంపెడలో ఒక సంఘటన జరిగింది. ఈ విషయములో మన ప్రభుత్వ వాయకులు కొన్నివిషయాలగూర్చి మాట్లాడారు. అక్కడ హత్యజరగడం నవాయకం అని Medical Officer అంటాడు. Civil surgeon కూడ అదే అంటున్నారు. ఈ వ్యవహారాన్ని C. I. D. వారికి అప్పజెప్పి హత్యచేసినవారిని దండించనంటే కదే. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము తగిన కృష్ట తీసుకొంటారని అనిస్తూ ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ తెంపు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ పి. రామచంద్రయ్య (వర్కవరం-జనరల్) : అవును. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము గాం బాగా వుంటని అనినంటే నేను నా ఉపన్యాసాన్ని పూర్తిరీతం చేస్తున్నాను. వారు చివరికి చిల్లా సంచారం చేస్తున్నారు. మా చిల్లా ఇదివరకు ఒకసారి సంచారము చేశారు. ఇప్పుడు మళ్ళీ వెళుతున్నాము. ఇక్కడ శాసనసభ ఇరిగేటర్లును గవర్నరుగారు చిల్లాలో సంచారంచేస్తే మాకు అనానుకూలముగా వుంటుంది. మేము అక్కడకు వెళ్లడానికి లేదు. వెళ్లకుండా వుండడానికి లేదు. ఈ పరిస్థితి వుంటుంది. కాబట్టి జరిగిందే అయినా గవర్నరుగారి సంచారం శాసనసభ సమావేశాలు ఇరిగేటర్లు లేకుండా ఉండడము కుంచించి నా సలహా.

గవర్నరుగారు తమ పరిసరములో చెప్పిన విషయాలు చక్కగా వున్నాయి. చరిత్రానికి బాగా వున్నాయి. కాని చిల్లాలో ప్రజలు అనుభవించేటప్పుడు ఇందులో చెప్పినదాని ఫలం వరకూ వారికి చేరుతోందా లేదా అని విచారించవలసియున్నది. ఎండినవాళ్ళకు చాలామంది పెట్టి, అహోనము అందరికీ పంపిస్తాము. వంట సరిగా చేస్తున్నారేదా, సరిగా పెట్టడమేదా లేదా అని చూడకపోతే చేసిన వ్యయమంతా వ్యర్థ అవుతుంది.

ఇక విద్యవిషయము. కొన్ని స్కూళ్ళను గవర్నమెంటు తమ అధికారము లోనికి తీసుకొన్నది. మా ఊళ్లోవున్న మునిసిపల్ ప్రైవేటులు నేనే కోసి గవర్నమెంటుకు ఒప్పగించినాను. మంచి results వస్తాయేమోనని అనిచినాను. కాని భంగం కలిగింది. మా ఊరిలో గవర్నమెంటు చాలాకా ఉన్నత పాఠశాల ఒకటుంది. మొత్తం 5 ప్రైవేటులు వున్నవి. గవర్నమెంటు స్కూలులోని ఫలితాలు పూర్తిగాను, కోవనియముగాను వున్నాయి. ఈ పరిస్థితికి కారణమేమిటి? సరిగా పాఠాలు చెబుతున్నారా? శిక్షణను సరిగా వుందా లేదా అని అనుమానము వేస్తోంది. కొన్ని లక్షలు ఖర్చుపెట్టి మా ప్రైవేటులు మర్చివర్సన్ స్కూలుగా మార్చారు. ఈ results ఇంత తక్కువగా ఎందుకు వచ్చినవి అని విచారించేదిక్కు లేకుండా వున్నది. కాబట్టి చదువు విషయము కొంచెము శ్రద్ధవహిస్తారని అనుకుంటాను.

Iron and steel విషయము కొంతచెప్పవలసియున్నది: Wholesale Marketing Society లో బింద్ల కమ్ములు మొ॥ నవి కావలసినన్ని వున్నాయి. ఈ బింద్ల కమ్ములు రావలసిన రైతులు అనేకమంది వున్నారు. నిత్యము అప్పకేషన్లు ఇస్తూనే వున్నారు. రోజూ రైతులు వాటికోసరము వచ్చిపోతూనే వున్నారు. వారి వివిధాంగము ఎవరు చేయాలి? ఎందుకు అంతయు జరుగుతోందో తెలియదు.

ఈ విషయములో మాత్రం ప్రతిష్టించిన తరువాత అది చేస్తే తప్ప, రైతులలో వ్యాపించే అసంతృప్తిని పోగొట్టలేదని మనం భావిస్తాము. గవర్నమెంట్ ఎన్ని ప్రయత్నాలు చేయకొన్నా, ఎంత popular Government అయినా ఎక్కడ వదిలేసి పుంజీ దాసుంటే, రేయడంపైకి కట్టించినా, బిల్డింగ్ గ్రామములోను తాగినానీ మంచిపీడి దానిని ఎక్కడో పెట్టుకుంటే గవర్నమెంట్ తయారొనేవారు. అలాంటి లేకపోయినా కొన్నిక్కో బ్రతికినప్పుడు కానీ పీడిలే. పోతే బ్రతకలేదు. మంచి నీరు లేకుండా అవ్వడమే ప్రామాణికం వర్షాలు, నేను ఇక్కడకు వచ్చిన తరువాత ఎన్నోసార్లు ఈ విషయం చెప్పాను. అంతకు 30 ఏళ్ళ మంచి అంచోన బరిగే ఒక్క గ్రామాని. మంచిపీడి కాని కావాలని తీ సంవత్సరాలుగా వర్షం ఇవ్వటం వమాపేములోను మంత్రిగారి అధికారానికి నీరు కొని వచ్చినా ఆ గ్రామానికి మంచి నీరు ఇవ్వలేకుండా పోతున్నాడు. తక్కిన ప్రజా గణతంత్ర అదనా, హరిక ఒక మంచిపీడి దానిని ఏర్పాటుచేస్తే ప్రజలు చాలా సంతృప్తి పడతారు.

మా జిల్లాలో పెన్నకు ఒక ప్రాజెక్టు కట్టారు దానిని Upper Pennar Project అని అంటారు. 2 సంవత్సరాలు అది ముగిసి మొదటి సంవత్సరములో అనంతపురము చెరువుకు నీరు వరుణతాము అన్నారు. కాని అక్కడ నీరు చాలాక పైరు పండలేదు సరికదా 5 రూపాయలు పన్నుకట్టే వాటిని, నాకు ఇప్పుడు ఎకరము ఒకటింటికి 50 రూపాయలు వరకు పన్ను వేళారు. ఎందుకు వేళారో, ఎట్లా వేళారో తెలియదు. చెప్పే దిక్కులేదు. పైరు చెడిపోయింది. ఇక రెండవ సంవత్సరం అంటే గతయేడైన వర్షములు వడివపుడు తరువులు పైకి ఎత్తిపీడి రంగుపెట్టున్నారు. తరువాత తరువులు మూసారు కాని తర్వాత వర్షాలు కురియలేదు. రిజర్వాయరులో నీరు లేకుండా పోయింది. మీకు 4 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇస్తాము. సాగండి అని మంత్రాలు, ఇంజనీర్లు రైతులకు అళ కల్పించినారు. అది వమ్మి వారు పాగుచేసి నారు. రిజర్వాయరు నీరు కాలువలకు ఎక్కడకుండా dead level లో వదిలి పోయింది. నేను మంత్రిగారికి మనవి చేసుకొన్నాను. వంపులు తెప్పించి నీరుపైకి కొట్టిస్తామని ఆయన చెప్పారు. ఆ పని కొంత చేసినట్లుగావుంది. కాని 2,500 ఎకరాలకు ఎక్కడ మంచి నీరు ఈ సంపులగుండా పోవగలదు. Dead level క్రింది మంచి ఎన్ని వంపులు కొట్టి నీరు వర్షాలు లేయగలదు. పైరు ఎండిపోయింది. నీరు ఇచ్చినాము కాంటి ఆదనముగా 25 రూపాయల వంతున ఇవ్వండి అంటున్నారని వార్త వచ్చింది. వంట పోయింది. ఆయన ఇలా వసూలు చేస్తున్నారని వార్త వచ్చింది. ఒకకోటి 50 లక్షల రూపాయలు ఇప్పుడెట్టి చేసిన వని ఇది. ఈ విషయం రైతులకు బాధాకరముగా వుంది. కాంటి ప్రభుత్వాన్ని ప్రశంసించేందుకు చివరికొందరికి, కట్టకొందరికి అవకాశ మిస్తుందని మనవి చేసుకొంటు

విచారించి వివక్షలులేక గవర్నరు గారినిన ఉపన్యాసము రాబోయింది వారి పేరు పేరు
ంలో ఉపన్యాసాలపేరి అయ్యేవేసి మంచిదేర మూలాన పోయేదనం లేదు. పేర్లు
పొలిస్తూంటే minor projects ని పూర్తి చేయాలని అన్నీనుసంహించాల
నాడు బాగా చెప్పారు. పూర్వము ఈ పోలికలు లేవు కాని పోలికలు ఒకరికదేకా
ప్రతి జిల్లాలోను అనేక చెరువులున్నవి. మా జిల్లాలో ఎక్కో చెరువు ఉన్నది.
అవి చాలా కింగ్స్ పోయినవి. Minor Irrigation Department వుంది
Engineers వున్నారు. అలా వున్నా ఎంత చదివేదాడు. ఎన్ని చెరువులు
కాగు లేకారు Water sources ఎంతవరకు ఉన్నా చెప్పాలి అని విచారించే
వరితము ఉన్నది. వర్షించి చాలానే వుంటే వరదలుతగువు. అంతట వాగాలునసాగర్
పోయి పండించ లేదు కదా! అంతా గోదావరి తెల్లగు చెక్కునూ లేదు విడిచిపె గవర్నరు
మేంబులో ఒక ఇంజనీరుకు ఏర్పాటుచేసి ఒక్కొక్క చాలాకాకు Water
resources ఎన్ని వున్నవి అని విచారించి వారిరా అయ్యేవేయించి పంచిరాదు. తరు
వాత వారిని చూడేదిక్కు లేకపోయేది. Print లేవ కానినే ఉపేషించితే అది కంత
వ్వం కాదు. మంచిది రాదని మనవి చేస్తున్నాము. మంత్రిలు జిల్లాలకు వర్కవున
చేయడానికి వచ్చినప్పుడు అందరిని పిలిపించి చుట్టు చేర్చుకొని చాలా భావి కొట్టి
లిందురు, విచారణ జరుపుకొని జెల్లడం కాదు. ప్రత్యేకముగా ఆయా జిల్లాల్లో
మేంబుల వారిని పిలిపించుకొని ఆక్కడి అవసరాలను తెలుసుకొని పరిష్కరించ
డానికి ప్రయత్నించడం మంచిదని మనవిచేస్తూ ఇంతటితో చాలిస్తున్నాను.

*శ్రీ డి. నరసయ్య (హుజూర్ నగర్) :- అధ్యక్ష, గవర్నరుగారు
సృజించిన పందర్బాసులో ఒక్క విషయమును నేను మీదృష్టికి
తేదరచుకున్నాను. గత మే నెం 12 వ తేదీన కృష్ణానదిలో బోటు మునిగి 87 మంది
చనిపోయిన విషయ పంతులునలగురించి వారి ఉపన్యాసములో ఉపహరించక పోవడము
విచారకరముగా వున్నది. ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వోద్యోగులు విచారముగ తప్పించుకుంటు
న్నారో ఇది ఒక ఉదాహరణగా తీసుకోవచ్చు. ఈవాడు ప్రభుత్వము విషయమును
గురించి అయినదను ఎన్ని విచారణ చేస్తున్నాడు, తీరా అది అవరణలోనికి వచ్చేదప్పు
టికి చాలా పక్షపాతముతో కూడుకున్నదిగా తేలుచుకున్నది. ఈ విషయమును
గురించి చాలా మంది మిమ్మరిలు చెప్పారు. ప్రభుత్వ కార్యక్రమంలో గాని, అవి
అవులు జరపడములోగాని ప్రభుత్వ పక్షమునకు చెందిన నాయకులుగాని, వారి అను
యాయులుగాని తమ యొక్క influence ను ఉపయోగించి బోక్సము కలిగించి
కుంటున్నారన్న పంగతివింటున్నాము. ఈ విధముగ చేయడమువల్ల ఒక్కొక్క కార్య
క్రమము ఏ విధముగ కుంటుపడి, అది అరగకుండా పోతున్నదో తెలుస్తున్నది.
ఇలాంటిది కొన్ని ఉదాహరణలు ప్రభుత్వ దృష్టికి మీ దృష్టికి తేస్తున్నాను. మొదటిది
మా పట్టణం జిల్లాలో కూడ ఇంతర జిల్లాలలో వాటుపడిపోయిన విలేండ్రికరణ అవరణలో

పెట్టారు. సరిపాఠన విశేషీకరణను ఆచరణలో పెట్టకముందే ఇతర రాష్ట్రాల కంటే మన రాష్ట్రమే ముందుగా చేసించని చెప్పారు. దీనిని ఒక పెన్సిల్ ప్రొహిబిషన్ వినయముగా తీసుకునివచ్చి చెప్పారు. సరే ఇది చుంచి వస్తే, దాగానే ఉన్నది. కాని దీని ఫలితములు మా జిల్లాలో ఏవిధముగ ఉన్నవో వివరిస్తాను. అసలు ఈ విశేషీకరణవ్వారా ప్రభుత్వము సాధించవలచుకున్నది ఏమిటి? విశేషీకరణవ్వారా ప్రభుత్వము సాధించవలచుకున్న ప్రణాళికలు ఏవిధముగా అమలు జరుగుతాయి? ఇది అమలు జరగటానికి ప్రజలయొక్క సహకారము కావాలని ప్రభుత్వము అంటున్నది. ప్రజల సహకారము అంటే, అది ఒక్క అధికార పార్టీయేనవుతుంది. ప్రజల సహకారము అంటే, ఇతర రాజకీయ పార్టీలకు సంబంధించిన ప్రజలయొక్క సహకారము కూడా. వర్గాల జిల్లా పరిషత్తులో మొదటి సమన్వయముగా చర్చించి కమ్యూనిస్టు పార్టీవారిమే ఉన్నాము. మాకు వ్యతిరేకముగ ఉండటానికి బైట ఎక్కడనుంచో మె. జిల్లాగా ఉండటానికి ఎరువు తీసుకునివచ్చారు. అలాంటి జిల్లా పరిషత్తు చిల్లారు ప్యాను చేసేటప్పుడు ప్రభుత్వము ఈ ఎలెక్షన్ లో చేసిన వ్యాసమును ఎక్కింది ఆర్కడ పదిలిపెట్టి, మహాయెనగర్ జిల్లానుంచి, వరంగల్లు జిల్లానుంచి, హైదరాబాదు పట్టణమునుంచి, గుంటూరు జిల్లానుంచి వచ్చిన శాసన సభ్యులను, M. L. C. లను అందులో మెంజిల్లుగా వేశారు. వారిని సమన్వయముగా చేర్చగా వారు అధికారమును చేతికి తీసుకున్నారు. బైటనుంచి తీసుకొని వచ్చి చేర్చిన వారందరూ కాంగ్రెసు పార్టీకి సంబంధించినవారే. కమ్యూనిస్టు పార్టీకి ఆవకాశము లేకుండా, కాంగ్రెసువారిని తెచ్చి, వారు అధికారాన్ని చేతికి తీసుకునేటట్లు చేయడము ప్రభుత్వము సక్షపాతవైఖరిని ఆచరించినట్లుకాదా? అంతవరకు జరిగిపోయింది. సరే, అయితే ఇకముందు జరుగవలసిన కార్యక్రమము జరుగవలసి వచ్చినప్పుడు కూడ ఆర్కడ ప్రధానమైన రాజకీయ పార్టీగా ఉన్న కమ్యూనిస్టు పార్టీయొక్క సహకారము ఎంతవరకు తీసుకుంటారన్న విషయము గమనించకపోతే ఈ ప్రణాళిక కార్యక్రమములు ఏవిధముగ అమలుజరుగుతాయో ప్రభుత్వానికే తెలియాలి. గవర్నరుగారి speech లో మన రాష్ట్రములో ఎదులు చాలామందినందుగ జరుగుతున్నవని, ప్రజలకు ప్రభుత్వోద్యోగులకు మధ్య చాలా సన్నిహితవాదము ఉంటున్నదని అన్నారు. రాష్ట్రములో జరుగుతున్న ఇలాంటి పరిస్థితులు ముఖ్యంగా మా వర్గాల జిల్లా పరిషత్ చుట్టూ పెట్టుకొని చూస్తే, మరి గవర్నరుగారి ఉపన్యాసమునకు ఎంతటి విలువ ఉంటుందో అలోచించవలసిన విషయము. ఇది ఒక్కటే విషయము కాదు. ఇది పెద్దవిషయములోనిదికాదు అనుకోవచ్చు. దీనికి ఈ మధ్యవ్యవసాయ పాగుదార్లను, యాత్రీకులుగ ప్రభుత్వము కొంతమందిని select చేసి సంపించింది. ఇక్కడ ఎలెక్షన్ లో ప్రజా ప్రతినిధులుగా ఉన్న కాంగ్రెసు పార్టీ తరువాత next majority party అయిన Communist party ఉన్నది. వారితోపాటు ఇతర

ప్రార్థన పాత ఉత్పత్తులను ఈ ప్రార్థన గాయకులను వ్యవస్థించడంవల్ల వ్యవస్థ
పక్షము అనుచు లాంగ్రెసు ప్రార్థనకు తదుపరి అనుబంధం, in English ను
ఇ తయ్యం ఉపయోగించి తను ప్రార్థనలోని బాధ్యతను వ్యవస్థించుచున్న
సమయము అందించాడు. అలాంటి సమావేశములు వ్యవస్థించి వ్యవస్థించు
ఉన్న లాంగ్రెసు ప్రార్థనలో పరిపాలన వచ్చిందా? మరియు ప్రార్థనకు మరియు
ప్రతి ప్రార్థనకు కారని వ్యవస్థించు అనుబంధమున్నది. అంతేకాకుండా, అ
పరిపాలనలో వారు అంతకుముందు వ్యవస్థించిన వారు అందులో కొంత
మంది ఈ వ్యవస్థనులో వ్యవస్థించు లేకుండానే ఉన్నాడు. వారింటి వ్యవస్థించు
వారు కాని నేను దురదృష్టవశాత్తూ, వ్యవస్థించు వారు వారి పరిపాలన లేకుండా
పరిపాలన వచ్చిందని ప్రార్థనకు అనుగుణమున్నది. అలాంటి సమావేశమునకు ప్రార్థన
నిమిత్తం పరిపాలన వచ్చినప్పుడు, ప్రతి ప్రార్థనకుముగ ఉన్నాడు అన్ని ప్రార్థన
నాయకులను పరిపాలించి, సమావేశములో పాల్గొని తర్వాత కలెక్టర్ చేసి పరిపాలన
యొక్కతైలే. ఎంతో సమయమునకు ఉండేది. ఈ విషయములో ప్రార్థనకు
ఇంతటి పక్షపాత వైఖరిని ఎందువల్ల అవలంబించవలసి వచ్చింది? ఇదేమి అన్యాయము
అని ప్రార్థనకు వారి అభిప్రాయం, "అది ఏదో జరిగిపోయింది. అది ఒక
పెద్ద పనున్నది. మాకు అధికారము ఉన్నదిగనుక మాకు ఇప్పుడు వచ్చినవారి
పరిపాలన. అది మీరు question చేయటానికి కాదు" అని సమాధానము
ఇచ్చారు. ఎక్కడో ఢిల్లీలో జరిగే అంతర్జాతీయంగా అనుగుణమున్న వ్యవస్థించు సహకార
సంఘ ప్రార్థనలో పాల్గొనడానికి, అంతటి ముఖ్యమైన ప్రార్థనలో పాల్గొన
టానికి వరైత ప్రార్థనకులను పంపలేదు. అలాంటి ప్రార్థనకు చూచినవచ్చిన తరువాత,
కొను తమ తమ జిల్లాలోని జిల్లాలలో ప్రార్థనకు చేయటానికి వీరుగా చేయము
ఉన్న లాంగ్రెసు ప్రార్థనకు మాత్రమే పరిపాలనకు కోరవలయును. ఇందులో
ప్రార్థనకు చూచిన పక్షపాత వైఖరి అది రోషనయముగ ఉన్నది. అందుకు మేము
మా నిరసమును, అనమ్మకాన్ని వ్యక్తపరుస్తున్నాము. ఇదేకాదు. ఇంకా అనేక విషయ
ములలో ప్రార్థనకు పక్షపాత బుద్ధిని చూపించుతున్నది. ప్రతి రంగములోను పక్ష
పాత వైఖరి తప్ప, సాటిగా న్యాయబుద్ధిని ఎంతమాత్రము చూపించకములేదు. ఏ
విషయములో చూచినను సహకారము, సహకారము అని ప్రార్థనకు చెబుతున్నది.
సహకారము అనే విషయము వచ్చినప్పుడు ముందు గాగ్రామ ప్రార్థనలో ఉన్న
రైతాంగమునకు ప్రార్థనకు సహాయపడాలి. వారికి వరసకి సౌకర్యము వ్యవస్థా
యము చేయుటకు ఎంతో అవకాశము. వరసకి సహకార సంఘములు ఏర్పాటు చేసి
వస్తున్న ఉపాధారణగా మా కాలాకాలో జరిగిన విషయము ఒకటి చెబుతాను. అది
ఇంకా final గా తేలలేదు అనుకోండి. అది చిట్ట చివరకు ఒక రకమిక్రింద తయ్య

లైండ్. హుజూరునగర్ తాలూకాలో గోంద్రాట్ అనే గ్రామము ఉన్నది. ఆ గ్రామములో ఉన్న కాంగ్రెసువారు అందరూ చేరి పనిచేయడంకోసం ఒక్కవలేరు. మిగిలిన వారు అంగరేణి వాటానుకు రమ్మన్న పార్టీవారే. ఈ పనిచేయి కాంగ్రెసువారు చేరి ఒక సమీకార సంఘము స్థాపించుకోవాలని ఒక plan ఆలోచించారు. ఆ సొసైటీలో చేరుతామని ఆ గ్రామములో ఉన్న ఇతర ఆశేషత్రైతాంగము యొక్క ప్రతినిధులుగా కొంతమంది వెళ్ళి సభ్యత్వముకొరకు ఈ పనిచేయి కాంగ్రెసువారిని అడిగారు. మమ్మరిను కూడ చేర్చుకోండి అని అడిగితే, మేము చేర్చుకోము, పోండి అని నిరాకరించారు. గ్రామములో సొసైటీ అనేది ఏర్పాటు చేసేటట్లులే గ్రామములోని వారందరికీ సభ్యత్వము ఉండాలి కాని, ఈ సొసైటీ ఏ ఒక్క పనిచేయికోసము ఏర్పాటుచేస్తారు. కాబట్టి మేము అందరముకూడ అందులో ఉండవలసిందే. కాబట్టి చేర్చుకోమని అడిగారు. చివరికి ఏదో విధముగ వారినికూడ చేర్చుకున్నారు. తరువాత Organiser వచ్చాడు. రిజిస్టరు చేశాడు. మీటింగులు తేలి నిర్ణయించారు. మీటింగు తేటికి కాంగ్రెసు పార్టీవారి వంతు కలిపి మండగముగ, వారు అధికారములోనికి వచ్చే అవకాశము లేకపోయినందున అలోచన వారు హాజరుకాలేదు. మిగిలిన వారందరూ తే మెకాంటి పార్టీ అయినందున, వారు సమాజేమై తీర్మానముచేసి అధికారము పొందినారు. ఆ పనిచేయనకు ఆర్గనైజరు వచ్చాడు, అయిన అభ్యక్షత వహించాడు. మీటింగు అయిపోయింది. తీర్మానాలు చేశారు. రివ్యూ పైకి పంపించారు కాని కాంగ్రెసు పార్టీవారు పనిచేయి అయినను వారు వేరే సొసైటీ ఏర్పాటుచేసుకుని, వారు కూడ తీర్మానాలు చేసి పంపించారు. పనిచేయి కాంగ్రెసువారు పంపిన సొసైటీని రిజిస్టరుచేశారు. 50 మందిగా ఉన్న society ని రిజిస్టరు చేయలేదు. ఈ విషయములోకూడ ప్రతిభత్వము ఎంత వక్షపాతము చూపించిందో గుర్తించవచ్చు. అవేదిధముగ గానుగనింద ఆనే గ్రామముఉన్నది. ఆ గ్రామములో అధివరకే ఒక సొసైటీ ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. దానికి పోటీగా ఆ గ్రామములోని పెద్ద పెద్ద ధనవంతులు, వ్యాపారస్తులు అందరుచేరి ఆ సొసైటీ పనికొరచని, వేరే సొసైటీని, కొంతమంది కాంగ్రెసు ప్రముఖులను కూడ చేర్చుకుని రిజిస్టరు చేయించుకోవాలి తీర్మానాలు చేసి పంపించారు. మొదటి సొసైటీ ఏర్పాటై ఇప్పటికి 6 నెలలు అయి పన్నెటికీ ఇంతవరకు రిజిస్టరు చేయలేదు. కాని పనులు చాలాము సాగుతున్నవి. ఇప్పుడు ఆక్కిడ pilot scheme ను ఒక దానిని ప్రారంభించారు. జిల్లా పరిషత్తు ఏర్పడిన వాటిమంచి ఆ pilot scheme సందర్భము వచ్చేటప్పటికి, దాని ద్వారా ఎంతోదబ్బు లక్షంకొలది వస్తుంది, వ్యాపారమునకు ఉపయోగించుకోవచ్చునన్న ఆశతో ఈ ధనవంతులు అందరుకలిసి ఒక పోటీ సొసైటీని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఈ సొసైటీని Cooperative Department వారు ప్రోత్సహిస్తున్నారు. ఆ గ్రామములో అధివరకే ఏర్పాటుఅయిన సొసైటీఉండే, దానికి విధికులు

హామి జరిగినది అలాంటి సామ్రాజీ వివేచనలకు అటంకములు పెట్టించి, పోటీగా ఏర్పాటుచేసిన సామ్రాజీ పైకి రీసుకుని రావటానికి ఉద్దేశ్యములు కూడ తోడ్పడుతున్నాయి. ఈ రెండింటికూ మధ్య మే మెక్కడకి వెళ్తున్నామో ఇదే సందర్భము సాధారణముగా పొలి ఉన్న గొర్రుములోను ఈ సమానం సంభవించును ఉన్నప్పుడు అక్కడనుంచి వాంగ్రోసుబాటు అర్హురాలవము, సామ్రాజీ జరిగినందు కియడము జరుగుతున్నది. ఏ గొర్రుములోనైనను ఇలాంటి సామ్రాజీ వివేచనలలో వాంగ్రోసుబాటు పోటీ సామ్రాజీ ఏర్పాటు చేయడము, అది జరగని ఏర్పాటు అయిన చాలిని పైకి రాలు కా చేయడము జరుగుతున్నది వాంగ్రోసు, వారి సామ్రాజీ ఏర్పాటులో ఎన్ని రోవాలు ఉన్నాయి. వారికి పైకిన్న అధికార్లు ఆమోద ముచ్చిను సంపాదించ గలుగుతున్నారు. అదివరకు ఉన్న సంస్థలను పైకి రాకుండా పడగొట్టుతున్నామి ఈ సామ్రాజీ పరిజలకు ఉపయోగపడటానికి ఏర్పాటుచేసుకుంటే, అవి జరగకుండా అధికార్లు కోర్కెముతో చాలిని పడగొట్టుతున్నామి. అందువల్ల ఈ పహకార సంఘములు పేర త్రైతాంగానికి ఏదికముగను పరియోజన కరముగ లేవని చెప్పవలసి ఉన్నప్పటికి.

తరువాత తెలంగాణలో టాకాల, టాకాల సంగతి అంటికి తెలిసిన విషయము. ఇది ఎంత mischievous గా తయారైనవో తెలుస్తున్నది. ఈ విషయాన్ని గురించి ఇదివరకే మండిగారితో చెప్పియున్నాను. మాజూరీసంగరాలు టాకాలలో ఎంత టాకాల ఉన్నది. ఆ టాకాల చాలిని చూస్తే, అక్కడ ఏనాడో ఒక కమిటీ ఏర్పడియున్నది. అది nominated committee గా ఉన్నది. అది ఏర్పడినప్పటినుంచి, ఇప్పటికి 12 సంవత్సరములుగా ఆ కమిటీని re-organize చేయించామి ఎంత పట్టుబట్టినను, చివరకు అది మార్చించటానికి పాఠ్యము కాలేదు, మారే అవకాశములు కూడ కల్పించడములేదు. రెండు మూడు general body meetings కూడ జరిగినవి ప్రతి ఒక్క general body meeting తేడినాడు, ఓటింగుమీదనో, మరే సందర్భము మీదనో, ఏదో ఒక సాకుతో రగారాలు పెట్టుకోవడము, చివరకు ఆ మీటింగు సడవకుండా వాయిదా వడడము జరుగుతున్నది. ఈ విధముగా ఆ కమిటీని అందులో మొదటినుంచి ఉంటున్న సమస్యలు ఎంతో ఉపాయముగ రద్దుఅయిపోకుండా సంవత్సరములకొంచి సదుప్రకంపూ అభ్యర్థనలు చేతిలో పెట్టుకుని కూర్చున్నారు. ఈ టాకాలద్వారా ఆ గొర్రుములో ఉన్న త్రైతాంగమునకు ఏమిదముగాను సహాయపడకుండా ఉంటున్నది రైతులకు కట్టు గ్యారంటీ లేని పరిస్థితి ఏర్పడినది. ఈనాటి వరకు దానినుంచి ఒక నమూనీ అయిన లాకము పొందలేదు. అందువల్ల పహకార సంస్థలు పేర త్రైతాంగమునకు ఏమిదముగాను ఉపయోగపడము లేదు. ఇవి అన్ని వాగ్యవంతుల చేతులలోను వాంగ్రోసుబాటు చేతులలోను ఉంటున్నది. వీరు పేర త్రైతాంగానికి పహాయము అందిస్తున్నారేమి. అందు

వల్ల సహకార సంస్థల విషయము వచ్చినప్పుడు పార్టీ విభేదాలను పోషించుట నీయక
వ్యవహారాల్లోకి వెళ్లి అనేది విచారించి, అవసరము ఉన్న Rules and
Regulations ను నిర్ణయము ముంచిరాదు. ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటు చేసినదిను
చూపును. భారత దేశముకు ఉంచేవారిని లొంగించవలెను ముంచి. చూపును.
వల్లములను గొనవించేవారిని ఏర్పాటు చేయాలి. అందువల్ల ప్రభుత్వం ఈ విషయ
మును గురించి పరిశీలించవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత బంజరు భూముల పనులపై ఉన్నది. ఇది ఏమిటినుంచో పరిష్కారము
చేయబడకుండా ఉంటున్నది. కాని గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము చూస్తే ఈ
సమస్య పరిష్కారము అయిపోయినదని చెప్పారు. మా నల్గొండ జిల్లాకు సంబం
ధించి సంతకరరు ఈ బంజరు భూముల పనులపై ఏదీపముగ పరిష్కారము అయిపో
యిందో నాకు తెలియదు. గత రెండు మూడు సంవత్సరములుగా చూస్తున్నాము. ఆ
జిల్లాలో ఒక్కరికి ఒక్క పెంటుభూమి పట్టాకు ఇచ్చినట్లులేదు. మరి ఏదీపముగ పరి
ష్కారము అయినదని చెబుతున్నారో తెలియదు. కాక వెంకటాద్రిపుగాడు ఉన్నప్పుడు
ఒకటి. ఓను issue చేశారు. తరువాత మరొకటి. ఓను పంపించారు. ఈనాడు
1724, 1725 నెంబర్లు గల జి. ఓలు రెండు పంపించారు. ఈ రెండు జి. ఓ లను బట్టి
అయినా నాకు తెలిసినంతవరకు చూస్తే ఒక్కరైనా ఒక ఎకరము పట్టాకు సంపా
దించుకున్నవాడు లేడు. హుజూరానగర్ తాలూకాను గురించి ఒక్క విషయము
చెప్పదలచుకున్నాను. ఆ తాలూకాలో మూడు ఒక వెయ్యిమంది సాగుదార్లతో ఒక
ఉద్యమము చాలాకాలమునుంచి సాగుతున్నది వాళ్లు ఇప్పటికి 15 సంవత్సరములకు
పైగా బంజరు భూములు సాగుచేస్తున్నారు. 1724 చ జి. ఓ. ప్రకారము, అంతకు
పూర్వమునుంచి కూడ సాగుదార్ల కందరికీ పట్టాలు ఇవ్వవలసిన అవసరము అవకా
శము ఏర్పడినది. అలాంటివారి విషయములో ప్రభుత్వము ఒక రూపాయకు పదిరెట్లు
penalties విధించారు. నల్గొండ జిల్లాలో దేవరకొండ తాలూకాలో పక్షపాత
బుద్ధితో చేసిన విషయము ఒకటి ఉన్నది. ఆ విషయములో పేదవాళ్ళకు చాలా
అన్యాయము జరిగిందని కలెక్టరుగారితో చెప్పాను. ఇలాంటి penalties రద్దు కావా
లంటే జమాబందీ సమయములోనే ఇలాంటివి త్వరలో పరిష్కారమై పెనాల్టీలు రద్దు
చేస్తాడు. తెలంగాణాలో జమాబందీ ఏవిధముగ జరుగుతుందో అందరికీ తెలిసిన
విషయమే. జమాబందీ అంతా జరిగిపోయిన తరువాత కాని పెనాల్టీలు వదలని,
దబ్బు ప్రభుత్వానికి కట్టాలి అనేది తెలియదు. పెనాల్టీలు రద్దు చేయించుకోవాలంటే
జమాబందీ కాలములోనే, కాని అంతా అయిపోయిన తరువాత కాని ఆ పేదవాళ్ళకు
తెలుపదు. అప్పుడు వారు కలెక్టరువద్దకు పోయి చెప్పకునే అవకాశము ఉండదు.
కలెక్టరు వద్దకుపోయి నేను దేవరకొండ విషయము చెప్పగా అప్పుడు కలెక్టరు
దానిని గురించి ఇతర అధికార్లతో ఆలోచిస్తామని చెప్పారు.

ఇంకొకటి ఏమిటో తెలుగును రాజ్య భాషగా చేయాలనేది చాలా సంతోషకరమైన విషయం. కాని ఇది ముఖ్యంగా విద్యలో ముందుపడిన ప్రాంతాలలో ఇది ముందు అమలు జరుపబడింది. తెలంగాణాలో నల్లగొండ, వరంగల్లు ప్రాంతాలలో తెలుగు భాష ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది ముఖ్యంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ప్రభుత్వము చేయబోయే కామికలాపాలు వగైరాలకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు తెలుగులోచేయడం చాలా అవసరం. ఇతర జిల్లాలకు కూడా ఇది విస్తరించ జేయాలని, విస్తరించజేస్తారని అనిపిస్తున్నాను.

తరువాత పోయిన బడ్జెట్ సమావేశములోను అంతకుముందుకూడా పలువురు నమ్మక ఈ administration లో వ్యవహారాలు చాలా అలస్యంగా జరుగుతున్నాయని, redtapism ఉన్నదని విమర్శించారు. దానిపైన ప్రభుత్వము ఒక కమిటీ ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. అది చాలా సంతోషమైన విషయం. కాని మరల ఆ కమిటీలో ఉద్యోగస్తులను ఉంచితే, ఆ వ్యవహారం ఎంతవరకు పరిష్కారం అవుతుందో అలోచించాలి. చిరుత్తూరు శాసనసభనుంచి వచ్చినాయి, గనుక శాసనసభ నుంచి కొంత మందిని కమిటీలో చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా corruption విషయంలో పోయిన సంవత్సరంలో చాలా చర్యలు జరిగినాయి. ఏదో కమిటీనివేళాము, expert ను దొంగిలాయితవంపాము అతని రిపోర్టు వచ్చింది. అది ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉన్నదని మాత్రం మన గవర్నరు ఉపన్యాసంలో పేర్కొనడం జరిగింది. ఇంకా ఎన్నిరోజులు ఈ విషయాలు ఆలోచనలో ఉంటాయో అర్థంకాకుండా ఉన్నది. ఈ విషయం చాలా తొందరగా పరిష్కారం చేసేందుకు ప్రతి జిల్లాలోను విస్తృతంగా ఒక కమిటీని వేసి, ఏదైనా ఒక మార్గం ద్వారా పెరుగుతున్న ఈ corruption ను ఆపాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా అందరి ప్రైవేట్ పర్సన్లను, బాధ్యుల రామకృష్ణరావుగారు తెలంగాణాలో ప్రతి జిల్లాలో ఒక కాలేజీ ఏర్పాటుచేసి, ఇక విశాలాంధ్ర రాబోతున్నది. ఈ భారము వచ్చే ప్రభుత్వము మోయవలెనని అవిధముగా ప్రతి జిల్లా కొక కళాశాలను ఏర్పాటుచేయాలి. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఏర్పడిన తరువాత తెలంగాణా చాలా వెనుకబడినదని ప్రతి జిల్లాలో ఉండే private కళాశాలలను ప్రభుత్వము స్వాధీన పరచుకొన్నది. ముఖ్యంగా సిద్దిపేట, నిజాంబాద్ కళాశాలలను కూడా స్వాధీన పరచుకొంటామని గవర్నరుగారు చెప్పారు. దీనికి ప్రత్యేకంగా విద్యాశాఖ మంత్రిగారు చాంక్యూచేసి ఈ private కళాశాలలను ప్రభుత్వము స్వాధీనంచేసుకొనేటట్లు చేయవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. తెలంగాణా చాలా వెనుకబడినది గనుక, ఈ private సంస్థలు వాటిని పక్కమంగా వదిలిన గనుకను, ఈ కళాశాలలను స్వాధీన పరచుకొనేట్లుగా చేసేవండుకు నేను విద్యా మంత్రిగారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇంకా విద్య విషయం వస్తే, ఇప్పుడు ఈ democratic decentralisation వచ్చిన తరు

వత. primary education, Secondary education సంబంధించిన
తులన, పిల్లా పరిషత్తులకు అవ్వగలగడం బట్టింది వారి వాటికి బోధిత్వము
funds provide అయ్యడంలేదు. వానివలన ప్రభుత్వ పరిపాలన దౌర్బల్యంలేదు.
అలాగే ఇతర విషయాలలో చాలా దాతగా ఉన్నది అందులో మళ్ళీ అనేది వారి
ముఖ్యమైనది కాబట్టి, దీనిని ఈ సమయము, పిల్లా పరిషత్తులకు అవ్వగలగడం
మాత్రాని, విద్య విషయము ఉన్నగా నిర్వహించబడతామనేది చాల విస్తము.
అంతకంటెమా పంచాయితీ సమితులు, పిల్లా పరిషత్తులు అంత elections వా
రిని ఎన్నుకొని. Elections అంత సమాజంగా గూర్చుకు, పూర్తి ఉండడం జరుగు
తుంది అటువంటి స్థలము ఈ విద్య అనే విషయాన్ని ఈ పార్టీలలో ఈ గూర్చుకు
తీసుకొనిపోవడం వల్ల చాలా కష్టాలు, కలుగుతున్నాయి. ఉపాధ్యక్షులలో గూర్చుకు
విద్యకడం దీనివల్ల వీరు ఈ గ్రూపుకు చెందినవారిని, వారు ఆ గ్రూపుకు చెందిన
వారిని, ఆ గ్రూపుకు సమీపించి వారిని transfer చేయడము, జరుగుతుంది. ఇది
దీనిని పిల్లల విద్యకు సంబంధించిన విషయం కాబట్టి దీనిని పంచాయితీ సమితులకు,
పిల్లా పరిషత్తులకు అప్పగించే బదులు, ప్రభుత్వమే ఉంచుకోవలసి నేను అది
ప్రాయో వడుతున్నాను. కావలసిన ప్రభుత్వము అద్యజ్ఞ తీసుకోవచ్చును
గాని, management మాత్రం ప్రభుత్వము తీసుకొనే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా
ఇప్పుడు రీ ఏ తరగతి ఇవ్వడంగాని, లేక schools sanction చేయడంలోగాని
చాలా అవకతవకలు జరుగుచున్నాయి. ఈ విషయము మంత్రిగారికి తెలుసు. కొన్ని
విషయములు మంత్రిగారి వద్దకు తీసుకుపోవడం జరిగింది. ఇప్పుడు తెలంగాణాలో
H. S. C. results వచ్చాయి. Results ఎంత poor గా, తక్కువగా
ఉన్నాయో చూడండి. నర్సాపూర్ High school లో 24 మంది H. S. C. పరీ
క్షకు కూర్చోంటే ఒక విద్యార్థి పాస్ అయినాడు, అది కూడా III class లో. దీనికి
కారణం ఏమిటంటే, అక్కడ 12 మంది teachers ఉన్నారు. వారిలో ఒకరిద్దరు
మాత్రం graduates ఉన్నారు. తక్కినవాళ్లు మెట్రిక్యులేషన్ pass అయినవారు.
untrained వారు. High school లో ఇటువంటి teachers ఉంటే విద్య
improve కావాలంటే ఎట్లు అవుతుంది. Results ఎట్లు బాగుగవస్తాయి.
Untrained matriculation teachers high school classes లో ఏమి
చెప్పగలరు? అదేవిధంగా నా constituency లో మిడికోట్ school ఉన్నది.
దానిలో 10 వ తరగతి వరకు ఉన్నది. 8 మంది teachers ఉన్నారు. వాటికూడ
Matriculation pass అయినవారు. అందులో training అయినవారు ఒక
రిద్దరు మాత్రమే ఉన్నారు. ఈ విధంగా teachers ఉంటే, schools లో
standard ఉండాలంటే ఏవిధంగా ఉండగలదు? కనుక ఎక్కడైతే high
school ఏర్పాటు చేస్తే, అక్కడ పనిచేసే teachers, మంచి విద్యవంతులు

training అయినవారు ఉండాలి. కనీసం graduates అయినా ఉండాలి. ఆ సరియైన teachers ను పేయకుండా, ఏదో చునం schools పెట్టుకొంటాము అని ఉంటే schools open చేసినంత మాత్రమేన పరియోజనంలేదు. వాటిలో సరియైన teachers ఉంటేనే, విద్య దాగా పెట్టుంది కాబట్టి ఈ విషయం ప్రధానము అయి చింత వలెనని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో electricity విషయం మాట్లాడుతూ ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రెండువేల గ్రామాలు, తెలంగాణలో 350 గ్రామాలు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడం జరిగిందని చెప్పారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి సందిరించి తెలంగాణ ప్రాంతంలో అభివృద్ధి జరిగింది. దాని ఎంత తొందరగా అందినా, అన్ని గ్రామాలు విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరాకాలేదు. ఇక్కడ వ్యవసాయం అభివృద్ధి కావాలంటే electricity తో lift irrigation పల్ల కావాలి. పట్టణంలో electricity ఉన్నదిగాని వ్యవసాయదారులకు లభించుటలేదు; ఈ విషయం, పోయినసారి మేము చెప్పితే ప్రభుత్వం అలోచిస్తోందని చెప్పారు. తరువాత Tariff rates లో తేడా ఉన్నది. పిల్లిపేటలో tariff rate ఎక్కువ ఉన్నది, ప్రక్క గ్రామంలో తక్కువ ఉన్నది. ఈ విధంగా ఎక్కువ ఉక్కువ లేకుండా tariff rate ఒకే విధంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

వ్యవసాయ దారులకు ఎరువుల పంపకం సరిగాలేదు. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో ఉన్నట్లు ఎరువుల పంపకం మార్కెటింగ్ సొసైటీలను గాని, ప్రైవేట్ డిల్లరుకు గాని ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తామని చెప్పటం జరిగింది. దాని అది అమలుకాకపోలేదు. వ్యవసాయ కాలంలో ఉన్న B. S. C. యి వ్యవసాయ దారులకు రెక్విజిట్ ఆర్టైక్ల యిచ్చేటట్లు, దుకాణదారులవలె ఎరువుల పంపకం చేస్తున్నారు. వారు అగ్రికల్చరల్ ఎక్స్ పర్ట్స్ గా ఉపయోగ పడుటలేదు; ఎలాంటి ఆర్టైక్ల దొరకుటలేదు.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో కోఆపరేటివ్ మూవ్ మెంట్ సంగతి చెప్పలేదు. కోఆపరేటివ్ వర్క్స్ ఎట్లా ఉండాలి, రూల్స్ ఎట్లా ఉండాలి, administrative interference ఎంతవరకు ఉండాలి, ఎంతవరకు ఉండకూడదు, ఈ విషయాన్ని వర్ణకువిచ్చాయి. ప్రతిపాది చెప్పడమేగాని, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో దాని విషయం స్పష్టంగా ఏమీ చెప్పబడలేదు.

హైదరాబాద్, పకిందరాబాద్ ప్రాంతాలలో నిరుద్యోగ నిర్మూలనకు ఒక ప్లీము తయారుచేయడం జరిగింది. దానికి ప్రభుత్వం 10 లక్షల రూపాయలు గ్రాంట్ చేసింది, అందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. నిరుద్యోగం ఒక్క-

[illegible]

* శ్రీమతి వై. వీరావధూరి (కాన్పూరు) : అధ్యక్ష, అంజీ ప్రజాకోశాధ్యక్షుల శ్రీ వీరావధూరిగారు మన రాష్ట్ర ప్రజాస్వరంలో ఎక్కువపాటి స్థానాన్ని వహించి ఉన్నారని ప్రశంసించాలి. అనేక విషయాలపై ప్రజలను సమీక్షించి వారి కృతజ్ఞతను వ్యక్తపరుస్తున్నాను. కామరూప మొట్టమొదటి ప్రజానాయకులుగా ఉండేటటు గమని ప్రజల సమస్యల విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ వేసి కొంటున్నందుకు చాలా సంతోషము. వారి ప్రయత్నంలో శాంతి భంగాలకు విషయం వచ్చినట్లయితే, నిజమే. ఇంతకుపూర్వం రుంజి ఎక్కువగా రాష్ట్రంలో శాంతి భంగాలు నెలకొల్పినట్లయి, అయినప్పటికీ యింకా పోలీసు సంస్థాన వాగా జరగవలసి యున్నది. ఇప్పుడిప్పుడే మళ్ళీ మన రాష్ట్రంలో గుంజా చర్యలు ప్రారంభం కాబోయోందని, రాత్రిపూట గుంజా ప్రజలు తిరుగడం, రోంగతనాలు జరగడం సంగతి విస్తోంది. ప్రభుత్వం ఆప్రమత్తతతో ఉండాలి. శాంతి భంగాలకు నెలకొల్పానుని ప్రమత్తతతో ఉండకూడదు. చట్టవగలే విప్పులదిగా తిరుగుతున్నాడు. రోంగతనాలు జరుగుతున్నవి. ఏ క్షణంలోనైనా ఆశాంతి విర్రడపడుతు. అందుకు ప్రభుత్వం తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొనవలసివచ్చి కోరుతున్నాను.

ప్రభుత్వ బిల్లుల గానూ, పరిపాలనా బిల్లుల గానూ, తెలుగు భాషలో జరుగు
తాళిని నిర్మించి, దాని వంతోపడు. అసెంబ్లీలో కూడా రెండుదేని వ్యవహార
యంతా నిర్మించి, శిష్టతాని అసెంబ్లీ వ్యవహారాలు తెలుగులో జరిగేట్లు చేయ
ాలని కోరుతున్నాను. అసెంబ్లీ సభ్యులు ప్రతినిధులు, ప్రజల సమక్షము
నందులో నిర్ణయం తెలుసుకొని రిపోర్టు ఉంచాలి. తర్వాత తప్పే ప్రతి నిర్ణయగతం
తెలుగులో ఉన్నా, అసెంబ్లీ వ్యవహారాలు పూర్తిగా తెలుగు భాషలో జరపాలని
నిర్ణయించుకుంటున్నాను.

అదీనిని నిర్మూలన విషయంలో ప్రభుత్వం చాల శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నది. వారికి ఒక కమిటీని వేళామని చెప్పారు అందులో చాలమంది అధికారులే ఉన్నారు. అనేకవార సమస్యలు చేసేలేదు. శాసనసభ సభ్యులు ప్రజల అభిప్రాయాలను చాలా తెలుసుకోగలుగుతారు. అందువలన ప్రజాప్రతినిధులనుకూడ ఆ కమిటీలో పేరుకొని వారి సలహాలు కూడ మన్నించ వలసియింటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విషయంలో కొంచెం వ్యతిరేకంగా ప్రభుత్వంలో ఎట్లా ఉన్నదో study చేయుటకు ఒక ఆఫీసరును పంపామని చెప్పినారు. ఒక్క కొంచెం రిజర్వేషన్లుతోనే కాదు, మద్రాసు, తేలక రాష్ట్రాలలో కూడ ఆ వ్యవహారాలు ఎట్లా ఉన్నవో పరిశీలించాలి. పరిశీలనలో చూడము. అక్కడ పరిశోధన జరిగిందని, గజెంట్ ఆఫీసర్లును, క్రింది ఉద్యోగస్తులను అవినీతి పరులైనవారిని పట్టుకొని కఠిన శిక్షలు విధిస్తున్నారని తెలుస్తోంది. మన రాష్ట్రంలో కూడ ఆ పద్ధతి ప్రవేశపెట్టాలని కోరుతున్నాను.

ఇక మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికను ప్రోత్సే పట్టుకొన బోతున్నాము. భారీ పరిశ్రమల స్థాపన, వ్యవసాయాభివృద్ధి చేసుకొనబోతున్నాము. ప్రభుత్వవృద్ధి కొంత పేద కార్యకలంపై ప్రసరింపజేసి కార్యకలం ఆరోగ్య, సనతి సౌకర్యాలు ఎక్కువ చేయబోతే మనము ఎన్ని ప్రణాళికలు పేసినా లాభంలేదు. సమాజంలో పై నిర్మాణం ఎంత బాగా ఉన్నా, అట్టడుగు ప్రజల శ్రేయస్సును కూడ దృష్టిలో పెట్టుకొన వలెనని కోరుతున్నాను. మూడవ ప్రణాళికలో ఎక్కువభాగం పేద ప్రజల అవసరాలు తీర్చడానికి వినియోగించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రజల అభివృద్ధికోసం Blocks లో పని బాగా జరుగుతోంది. మరికొంత బాగా జరిగేట్లు చూడాలి. Complaints వస్తూంటాయి, గ్రామ సేవకులు మొదలైనవారు పని చేయుటలేదని complaints వస్తే తీవ్రంగా తీసుకొని పరిదిద్దాలని కోరుతున్నాను.

మూడవ ప్రణాళికలో భారీ పరిశ్రమలు గురించి చెప్పారు. రసాయనిక ఎరువుల ప్యాక్టరీ, కొన్ని చక్కెర ప్యాక్టరీలు వెంకటాద్రిలో ఉన్నట్లు చెప్పారు. వాటి వల్ల వీటి నిర్మాణం వీలైనంత త్వరగా చేస్తే కొంతవరకు నిరుద్యోగ వమస్య నివారణ అవుతుంది. విజాపూరు దగ్గర జానకంపేటలో చక్కెర ప్యాక్టరీకోసం దాదాపు పది సంవత్సరాలనుంచి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నవి. ఇప్పటినుంచి గవర్నమెంటువారు చెప్పారు. వీలైనంత త్వరగా నిర్మాణం చేయించాలని, పని దురుతుగా సాగించాలని కోరుతున్నాను.

అటు పరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమల విషయంలో ప్రత్యేకం మంత్రులు ఉన్నారు. శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నారు. ఈ మధ్య విజాపూరు వచ్చి ఈ పరిశ్రమల

సంఘాతం సంబంధించిన వారిని 100, 150, మొదల సమావేశమంది ఉత్తమము
సాగించుగా వివరించారు. ఈ విషయంలో యింకా శక్తివంతంగా అక్కర
ఉన్న అభివృద్ధి కృషిని ప్రోత్సహించి సంబంధించిన వారి మేరగాని ప్రయత్నం సంబం
ధించినవారును కావలసి అనుకొంటాను. అలాగని, వారు ప్రజలతో సంబంధము పెట్టు
కొని, వివిధంగా పరిశోధనలు ప్రారంభించి కనుగొని, ప్రజలకు చూపిస్తూ ఉన్న
పరిశ్రమలలోని దానిని ఉమ్మడి కేటాయిస్తున్నది. అది సరిగ్గా ఉంటే, అందుకు
పోషణ ఉంటున్నది. మంచి నేర్పరులకు ఆ పరిశోధన అప్పుడే ఉంటుంది
అప్పుడే ఉంటుంది పారిశ్రామిక ఆదికారులు ప్రయత్నం చేయాలనే ఉన్నది.

మనము త్వరలోనే విద్యుత్ పౌరముడి విద్యను అమలు జరుపబోతున్నాము.
తెలంగాణలో ఉన్న కొన్ని కళాశాలలను ప్రభుత్వము తీసుకోబోతున్నది. కొందరు
అనవసరమైన ఆందోళన చేసినప్పటికీ పాఠ్యపుస్తకములను నేషనలైజ్ చేయటము—
మొదలగు వైద్యమైన వనరుల మన విద్యా శాఖనుంచి చేసినందుకు వారిని అరెస్టు
చేస్తున్నాను. అదేవిధంగా వారు ప్రజల శ్రేయస్సును ఉప్పుతోపెట్టుకొని వనరుల
చేయాలని కోరుతున్నాను నిజామాబాద్ కాలేజిని కూడా ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని
అక్కడి ప్రజలు కోరుతున్నారు. ఈ సంవత్సరం కాకపోయినా, వచ్చే సంవత్సరం
అయినా ఆ కాలేజీ ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇంకా కొన్ని బోర్డు
జన్యులను నేషనలైజ్ చేస్తున్నారు. అది సంతోషకరమైన విషయము. నేషనలైజ్
చేసినచోట, ప్రజలు చాలా సంతోషిస్తున్నారు. బిస్సు స్టాంపులో ప్రయోజనమును
మంచిది పాఠశాలలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను. నేషనలైజ్ చేసినందువల్ల
ప్రజలు ఎక్కువ సుఖపడుతున్నారు. వైద్యశాలకు సంబంధించి చాలా విస్తరణ
కార్యక్రమములు జరుగుతున్నవి. మంత్రిగారు దయచేసి మనకు దీనిని వేయించి
నందుకు సంతోషము. మనం ఎక్కువ తనము అర్జునపట్టి ఆరోగ్యముగురించి ప్రధాన
రము చేయించాలి. మన ప్రజలు అజ్ఞానంలో ఉన్నారు. వీటిని ప్రాగ్నితీ అబ్బో వారికి
చెప్పాలి. మందులకుకంటే, ఆరోగ్య ప్రధానానికి ఎక్కువ దబ్బు పెట్టాలి. విద్య
వృత్తి గురించి గవర్నరుగారు కొన్ని లేఖలు ఇచ్చారు. తెలంగాణలో 880 గ్రామా
లకు, ఆంధ్రలో 2,100 గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వనుట్లుచెప్పారు. తెలంగాణలో
చాలా తక్కువ గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారు. తెలంగాణలో ఇచ్చిన గ్రామాల
కంటే వీరునందుకు ఎక్కువగా ఆంధ్రలోని గ్రామాలకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారు. ఒక
సంవత్సరం పూర్తిగా ఆంధ్రప్రాంతానికి ఎంక్టీవీటీ ఇచ్చే కార్యక్రమాన్ని అను
చేసి, తెలంగాణలోని గ్రామాలకు అదికంగా ఎంక్టీవీటీ ఇస్తే బాగుంటుంది. తెలం
గాణా ఆంధ్ర ప్రాంతంతో సరేపరకు. తెలంగాణకు అదికంగా ఎంక్టీవీటీ ఇవ్వక
పోతే ప్రజలలో చాలా ఆందోళన కలుగుతుంది అని మనవిచేస్తున్నాను. మన

వీరేశలింగుని పునరుద్ధరణ గమ్యముగాను ముప్పాళ్లను వెనువెళ్ళి కర్ణాటక-
 రాష్ట్రమునకు, కర్ణాటకలో, బాపి మఠం గిరి-మంజునాథ దేవాలయమునకు
 వెళ్ళిపోయి మఠం ఇన్స్పెక్టర్లకు అగ్రియనేజీ విషయంలో ఇప్పించలేదు నేను ఇది
 సంబంధించి గవర్నరుగారి కమిషన్ లో గాని ఆర్థికమంత్రిగారి ఒక్కానా
 లోగాని కౌన్సిల్ కమిషన్ లో ఎక్కడోయోనని చెప్పడంలేదు. కాని, దుర్భిక్షకాత్తు
 యా కమిషన్ లో రావలసివచ్చింది. మన కమిషన్ లో కౌన్సిల్ ఒక మేజురు మంత్రిగారు
 45 వేల ఎకరాల దానికి పొంగిపోయి బంజురమునకు వచ్చి, మొదటనుంచి మునిగి
 పోయినా, అక్కడ వెంటనే పంపించి పంపించింది. అక్కడ చూడగా ఆవిష్కృత చేయ
 డానికి, పంటలుపోయినా చూడటానికి, బాపి మంజునాథుని సమీపంగా చేయటా
 నికి పుట్టుకొని వెంటనే దర్శన తీసుకోవలసివచ్చింది. దుష్ట ప్రకృతివల్ల మురుగు
 అంతా ఇండులోకి వచ్చిపడుతున్నది. బుడమేరు, ఎర్రకొండ, తమ్మిలేరునుండి
 మురుగునీరు వచ్చి ఈ కార్లెరును ముంచిలేచేతున్నది ప్రతి సంవత్సరం అక్కడ
 పాఠశాలలు మునిగిపోవడం, రైతులు వస్తువడితే ఇరుగుతున్నది. ఈ సంవత్సరం
 కూడా అక్కడ పాఠశాలలు మునిగిపోవడం జరిగింది. ఆ ప్రాంతంలో కస్తూరిబి
 డన్ ఇచ్చామన్నారు ఈ రివిజన్ ఇన్వెస్టుమెంట్ అక్కడి రైతుల కష్టగాథ తీరదు.
 బుడమేరు రైల్వేలో స్కీము కొంతవరకు అడుగుతున్నది. కర్ణాటకలో ఆ పీఠానికి ఉన్న
 పేరులోకి పంపటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఉప్పుపేరు వెదచుకానిది, కార్లెరు
 లోని సర్వేలో నీరు వస్తున్నందులోకి పోయిన యీ కష్టం తీరదు. ఆ ప్రాంతానికి
 తగ్గినదిగాదు. ఇతర మంత్రులు అందరూ చచ్చిపోయారు. ప్రస్తుత గవర్నరుగారు
 కూడా ఆ ప్రాంతానికి రావటానికి పోగొన్నారు వేరుకొన్నారు కాని, కాక్కానికి కష్టం
 ఇచ్చిందనివచ్చింది. దుర్భిక్షకాత్తు వారు అక్కడకు వెళ్ళిపోయారు. ఆ ప్రాంతాన్ని
 రద్దుచేసుకొన్నారు. ఇక ముందు అలా, వారు తిరిగి పోగొన్నారు వేరుకొని ఆ
 ప్రాంతానికివచ్చి అక్కడి ప్రజల కష్టగాథ తెలుసుకొంటారని, ఉప్పుపేరు వెదచు
 కేయంబేందుకు తోడ్పడతారని ఆశిస్తున్నారు. ఇంకను ముందే ఇది మొదలుపెట్టారు.
 కాని ఆ విషయం ప్లానింగ్ కమిషన్ నుంచి ఉన్నది చెబుతున్నారు. మన
 వీరేశలింగు, మంత్రిగారికి ఆ ప్రాంతం బాగా తెలుసు. అక్కడి ప్రజల కష్టాన్ని
 తెలుసు. ఇది చాలా పెద్ద సమస్య. కొన్నివేల ఎకరాలకు పంపించింది సమస్య.
 మన వీరేశలింగు, మంత్రిగారు ప్లానింగ్ కమిషన్ కు వస్తున్నా, వారి హయాము
 లోనే ఆ సమస్య తీయబోతున్నది ఆశిస్తున్నారు. అక్కడ యీ సంవత్సరం ఎంత

నంది స్ట్రెయిగ్‌వో చెయివాను. ఒక్క కైకలూరు తాలూకాలో 40 వేల ఎకరాల్లో యీ సంవత్సరం సొరవాపంట పోయింది, నగడున ఎకరానికి వదిలినా పంట తుంచిన చూడగాంటే - 40 వేల ఎకరాల్లో ఎకరానికి 10 బస్తాలు చొప్పున, బస్తా 20 య. బ చొప్పున లెక్కపేస్తే, మొత్తం 80 లక్షల రూపాయలు నష్టం కలిగింది.

ఒక్క కైకలూరు తాలూకాలోనే ఒక భాగం 40 వేల ఎకరాల్లో 80 లక్షల రూపాయలు నష్టం కలిగింది. ఆ స్వీకరించిన రెండు పర్యాయాలు చేయడానికి చాలా పని పెట్టుకుంటే తైలాంగం పెట్టడం దాదాపు 80 లక్షలు పంట, 20 లక్షలు పెట్టుకుంటే మొత్తం కోటి రూపాయలు ఒక్క కైకలూరు తాలూకాలో కొల్లెడు ముంపుచెల్ల. ఉప్పుకీరు చెడబ్బు చేయకపోవడం వల్ల ఈ ఒక్క సంవత్సరమే నష్టం గలిగింది అంటే గత 30, 40 సంవత్సరాలనుంచి ఎంత నష్టం కలిగిందో, ఈ నష్టాన్ని భర్తీ చేసుకోలేక తైలాంగం ఎంత కుంగిపోయి ఉన్నాలో అలోచించుకుంటే తెలుస్తుంది. దెల్తా పార్శ్వంలో ఉడికూడ మీది వేద తాలూకా అని ఎందుకు చెప్పకోవలసి వస్తున్నదో ఈ సంవత్సరం పరిస్థితులే తార్కాణం. ఈ కష్టం కష్టం తెలుషనతో ఎంతమాత్రం తీరదు. గవర్నరుగారి పరిసంగంలో ఈ విషాదగాధ ఉంటుందేమో అనుకున్నాను. లేక పోయింది. సమయాభావంవల్ల ఎక్కువ చెప్పలేక పోతున్నాను. Transport గురించి ఒక్కమాట చెప్పి ముగిస్తాను. Transport వాతీయ కేంద్రంపించే వాతీయానికి నేను వ్యతిరేకిరాను. అనేక centres లో దుర్బుడైన పరిస్థితులు ఉన్నాయి. అవి సమయానికి రావడంలేదు. వచ్చినా ఎక్కడానికి వెళ్ల చిక్కు. దాదాపు 30 బస్సులకు పైగా చెడిపోయి బందరు టిపోలో ఉన్నాయని చెప్పుతున్నారు. ఇదివరకు ప్రియవేటు యాజమాన్యంలో ఒక రూట్‌లో 12 బస్సులు ఉంటే యిప్పుడు ఆరో, ఏదో, ఎనిమిదో తరగదం, అవికూడ repairs లో ఉండి వాచగో, అయిదో అవడం, అదికూడ times maintain కాకపోవడం జరుగుతున్నది. పూర్వం లోపలకు తెల్లన తరువాత టికెట్లు ఇచ్చేవారు. ఇప్పుడు ఆలా కాకుండా లోపలకు వెళ్లేటప్పుడే conductor టికెట్లు ఇవ్వడంవల్ల తొక్కుకునే వాళ్ళకే నీలు అవుతోందిగాని. ఫ్రీలు, బంపీనులు వెనకబడి రెండు మూడు బస్సులు try చేసి ఎక్కడో సర్వయాజమే విరమించుకోవలసిన దుర్భర పరిస్థితి ఉన్నది. Transport కానినూ చూసే మంత్రీగారు యిక్కడే ఉన్నాడు. Conductor లకు వరైన instructions ఇవ్వవలసిందని. ఎక్కెచిప్పుడు ఉండే కష్టాలను తొలగించి, బస్సుల సంఖ్యను పెంచడం, repair కావలసి మూలబడి పోయినటువంటి బస్సుల విషయంలో దర్శాస్త్ర ఇరిగి అవన్నీ రూట్లమీదకు వచ్చే ఉట్లు చేయవలసిందిగా కోరుతూ అధ్యక్షులవారు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎల్ పెద్దెమ్మ (చిత్తూరు—రిజర్వేషన్) అభ్యుదయ గిరిజనులు గారి ప్రసంగం చాలా ప్రతి పేదగులో కూడా యివ్వబడింది. భావమార్పి: నా వరకు చాలా ఎక్కువగా అర్థం అయ్యేదిట్లు ఉన్నది. అది ఎక్కువ ఉన్నది అంటే మన ముందరినే నిజమవుతున్నాయి అంగారం వేసిన పూజలు చేస్తే రాయల ఆ మాదిరిగానే అంగారంకోట మానంగా మా పరిపాలన ఉన్నది. చిన్నపిల్లల గిర్జాపూజ అంతా ఉన్నామే. ఒక్కొక్క sentence ను తీసుకుంటే చిన్నపిల్లలతో సమానంగా ఉన్నది. ఇకనుకు social service department అనేది ఉండేది. అదిచాలా కేంద్రీకరించి ఉన్నది అంటే ఈ department అవసరం లేదు అని ప్రభుత్వం social service department ను ఉన్న అధికారాలన్నీ పూర్తిగా పట్టా పరిషత్తులకు అప్పజెప్పింది. చిల్లా అధికారాలన్నీ పూర్తిగా విశ్వహి-చమ్యునని వీరైతే చిల్లా పరిషత్తులకు యివ్వబడిందో అది అంతా ఒట్టి హుందా అన్నమాట వాస్తవంగా హరిజనులకు, యితర వర్జులకు చేపాడున్నప్పుడేమీ ఏమిలేదు నిన్నటివరకు కాంగ్రెసు పెరిసిదెంటుగా ఉన్న ఆయననే చిల్లా పరిషత్ పెరిసిదెంటోలేని బాడ్జిటోవన అధికారాలన్నీ అప్పజెప్పడం జరుగుతోంది సమతులకు ఒక్క అధికారం కూడా లేదు. Social service department హరిజనులకు ఏ పోకర్తా అయితే కలిగిస్తుందో ఆ పోకర్తాంగురించి - యింద్ర స్త్రాణ, medical aid, Scholarships మొదలైనవి - మొట్టమొదట Standing Committee కూర్చుని accept చేసి ట్లాక్స్ సమతులకు వంటిస్తే వాళ్ళు వంటిపెడతారు. కాని వాళ్ళకు ఏమీ అధికారాలు ఉండవు. Standing Committee లో M. L. A. గా ఉండే కమ్యూనిస్టులు తప్పితే ఒక పార్టీ representative గా అందులో ఉండే అవకాశం లేదు. సమతుల Standing Committees pass చేసిన వాటిని అమలు పరచడం తప్పితే వాటికి మరో అధికారం ఏమిలేదు. ఇది చాలా మోరం. Social service department అయినా ఉండాలి లేకపోతే సమతులకు అయినా అధికారాలన్నీ యివ్వాలి అని నేను సూచనచేస్తున్నాను.

గవర్నరుగారు అంజురు భూముల విషయంలో పూర్తిగా వట్టాంట్టియచ్చాను. ఇంకేమీ అవసరంలేదు అనే విధంగా సూచించారు. భూమిలేని అడ్డులైన వ్యక్తులకు అంజురు భూములను కేటాయించే సమస్యను, తెలంగాణాలో రాజకీయ బాధితులకు భూములు మంజూరు చేసే సమస్యను ప్రిభుత్వం సంకల్ప ప్రకటన వద్దరిలో పరిష్కరించింది అని అన్నారు. భూములు లేనందున అడ్డులైనవాటికి భాద అంజురు భూములు యిచ్చేది. రాజకీయ బాధితులకు 15, 20 సంవత్సరాలనుంచి అంజురు భూముల మీద ఆధారపడినటువంటి వీరైతలకు 100 కి 75 వంతులు హరిజనులే ఉన్నారు. వాళ్ళ గడులు ఏమిటి? సంకల్ప ప్రకటనగా పరిష్కరించడం అంటే అంజురు భూములు వాళ్ళకు వంటిపెట్టి వట్టాలు యిచ్చినట్లు లేక వాళ్ళ దగ్గర ఉన్నవన్నీ తీసు

వని రాజకీయ బాధితులకు యిచ్చినట్లు; ఆ రాజకీయ బాధితులైన ఎటువంటివాని ఆయి ఉండాలి; 1953 నుంచో, 40 నుంచో వాంగెక్కినకు సేవ చేసిన వాళ్ళయి ఉండాలి. ఇంకే పార్టీకి చెందినా, independents వాళ్ళయినా ఆర్డులుకావటం. మానీ అనులది, ఏద రైతులని ఉండచీనురుని వీళ్ళకు యివ్వడం సంకల్పప్రకరమా. లేక ఎక్కడివి అక్కడ వట్టాలు యివ్వడం సంకల్పప్రకరమా? గవర్నరుగారు, ప్రభుత్వం వారు చేసికీ సంకల్పప్ర చెరిబుచ్చినాలో నాకు అర్థం కావడంలేదు. రాజకీయ బాధితులకు, మానిజనులకు, యికర పేద రైతులకు, ప్రిజనలకు కూరిలకు మర్న యివ్వం కట్టించే పద్ధతిగా యిది కనపడుతున్నది గాని సంకల్పప్రకరంగా చేసినట్లు ఏమాతర్లం కనిపడడంలేదు. భూసంస్కరణలు వస్తున్నాయి. ఈ లోపే - వచ్చే ఉగాదిలోపంనే ముఖ్యమంత్రిగారు, ఉపముఖ్యమంత్రిగారు యిండ్ల స్థలాలన్నీ పూర్తిగా యిచ్చే స్తాము. బంజరు భూములన్నీ పట్టాలు చేసేస్తామని చేసిన ప్రకటనలు ఒకవంక పేద గ్లలో బ్రిజ్కొండంగా వస్తున్నాయి. ఇక్కడచూస్తే భూమి లేనటువంటివాళ్ళు చేసుటనే భూములన్నీ తీసుకుని రాజకీయ బాధితులకు యిస్తున్నట్లుగా ఉన్నది. ఇది ఏవో స్పష్టంగా ఆర్థంకావడం లేదు.

బంజరు భూములలో తావానులు వేయడంలేదు. సంకల్పప్రకరంగా చేస్తున్నాము అన్నది. దేవరకొండ తాలూకాలో బాసలెమలిపూర్ అనే గ్రామంలో అక్కడి వరేర్ పట్నారీయ శిస్తురూపంలో వసూలుచేసి 3,500 రూపాయలు కాజేసారు. 3500 రూపాయలు కాజేసారని కొంతమంది రైతులు వారిని ట్రైబీకలాగి ప్రభుత్వబృహత్తికి తీసుకువచ్చి కేసులుపెట్టి వాళ్ళను suspend చేయించారు. వాళ్లు మిరింగిన 3500 రూపాయలను పూర్వదానికిగాను తీసు పెట్టించిన వాళ్ళందరిమీద నాలుగువంతులు, అయిదువంతులు తావానులు వేస్తున్నారు. గర్లపాటి రాములు అనే అతను ఒక ఎకరం బంజరుభూమి చేసుకుంటున్నాడు. అతను 3 రూపాయలు శిస్తు కడుతున్నాడు. ఈ కేసు పెట్టిన రైతులలో ఈయనకూడ ఉన్నాడు కాబట్టి ఈయనకు 90 రూపాయలు వేయడం జరిగింది వరేరు పట్నారీయ కలిసి, 3 రూపాయలు ఎక్కడ 90 రూపాయలు ఎక్కడ? తావానులు వేయడం అనేది ఇంత సంకల్పప్రకరంగా ఉన్నది కాబట్టి నాయొక్క ప్రభుత్వం బంగారు భాయగలిగినటువంటి పరిపాలన చేస్తున్నదని గవర్నరుగారు తమ ప్రభవంగంలో వాడినారేమో, టైట జరిగేది అంతా వట్టి మాంబక్ వికృతంగా ఏదీ జరగడంలేదు.

Last year గవర్నరుగారు మా ఇమ్మం జిల్లాకు వచ్చినప్పుడు మునిసి పాలిటీ తరపునుంచి రోడ్లన్నీ గుంబులులేకుండా మొరంపోసి పూర్తినారు. గవర్నరు గారు వెళ్ళిన చదువాడు మళ్ళీ ఎప్పుడొకగున ఉంటాయి. మళ్ళీ గవర్నరుగారు వచ్చేనే ఆ గుంబులన్నీ పూడతాయి మొరం గిరం పోసి, లేకపోకలేదు. ఈ రోడ్లన్నీ

శ్రీమంజుల రామకృష్ణమూర్తి ఎలకరి ఉపయోగించినాడు. అంతే - Municipality లో యాంత్రిక ఆర్ tractor driver ఉన్నాడు. అలాంటివే ఈ వరి ఆశా చేయించాడు. గవర్నరుగారు 1 రోజులు ఎత్తుగడలో పోయారు. 6 నెలలు పండి తాటికి పేడ గోడలవారి ఆ రోజు తోటలు పని చేయించాడు. సరిపెట్టిన వెళ్ళి వెళ్ళి వెళ్ళి నంబూరు వారు ఆవులున్నప్పుడీ ఆవుని ఎక్కినైమునాది యింజనీరు యిచ్చి లేచి. ఆవుని పాదం ఎక్కి పనిచేస్తూనే వెళ్ళుటని నిజమవుతున్నాడు. సమాచారం కూడ చెప్పాడు. మునిసిపాలిటీ మెట్లు కూడ నిర్మించారేమో. అదేమో మునిసిపాలిటీ యెడలగాని యిచ్చుట మెట్లెత్తించు ఆయాగారు. ఎత్తుగడను పోలికెందు లేకుండాంచి ఎత్తుగడయితే ఆ మునిసిపాలిటీ పోయిందో అప్పుడెందులే అనేకరై. శిష్యులూ ఆడుగునిస్తుంది. అందుకు ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. ఒక వెయ్యి రూపాయల పెట్రోల్ అక్కిమంగా కాల్వారనే విషయం అక్కడివారిది. తీసుకు వచ్చారు దివంకు పోయిత్తున్నట్టి తీసుకువచ్చినా కాని అది, గతీ తీసుకున్నానే బాగులేదు.

హరిజనుల ఇళ్ళ స్థలాలుగురించి గవర్నరుగారు ఎత్తుకోలేదు. పోయిత్తుము యిచ్చున్న ఆర్చిచ్చు విషయముగా ఆమలుకుగునిస్తుందీ తెలుపుటకు ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను. మా పోక్కు రాలూరా - మాచ్చాపేట రాలూరాలో మేవారం అనే గ్రామంలో హరిజనులకు యిళ్ళ స్థలాలు యివ్వవచ్చునని ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. గెజిట్ నోటిఫికేషన్ కూడ జరిగింది. కాని అక్కడి కాంగ్రెసు వాణ్ తమకు ఓట్లు యివ్వలేదనే కారణముతో అది ఆమలు జరగకుండా ప్రభుత్వం చేస్తున్నారు. ఇప్పుడు వాళ్ళ ఓట్లక్ష ఎక్కువైనది. తెలుగు సంవత్సరములనుండి వారికి ఆ స్థలములు యివ్వకపోవడం జరుగుతున్నది. చివరకు మంజూరిగాదు ఆ విషయములో బోర్డుము కడుగనేనుకొని నై ఆర్డరు యివ్వడం జరిగిందన్న మాట. అక్కడి హరిజనులు 'మాకు సహాయంచేయడంపోయి మంజూరింపలేదాదే మా కీవిధముగా చేస్తున్నారు.' యింక యీ వరిపాంప ఎమిటి. ప్రభుత్వమేమిటి? అని వారవడుతున్నారు.

ఇక వెట్టి చాకిరి గురించిన విషయమున్నది. ఆ విషయమునుగూడ గవర్నరు గారు తమ ప్రసంగములో ఎత్తుకోలేదు. వెట్టిచాకిరి మొత్తం రాష్ట్రంలోవున్నది. ఈ వెట్టి చాకిరిని నిర్మూలించాడునే పేరు ప్రశ్నాకులు యీ ప్రభుత్వమువకు రారు. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగా హరిజనుడు. శ్రీ సంజీవయ్యగారు వచ్చాడుగానిట్టి చాకిరి హయాములోవలన యీ వెట్టి చాకిరిపోయి హరిజనులు అర్హింకగాను, యితరకాళి వాగువడకారవి అకిందవచ్చువడుకుంటాను. అంతేగాక, యీవాసుంపింటికి వట్టాలు గనుక యిచ్చినట్లయితే కొన్ని వేల సంవత్సరాలనుండి వస్తున్న యీ వెట్టిచాకిరి

పోతుంది. హరిజనులు నివృత్తా యీ గొంగొలు వర్తితుత్వమును. శ్రీ సంతోషయ్య గారిని తలచుకొనుటయు నంతే ఆ విధముగా చేయవలయునని నేను చెబుతున్నాను. కనీసం మా తరపున యీ విషయమును తాము ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలిపి మాకు సహాయం చేయవలసిందిగా కోరుతూ యింతటితో విరమిస్తున్నాను.

మిస్టర్ చైర్మన్ : గరిష్ట పరిమితివిల్లు తెలుగురాజీ శాసనసభని కోరినాడు; అది రేపుగాని, ఏల్లుండిగాని నిశ్చయం చేయబడతాయి. తిరిగి రేపు 8.30 గంటలకు సమావేశమవుదాము.

The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Wednesday, the 29th June, 1960.

శ్రీ సంతోషయ్య

